

Tartalomjegyzék

Nemesi Pál, a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara elnökének köszöntője	4
Bonifert Gábor főszerkesztő, lapigazgató (Lapcom Zrt. Délmagyarország Kiadó) köszöntője	5
Freid Mónika, a Központi Statisztikai Hivatal Tájékoztatási Igazgatóság elnökhelyettesének köszöntője	6
Nemesi Pál: Iparfejlesztés nélkül nincs előrejutás	9
Kőkuti Attila: A negyedik ipari forradalom gyorsuló sebességgel érkezik	12
Pataki Andrea: Én magam is folyamatosan tanulok, hogy lépést tartsak a digitalizációs trendekkel	14
Palotás Sándor: Nemcsak B, hanem C, D és E tervre is szükség lesz	16
Török László: Egy lábon nem lehet stabilan megállni	18
Majó-Petri Zoltán: Előnyt kell kovácsolnunk gazdasági sokszínűségünkől!	20
A NAV elemzése a megye gazdaságáról.....	22
Csongrád megye adóalanyainak összetétele.....	22
Az adózói minősítés Csongrád megyében	23
Szakképzési hozzájárulás Csongrád megyében.....	24
A top 100 szerepe Csongrád megyében a társaságiadó-bevallások tükrében.....	25
Nemzetgazdasági ágak jövedelmezősége Csongrád megyében.....	30
Ágazati körkép.....	31
A top 100 vállalkozás Csongrád megyében (táblázat)	34
Csongrád megye járasonként.....	34
Top 30 magyar tulajdonú vállalkozás foglalkoztatott-létszáma Csongrád megyében (táblázat)	35
Megyei top 30 vállalkozás az export- és importvámeljáráások statisztikai értékek tekintetében.....	36
A top 30 exportvámeljáráás statisztikai értéke Csongrád megyében (táblázat).....	38
A top 30 importvámeljáráás statisztikai értéke Csongrád megyében (táblázat)	39
Jövedéki termékek előállítása és kereskedelme.....	40
Módszertan	42
A KSH elemzése a megye gazdaságáról.....	45
Csongrád megye gazdasága	45
Rovó László, a Szegedi Tudományegyetem rektora: Az egyetem célja, hogy beruházásokat hozzon Szegedre!	56
Kovács Péter, a Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Karának dékánja:	
Kulcskérdés Csongrád megye vonzóvá tétele	58
Dr. Jójárt Ferenc, a Goodwill Pharma alapító-tulajdonosa:	
Szent-Györgyi nyomdokában halad a siker útján a Goodwill Pharma.....	60
Károlyi László, a Legrand Zrt. vezérigazgatója: „Amerika ott van, ahol megteremtjük magunknak”	62
Újszászi András, a Gremon Systems alapító tagja: Évek óta megduplázza árbevételét a Gremon Systems	64
Makrai László, a Szegedi Környezetgazdálkodási Nkft. ügyvezetője: Mindannyiunk érdeke a fenntartható környezet...66	
Karkas Mihály, a Givaudan Hungary Kft. ügyvezetője: Givaudan, a vonzó nemzetközi munkahely	68
Nógrádi Zoltán, Mórahalom polgármestere: Mórahalom izgalmas történelmi utazásáról	70
Bessenyei Zsolt, a Bonafarm-csoport HR-vezetője: A Bonafarm és a Pick sokat tesz a duális képzésért	73
Tóth Gábor, a PC Trade System Kft. alapítója: Fel kell zárkóznunk az informatika területén is	75
Ipari parkok Csongrád megyében	78
Tízmilliárdos fejlesztések a megyében	80
A Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara gazdasági jövőképe 2030-ig	82

Nemesi Pál

A Csongrád Megyei Kereskedelmi
és Iparkamara elnöke

Már egy év telt el azóta, hogy megjelent a Lapcom Zrt.-vel közösen megújított TOP 100 Csongrád megye gazdasága címet viselő kamarai kiadványunk. Gazdasági önkormányzatként mi is kiemelten fontosnak ítéljük az innovációt, így ebben az évben még több új tartalom került be, már-már üzleti magazinná alakult a lap. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Csongrád Megyei Adó-és Vámigazgatósága, valamint a Központi Statisztikai Hivatal által készített elemzéseket vállalkozói riportokkal egészítettük ki. Kamaránknál kulcskérdés a megye gazdaságának jövője, így ezek középpontjába nem is kerülhetett más, mint térségünk jövőképe, illetve az, hogy hogyan lehet a megyében tartani a fiatal, jól képzett munkavállalókat.

A megye gazdasági teljesítményének elemzése most is az adóhivatalhoz beérkező társasági adóbevallások számadatain alapszik, csakúgy, mint az árbevétel szerinti megyei TOP 100, illetve a foglalkoztatotti létszám szerinti TOP 30 vállalkozási lista, valamint a nemzetgazdasági ágak jövedelmezősegeinek összehasonlítása.

A megye árbevételének közel kétharmadát, export árbevételének 80 százalékát a TOP 100 vállalkozás teljesítette, jórészt nekik köszönhető a megye gazdasági teljesítményének 6,2 százalékos növekedése és a munkavállalók harmadának foglalkoztatása.

Az árbevétel nemzetgazdasági ágak közötti megoszlásában lényegi változás nem történt. Az előző évhez hasonlóan a vezető szektor a kereskedelem 45 százalékos részaránnyal, ezt követi a feldolgozóipar 25,7 százalékos részesedéssel. Az építőipar lendületes gyarapodásnak indult: 6,8 százalékra emelte a nettó árbevételből való részesedését.

A megye gazdasági eredményeiben meghatározó szerepet játszik továbbra is az export. Ennek több mint háromnegyede egyetlen nemzetgazdasági ág, a feldolgozóipar teljesítménye. Elmondható, hogy megyénkben évről évre erősödik a harmadik országokkal folytatott külkereskedelmi tevékenység.

Az adóhivatal vámosztálya a legnagyobb exportőr és importőr cégek bemutatásával, a jövedéki főosztály pedig egyes jövedéki termékek főbb jellemzőinek ismertetésével tette teljesebbé a megye gazdasági körképét.

A Központi Statisztikai Hivatal közreműködésével a megyében előállított bruttó hazai termék adatai, alakulásának tendenciája, a vállalkozások számadatai, valamint a megye foglalkoztatási jellemzői is bekerültek a kiadványba. Csongrád megye gazdasága 2016-ban az országban megtermelt GDP 3,1 százalékát állította elő, az egy főre jutó értéke az országos adat háromnegyedét érte el. Nemzetközi összehasonlításban még rosszabb a helyzet, az egy lakosra jutó GDP Csongrád megyében az EU-28 átlagának felét éri el.

A többi megye átlagához képest Csongrád megyében magasabb a mezőgazdaság és a szolgáltató szektor súlya, az iparé viszont lényegesen alacsonyabb. A kutatás-fejlesztésre jutó források tekintében ugyanakkor élen jár: mind a felhasznált erőforrások nagysága, mind az egy lakosra jutó kutatás-fejlesztésre jutó összeg alapján a megyék rangsorában a második. Csongrád megye munkaerőpiaci helyzete folyamatosan javul, de a foglalkoztatási aránya még nem éri el az országot. A keresetek színvonala az országosnál nagyobb mértékű növekedés ellenére a hazai átlag alatti.

Ezen adatok tükrében ajánlom figyelmükbe a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, a Lapcom Zrt., a NAV Csongrád Megyei Adó- és Vámigazgatósága, a Központi Statisztikai Hivatal, valamint az Enterprise Europe Network Dél-alföldi Irodája együttműködésében készült szakmai kiadványunkat, amelynek számadatai, grafikonjai segítséget nyújtanak a jövő tervezéséhez.

Bonifert Gábor

főszerkesztő, lapigazgató
Lapcom Zrt. Délmagyarország Kiadó

A Délmagyarország napilap idén ünnepli fennállásának és működésének 108. évét, amivel Magyarország egyik legrégebbi folyóiratának címével büszkélkedhet. A hagyományoknak és a tradícióknak megfelelően napilapunk születésnapját minden évben különböző módon ünnepeljük meg.

Nem cselekedtünk idén sem másként.

Korszerű nyomdatechnológiáknak és digitális háttérünknek köszönhetően újra megjelentettük a Délmagyarország 1910. május 22-én, vasárnap 64 oldalon megjelent első lapszámát. Az exkluzív kiadványt pedig kedvezményes áron kínáltuk olvasóinknak, előfizetőinknek, hírfogyasztóinknak. Mi magunk is meglepődtünk, hogy a mai kor embere mekkora érdeklődéssel viseltetik a múlt század elején megjelent napilapunk iránt, amelynek átolvasása egy varázslatos időutazással ér fel. A békebeli hangulat mellett szembetűnő az is, hogy a lapindulást méltatók milyen komoly integráló szerepet szántak az újságnak a kultúra, a művészet, a tudomány és a kereskedelem területén.

Szép példája ennek Mikszáth Kálmán író, újságíró első lapszámban megfogalmazott útrabocsátó jókívánsága: „Szeged iránt továbbra is a legmelegebb érdeklődéssel viseltetem, felszívó, koncentráló erejében bízom és miután a budapest-konstantinápolyi ekspressz mentén az egyetlen nagy város, predesztinálva van arra, hogy kulturális, kereskedelmi és ipari szempontból is nagygyá legyen. A Délmagyarország-nak, amely ezeknek a törekvéseknek buzgó harcosa lesz – sok szerencsét.”

A fentiek is hűen tükrözik, hogy már az akkori kor embere is milyen nagyra értékelte a napilapnak a helyi gazdaságban és kereskedelemben betöltött szerepét. Mindennek ékes bizonyítéka az első lapszámban megjelentetett hirdetések mennyisége és sokszínűsége is. Találhatunk köztük budapesti, szegedi, hódmezővásárhelyi, makói, szabadkai vállalkozásokat, helyi cégeket, iparosokat, kereskedőket vagy éppen magánszemélyeket. Termékeik vagy szolgáltatásaik egyedi hangulatú reklámjai egy letűnt korszaknak, különös hangulatú lenyomatok, annak minden szépségével és érdekességével együtt. A házasságot tervezők számára „a teljes diszkrécióban, a legelőkelőbb körökben forgolódo” házasságközvetítő ajánlja magát, gyártótól és kereskedőtől rendelhetünk uridivat-cikkeket éppúgy, mint virágtölcséres *garmofont*, vagy elszegődhetünk inasnak a villámhárító készítő mesterhez (ugyanitt villamos házicsengők kaphatók nagy választékban).

Minden egyéb esetben, ahogyan azt a lap 47. oldalán olvashatjuk:

„HIRDETÉSEK FELVÉTELNEK E LAP KIADÓHIVATALÁBAN”.

Bár a világ rengeteget változott több mint 100 év alatt, de a fenti tájékoztatás mind a mai napig érvényes. Igaz, most már a nyomtatott lapjaink mellett komoly hangsúlyt kapnak az online és közösségi felületeinken történő megjelenési lehetőségek is. Az egyre gyorsuló digitalizáció világában ugyanakkor megmaradt az olvasás szeretete, a hírek iránti érdeklődés és a reklám is. Büszkéek vagyunk hirdetőpartnereink és ügyfeleink bizalmára, akik kiszolgálása épp oly fontos számunkra, mint olvasóink, előfizetőink és hírfogyasztóink megelégedettsége. Ezen és ezért dolgozunk 108 éve. Ugyanakkor nem felejtjük Mikszáth Kálmán útrabocsátó üzenetét, és a Délmagyarország napilap a jövőben is a térség és a megye fejlődésének és sikerének egyik katalizátora szeretne lenni, amelyben számít mindenki együttműködésére.

Ez a kiadvány pedig, amelynek elkészítésében tevékeny szerepet vállalhattunk, épp ezt a célt szolgálja.

Freid Mónika

elnökhelyettes
Központi Statisztikai Hivatal
Tájékoztatási Igazgatóság

A KSH kiemelt figyelmet fordít a területi statisztikai adatok publikálására. A honlapunkon (www.ksh.hu) elérhető kész táblák gyűjteménye (STADAT), a tájékoztatási adatbázis és a rendszeresen megjelenő területi kiadványaink (Fókuszban a megyék, TÉR-KÉP, Területi statisztikai évkönyv) hasznos ismeretekkel gazdagíthatják a területi statisztikai adatok felhasználóit. Az adatok megértését interaktív grafikonokkal és térképekkel, módszertani megjegyzésekkel is támogatjuk. A Területi Statisztika című, kéthavonta megjelenő tudományos-szakmai folyóiratunkban új módszertani elgondolásokkal, az ország területi egységeit, településhálózati fejlődését elemző tanulmányokkal ismerkedhetnek az olvasók.

Jelen elemzésünk Csongrád megye gazdasági helyzetét mutatja be, a korábbiaknál szélesebb spektrumban, a KSH legfrissebb éves adatainak a felhasználásával. A kiadványt tisztelettel ajánlom a megye legnagyobb vállalkozásainak és a téma iránt érdeklődők figyelmébe.

Freid Mónika

Mintegy 3 milliárd forintból fejlesztik az ipari területeket

Csongrád megyében tizenegy ipari park működik, de a következő időszakban több kisebb településen is ipari területeket alakítanak ki TOP-os forrásokból, ezzel is élénkítve a helyi gazdaságot. Kakas Béla, a Csongrád Megyei Közgyűlés elnöke úgy értékelt, a kimondottan ipari parkokat célzó fejlesztések mellett ugyanúgy fontos szerepük van az útfejlesztéseknek és a helyi piacok létesítésének, ezek mindegyike hozzájárul ugyanis a lakosságmegtartó képességhez.

lis gazdaságfejlesztésnek, Csongrád megyében összesen 21 nyertes projekt van folyamatban.

A turizmussal kapcsolatos beruházásokat is ide sorolom, továbbá az út- és kerékpárút-hálózat-építéseket és rekonstrukciókat, ez utóbbiak a mobilitást, a munkába járást könnyítik meg. Áttételesen az óvoda- és bölcsődefejlesztések is gazdaságélénkítő hatásúak, hiszen megadják a lehetőséget az édesanyáknak arra, hogy vissza tudjanak kerülni a munka világába, és összességében egy település lakosságmegtartó képességéhez is hozzájárulnak.

– Nagyságrendileg mennyi forrás jut a különböző TOP-os prioritásokra?

– Tizenegy településen működik ipari park, de ez irányú beruházást 12 településen terveznek, összességében 2 milliárd 787 millió forintot költenek el erre. A helyi gazdaságfejlesztésre 1,4 milliárd jut a megyében, turizmusfejlesztésre 2,6 milliárd forint, kerékpárút-fejlesztésekre csaknem 3 milliárd, míg a közúti közlekedés fejlesztésére 1,8 milliárd forint. Ez utóbbi prioritásnál olyan útszakaszok helyreállítására próbáltunk forrásokat csoportosítani, ahová belügyminisztériumi útpítési források nem jutottak. Szegvár, Dóc, Mórahalom, Szatymaz, Baks és Csanytelek térségében a Magyar Közút Nkft. végzi a kivitelezést.

– Konkrétan ipari területek fejlesztését mely települések tervezik?

A meglévő ipari park infrastrukturális fejlesztésére 365 milliót költenek Szentesen, 140-et Csongrádon, Kisteleken 450 millió forintot szánnak erre. Szintén a működő ipari

parkot fejlesztik tovább Mórahalmon 347 millióból, Makón pedig a meglévő parkot két ütemben összesen 400 millió forintból bővítik. Agrár-logisztikai területet két településen, Maroslelén és Mindszenten alakítanak ki, előbbi helyszínén 120, utóbbin 80 millió forintból. Sándorfalván ipari terület alapinfrastruktúra-kialakítása történik meg 200 millióból a következő időszakban. A kisebb településeken azonban nem parkokban, hanem iparterületekben gondolkodnak, Balástyán 50, Üllésen 150, Domaszéken 290, Árpádhalmon pedig 127 millió forint áll rendelkezésre erre a célra.

– A megyei önkormányzatnak milyen eszközei vannak a befektetésösztönzésre?

– Létrehoztuk a www.investincsongradcounty.hu weboldalt, amelynek alapvető célja, hogy a leendő befektetők naprakész információhoz jussanak. Ezt olyan adatokkal is elősegítjük például, hogy feltüntetjük, milyen infrastruktúra van kiépítve az adott ipari parkban, vagy éppen milyen közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik, és eleve van-e ott befektetésre alkalmas terület. A Csongrád Megyei Önkormányzat befektetésösztönző stratégiája az, hogy komplexitásában megmutassa az ipari és turisztikai felületeket, és ezzel tegye vonzóvá térségünket, ahol jelenleg nagyjából csak TOP-os forrásból több mint 260 projekt van folyamatban. (X)

<http://www.csongrad-megye.hu>
<http://csongradmegyeipaktum.hu/>
<http://www.investincsongradcounty.hu>

INVEST IN
CSONGRÁD COUNTY

zero Emission

**HÍV A JÖVŐ
KALANDOKRA
TÖLTVE!**

NISSAN

Innovation
that excites

NISSAN e-NV200

NISSAN LEAF

YOU+NISSAN
A MI IGÉRETÜNK. AZ ŐN ÉLMÉNYE.
Bárhol, bármikor számíthat ránk 06 80 333 888

- Díjmentes csereautó
- Legmagasabb minőség a legjobb áron
- Díjmentes állapotfelmérés
- Nissan Assistance közúti
segélyszolgálat teljes élettartamra

**ÁLLAMI
TÁMOGATÁS
ÚJRA-
TÖLTVE!**

**Most akár
1.500.000 Ft
megtakarítással!***

NISSAN HOVÁNY
www.nissanhovany.hu

Békéscsaba, Almáskerti Ipari Park 7. Tel: 66/523-000
Debrecen, Mikepércsi út 86-88/9. Tel: 52/888-333
Kecskemét, Szent László krt 20. Tel: 76/501-640
Szeged, Algyői út 72. Tel: 62/559-520
Szolnok, Bercsényi utca 1. Tel: 56/801-050

HOVÁNY®

A képek illusztrációk, az itt közölt adatok tájékoztató jellegűek, és nem minősülnek szerződéses ajánlattételnek. Az aktuális áráért és további feltételekért érdeklődjön márkakereskedéseinkben. *A támogatás tényleges összege a gépjármű bruttó vételárától függ. Az Innovációs és Technológiai Minisztérium a 100% elektromos hajtású gépjárművek vásárlásához a bruttó vételár 21%-ának megfelelő, maximum 1 500 000 Ft összegű kormányzati támogatást nyújt. A támogatás egyedi bírálat függő. A kormányzati támogatás pályázat útján vehető igénybe. A további részletekért keresse fel a www.e-mobi.hu vagy a www.kormany.hu weboldalakat, illetve keresse márkakereskedéseinket.

Nemesi Pál: Iparfejlesztés nélkül nincs előrejutás

Csongrád megye fejlődési üteme lassul, és az egész délkelet-magyarországi régió kezd már kicsúszni a középmezőnyből is – értékelte a gazdasági adatokat Nemesi Pál. A Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, a Ferroép Zrt. vezérigazgatója hiányolja a gazdaságfejlesztést generáló beruházásokat, és kevesli az ipari parkokat is.

– A mögöttünk álló egy évben miként teljesített hazánk gazdasága, mit mutatnak a számok, statisztikák?

– Makrogazdasági szinten jók a pozíciók, a gazdasági élenkülés több paraméterben is érzékelhető, akár a GDP-t, akár a beruházási értékeket vizsgáljuk. Ugyanakkor amennyiben a térségünket nézzük, akkor sajnos megállapítható, hogy a délkelet-magyarországi régió nem tartozik az élbolyba, és lassan a középmezőnyből is kezdünk kicsúszni, így leszakadó térségnek számítunk. Ha Csongrád megyére fókuszálunk, akkor megállapíthatjuk, hogy jobban tartottuk a

pozícióinkat, de nyílik az olló minden gazdasági mutató tekintetében, tehát a fejlődés üteme markánsan alacsonyabb, mint akár Nyugat-Magyarországon vagy a pesti régióban. Szomorúan kell konstatálnunk azt is, hogy ma már az észak-magyarországi régió fejlődési üteme is jobb, mint a miénk.

– Mi a helyzet, ha a nagyvárosokat hasonlítjuk össze?

– Évekkel ezelőtt versenytársakként Győr, Miskolc, Debrecen és Szeged volt említendő mint régióközpontok, ám ha ma összehasonlítjuk ezeket a városokat, hogy milyen léptékű és mértékű

fejlesztések valósultak meg, akkor bizony nem vagyunk jó helyzetben. Ilyenkor nem csupán egy-egy beruházásra érdemes fókuszálni, hanem az infrastrukturális beruházásokra, az oktatásra, azon belül a felsőoktatási intézmények fejlesztésére összességében, és mindezt az adott város népességmegtartó képességével együttesen kell vizsgálni. Akár Győrben, akár Debrecenben a polgármesterek előadását hallgatva elmondható, az ő fejlesztési és forráslehetőségük Szegedhez viszonyítottan más nagyságrendet képvisel.

– Mi hiányzik leginkább térségünkéből?

– Fejlett ipar nélkül egy szűken vett területnek, azaz városnak, megyének és régióknak a fejlesztése elképzelhetetlen, és mi ezen a területen nagyon nagy mínusszal zártuk az elmúlt

éveket. Ez számunkra mint gazdasággal foglalkozó szervezetnek szomorú, hiszen a 2014–2020-as európai uniós költségvetési ciklus közepén túl vagyunk a pénzügyi keretek felhasználását illetően, ugyanakkor ennek az eredményét nagyítóval kell keresnünk a környezetünkben. Azzal a gazdaságpolitikai célkitűzéssel indult a ciklus, hogy az uniós források 60 százalékát gazdaságfejlesztésre kell fordítani, a fennmaradó mintegy 40 százalékot pedig az egyéb infrastrukturális és energetikai célú fejlesztésekre, és bizony nagy hiányérzetünk van a gazdaságfejlesztési oldalon.

Kamarai részről a gazdasági jövőkép kapcsán hiányoltuk az olyan terület-előkészítéseket, amelyek a befektetők számára kompromisszumok nélkül biztosítanak területeket fejlesztési célokra. Azt gondolom, hogy Szeged vonatkozásában komoly hiányérzetünk van, hiszen ilyen területünk – legyünk őszinték – konkrétan nincs. Az idő egyértelműen bebizonyította, hogy a barnamezős ipari parkok ezt a problémát nem tudták kezelni, ugyanakkor a zöldmezős ipari parkok kialakítása nem valósult meg Szegeden és vonzáskörzetében. Magánkezdeményezések, befektetések elindultak ugyan Szeged északkeleti részén, a volt Délép ipari parknál, megépült az ELI lézeres kutatóközpont, a közelben egy logisztikai központ, egy áruház, és néhány cég saját finanszírozásban fejlesztette a területet. Szerencsére marad a Pick Szeged Zrt. feldolgozóüzeme a városban, és az 5-ös út mellett egy jelentősebb, több 100 hektáros területet fejlesztenek, de ez önmagában még mindig kevés.

Egyre inkább alátámasztottnak látszik az a véleményünk, hogy a régi 5-ös út, az M43-as autópálya és Sándorfalva közötti területnek egyetlen ipari parkká történő fejlesztése lenne szükséges. Szeged városát és agglomerációját tekintve a gazdasági potenciál fejlesztési területének ugyanis minimum ebben a nagyságrendben kellene megvalósulnia.

– **A Modern Városok Program keretében az Európai Unió tudományos nagyberuházása, az ELI mellé egy tudományos ipari parkot alakítanak ki 200 hektáron. Ez nem elegendő?**

– Az érintett rész vegyes tulajdonú, azaz állami, önkormányzati és magántulajdonú területek egyaránt megtalálhatók. Mi még a földárverések előtt azt szorgalmaztuk, hogy – mint ahogy az ország más megyei jogú városai is tették – együttműködésben a kormánnyal ezeket a területeket homogenizálják például cserével, kisajátításokkal. Másutt ez sikerült, Nagykanizsán 5–600 hektáros egybefüggő, zöldmezős ipari park jött létre, de Kaposvár és Zalaegerszeg környékén is együttműködtek a felek a cél érdekében. Évekkel ezelőtt tanácsoltuk, hogy ezeket a jó példákat vegyék alapul Szegeden is, ám ez nem történt meg. Nagy problémát jelent, hogy ezzel kapcsolatban nem ültek le egy asztalhoz az érintettek még csak egyeztetni sem. Egyáltalán nem vagyok arra büszke, hogy a lézeres kutatóközpontot megközelítve milyen látvány tárul az idelátogatók elé. Azt tanácsolnám az esetlegesen más véleményen lévőknek, hogy látogassanak el a győri ipari parkba, de ne az

Audihoz, és ott nézzenek körül, majd a látottakat hasonlítsák össze az itteni állapotokkal.

– **Az építőipar kapacitáshiánya mennyire kézzelfogható?**

– Az országos tendenciák teljesen eltérnek attól, amit itt, a Viharsarokban tapasztalunk. Az építőiparnak jelen pillanatban a kapacitásait meghaladó megbízásállomány van a piacon. Részben az európai uniós források generáltak egy jelentős megrendelésállományt, továbbá erőteljes hatása van a lakásépítéseknek is, amelyeket az évekkel ezelőtti kormányzati lépések, így a családi otthonteremtési kedvezmény és az 5 százalékos áfa generált. Míg 4 éve országos szinten mintegy 10 ezer lakásra adtak ki építési engedélyt, addig ez ma 35–40 ezerre tehető. Igaz, az 5 százalékos áfa megszűnik, de úgy gondolom, hogy jövőre és talán még 2020-ban is marad a növekvő tendencia a lakásépítések vonatkozásában. Amíg a magyar építőipar a szűk esztendő időszakokban 1800–2000 milliárd forintnyi szerződéses állománnyal bírt, addig ma egyes információk alapján ennek a duplájával, s ez jól mutatja a tendenciákat.

Mindez szakemberhiányt és áremelkedést vont maga után. Térsegenként azonban vannak eltérések, hiszen míg országos szinten az éves árváltozás 30 százalékra tehető, addig azokban a régiókban, ahol a megbízások 70 százaléka lecsapódik, azaz Budapesten és agglomerációjában, ennél nagyobb arányról beszélhetünk. Ezzel szemben Csongrád megyében el is marad az átlagtól a drágulás, ugyanis a környéken építésberuházást

és jelentősebb feladatokat az iparág számára, a tramtraint kivéve, nem találunk.

Lakásépítés tekintetében Szeged talán túlzott szerepvállalásban van, hiszen az új ingatlanok száma a piac felvevőképességéhez képest magas, ugyanakkor nem szabad a fővárossal összehasonlítani, hiszen amíg nemzeti közti kitekintésben is befektetési célpont lehet Budapest, addig egy Szeged nagyságrendű város nem olyan vonzó célpont. Ezért gondolom úgy, hogy túl-dimenzionált a lakásépítések volumene.

– **Miként teljesítették az elmúlt évben a megyei építőipari vállalkozások?**

– Az országos adatok alapján az építőipari beruházási igények növekedése figyelhető meg, ám Csongrád megye alig éri el a fejlesztési bázist, tehát minimális szinten van a változás, míg az ország más területein megduplázódott a megrendelések értéke. Ha a TOP 100 kiadvány statisztikai adatait megnézzük, azt látjuk, hogy a Csongrád megyei székhelyű építőipari vállalatok jól teljesítenek, igaz, nem feltétlenül a megyében dolgoznak. A Ferroép Zrt. Szegeden a Bartók Béla Művelődési Ház felújítását végzi, de a többi munkánk máshova köt, például Mórahalomra és Lakitelekre. Az egyházmegye sportberuházását is egy budapesti cég végzi, Szegeden egyedül az uszoda beruházásban van némi helyi érdekelttség.

– **A kamara a gazdaságfejlesztésben milyen szempontok alapján végzi a feladatait?**

– Szervező szerepe van a kamarának, a környezetünkben működő gazdasági társaságok, cégek, vállalkozások, illetve a tudásbázis között közvetítünk, partnerkapcsolatokat építünk ki, illetve ez az önkormányzatok irányába is működik, hiszen az ő szabályozási környezetükben működnek a cégek, akár a vállalkozásfejlesztés, vagy éppen a helyi adópolitika oldaláról nézzük. Választott tisztségviselőink és a környezetünkben működő szakértők egyaránt szerveznek szakmai konferenciákat, egyeztetéseket egy megfelelő ütemterv alapján, amelyek eredményeképpen ajánlásokat, koncepciókat alkotunk az adott települések önkormányzataival, polgármestereivel közösen. Ezen a területen vannak jó példák, a kisebb települések csökkenő tendenciát mutató népes-

ségmegtartó képességének javításával kapcsolatban Mórahalmon az önkormányzat, a Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kara és a kamara szervezésében egy pilot projekt zajlik. Egy olyan szakmai modellt próbálunk megvalósítani, amely azt vizsgálja, miként lehet elérni, hogy a város népességmegtartó ereje növekedjen a statisztikai adatok alapján is. Erre van esély, de azt gondolom, hogy Mórahalom más szempontból is mintaprojekt lehet település- és gazdaságfejlesztésben egyaránt.

– **A kamara ezen szervező és koordináló munkájában szükség van-e megújulásra, változtatásra?**

– Egyértelműen igazodnunk kell nekünk is a trendekhez. Az írott információáramlásnak egyre kisebb a súlya, ez egy generációs kérdés is, hiszen a fiatalok a digitális technológiában nőnek fel. Kamaránknak is az aktuális kommunikációhoz, kapcsolatépítési technikákhoz kell idomulnia. Fontos feladat felmérnünk, hogy a kamara partnereinek mire van szükségük, és a célzott információcsomagok és kommunikáció az egyik olyan elem, amelyet már be is vezettünk. Másrészt igyekszünk olyan rendezvényeket lebonyolítani, amelyek interaktívak. Lassan szakítunk azzal a hagyománnyal, hogy egy nagyterembe beülnek az emberek, és hallgatnak valakit, aki pulpitus mögül beszél hozzájuk. Azt gondolom, hogy az ilyen típusú szakmai rendezvények markáns

átalakulás előtt állnak, és nem csak a kamara környezetében. Csak ott lehet komoly részvételre és érdeklődésre számítani, ahol a legújabb kommunikációs technikák és véleménycserék is megvalósulhatnak. A gazdaságfejlesztés egyik alappillérenek tartom a kapcsolatépítést, amelyet ma még a személyes találkozások határoznak meg az üzletben, de lépést kell tartanunk a világgal.

– **A modern technika irányába miként nyitottak?**

– Egy mobiltelefonos alkalmazással, amelyet a második vállalkozói fórumunkon alkalmaztunk. A rendezvényünkön részt vevők letöltötték készülékükre a Mentimeter névre hallgató applikációt, és a helyben felteht kérdésekre tudtak válaszokat adni. Ha az előadó partner ebben, akkor bekapcsolódhatnak a jelenlévők, és így interaktívvá válik az előadás. Ez akár visszacsatolás lehet az előadónak, hogy figyelnek-e rá, másrészt azonnal mérhető, hogy az elhangzott információk igazak lehetnek az adott csoportra, vagy éppen elutasítják a felvetést. Ehhez természetesen meg kell találni a megfelelő témát és előadót. A fogadtatás biztató volt, ezért terveink között szerepel, hogy más alkalomkor is alkalmazzuk. Fontos, hogy pozitív élménnyel távozzanak a vendégeink, mert akkor van esély arra, hogy a következő alkalommal is eljönnek egy általunk szervezett programra.

Többet, jobbat, hatékonyabban – A hagyományos szakmákat alapkompetenciák és orientációk váltanák fel

Dr. Kőkuti Attila: A negyedik ipari forradalom gyorsuló sebességgel érkezik

Dr. Kőkuti Attila a Tornádó International Kft. ügyvezető igazgatója, a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara ipari alelnöke, a Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság elnöke minden alkalmat megragad arra, hogy figyelmeztesse a vállalkozásokat: exponenciálisan gyorsuló sebességgel érkezik a negyedik ipari forradalom, amit innováció nélkül képtelenség túlélni; és ugyanezen kihívások miatt igyekeznek felrázni és a jövőorientált készségek felé irányítani az oktatási rendszer szereplőinek figyelmét is.

SZEMBEJÖN A VALÓSÁG

– *Úgy tűnik, a kályha 2018-ban az ipar 4.0 névre keresztelt negyedik ipari forradalom, mintha most minden döntésnél ebből kellene kiindulni. Valóban ekkora változásokra kell felkészülnünk?*

– Exponenciális görbét kell elképzelni, ami először csak nagyon kis mértékben emelkedik, aztán hirtelen „kilő”, és elkezd meredeken kúszni felfelé. Ebben a fázisban vagyunk most már. Csak nézzünk körül, mi történik az infokommunikációban, a mechatronikában, a digitalizációban, a robotikában. Nemcsak az a kérdés, hogy hogyan megy végbe a gazdaságban, hanem hogy hogyan megy végbe a fejekben, tudnak-e lépést tartani vele a döntéshozók, hogyan követi a jogalkotás, és mi megy végbe a társadalomban. A technikai fejlődés ugyanis gyorsabb, mint mi! Gondoljon mindenki csak a mobiltelefonjára, mit tudott tíz éve és mit napjainkban – egyrészt már mindenkinek van, másrészt a használók jelentős részének már fogalma sincs arról, hogy mi mindenre képes a készüléke. És napról napra többre. Jönnek az önvezető járművek, ma még nehéz elképzelni, pedig rövid időn belül lehet, hogy mondjuk tíz járműves „kamionvontok” jelennek meg az autópályákon úgy, hogy egyikben sem lesz sofőr, legfeljebb egy járdafelügyelő figyelemmel kíséri a rendszert. A metróról sem hittük volna korábban, hogy vezető nélkül járnak a szerelvények. A változások olyan tempóban mennek végbe, hogy rákényszerülnek a vállalkozások: többet, jobbat és hatékonyabban. Ez viszont innováció,

fejlesztés, technológiai váltás nélkül nem megy. Viszont a valóság egyszer mindenkivel szembe fog jönni!

JÖNNEK A ROBOTOK

– *Gondolom, ezek az iparban zajló forradalmi tempójú változások sok mindent elsodorhatnak abból, amiket korábban sziklaszilárdnak hittünk.*

– Munkakörök fognak megszűnni, mert jönnek a robotrendszerek. Hamarosan elérkezhet az idő, amikor a külföldön dolgozó magyarok közül is sokan azért indulnak meg hazafelé, mert nem lesz szükség a munkájukra. (Csak zárójelben jegyzem meg, hogy majd az ő foglalkoztatásukra is gondolni kell, ráadásul kinti bérekhez szoktak.) Elsőként a sorozatgyártásba beállított betanított munkásokat váltják le a robotok, aztán tovább... Csak meg kell nézni, mi történik a fejlett autógyártásban. Nem állunk messze attól, hogy ember nélkül össze tudjanak rakni egy járművet. Az ilyen helyeken már leginkább irányító, beállító, ellenőrző emberekre lesz szükség. Meg persze robotjavító kvalifikált szakemberekre. Szakmák fognak eltűnni, visszaszorulni, átalakulni. Vegyük például a hegesztőt, ma már az ő munkájukat is egyre inkább a robotok veszik át, a sorozatgyártásban mindenképpen. Az egyedi gyártás viszont igen szűk kört érint. Vagy ott az építőipar, munkaerőhiánnyal küzdenek, közben viszont halljuk a híreket, hogy Hollandiában kinyomtatták az első 3D-s házat, aminél a falak felhúzásához már nem kellettek építőmunkások. Egy ilyen háznyomtató úgy néz ki, mint egy

Dr. Kőkuti Attila: A jövő kulcsa az innováció.

gémes daruszerkezet, beáll középre, és speciális habarcsból „felhúzza” a falakat. Nyilvánvalóan ezek még kezdeti stádiumban lévő fejlesztések, de mint minden más, ez is hihetetlen gyorsan, exponenciálisan fog változni. Ha megnézzük ma, hogy hány embert vesz fel az építőipar, és mennyit fog a jövőben, gyökeres átalakulás lesz.

– *És mi lesz azokkal, akiket az ipar 4.0 kiszorít a munkából?*

– A ipar 4.0 nyilván megjelenik a szolgáltatási szektorban is, de azt gondolom, a foglalkoztatottak zöme erre tud váltani, elsősorban a kicsit önkiteltető kézműves jellegű tevékenységek irányában. És persze az innovációban, elkészítésben, a kutatás-fejlesztésben, a környezetvédelemben is lesz munka. Mindegyik ipari forradalom idején nagy kérdés volt, mi lesz, ha tömegesen szűnnek meg munkahelyek. Keletkeztek mások, más jellegűek. Most is így lesz, de csak azoknak, akik képesek alkalmazkodni. Azt viszont már Palkovics László innovációs miniszter is megfogalmazta valahol, hogy fel kell

készülni arra, hogy megjelenik majd egy olyan réteg, amelyről gondoskodni kell, úgy el kell elfoglalni valamivel, hogy azért az elemi szintű alkotás örömét ők is megtalálják valamiben.

ALKALMAZKODÓ SZAKKÉPZÉS JÖJJÖN LÉTRE

– *Gondolom, erre már most fel kellene készülni, hogy ebbe a körbe minél kevesebben essenek bele. Csakhogy ehhez az oktatási rendszerünknek is alaposan át kellene alakulnia.*

– El kellene végre rugaszkodni attól a rettenetes lineáris képtől, hogy ha beleyülünk egy rendszerbe, kiigazítunk, akkor már helyre is hoztuk azt. Most már teljes erővel arra kell koncentrálnunk, hogy az előzőekben említett várható folyamatokhoz alkalmazkodó szakképzés jöjjön létre. Gyökeres átalakításokra van szükség, az 500–főle OKJ-szakmát el kell felejteni, és alapkompenciát – egyszakmás orientáció helyett gépészorientáció, vegyészorientáció, biológiaorientáció stb. – oktatni minden szinten, középiskolától az egyetemig, és majd a munkahelyen kell az adott szakfeladatra felkészülni, és ott megtanulni. A Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottságban is, amellet, hogy igyekszünk a ma hiányszakmáit rangsorolni, és beemelni a kiemelten támogatott képzések közé, próbálunk olyan szakmákat is keresni, amelyek

majd alkalmassá teszik a gazdaságot a magasabb hozzáadottérték-termelésre. Ilyen például a mechatronikus, aki ért a hidraulikához, a pneumatikához, az elektronikához, a gépészethez, a vezérléshez, az intelligens számítógépes irányításhoz. A hagyományos gépészszakmákba is muszáj beemelni a vezérléstechnikát és az informatikát, és fordítva, az informatikai szakmákban is sokkal szélesebb látókörre, integrálóképességre lesz szükség.

NEM MINDENKIBŐL LEHET SZAKMUNKÁS

– *Csakhogy ha valaki úgy jön ki a 8. osztályból, hogy jóformán írni-olvasni sem tud, nehéz elképzelni, hogy használható szakember lesz belőle.*

– Tudom, társadalompolitikai kérdés is, de egyszer már ki kellene mondani: a szakképzésbe sem mehet mindenki. A maradékelvűségtől egyszer és mindenkorra meg kellene szabadulni. Különben nem lehet követelni, nem lehet eredményt elérni, nem lehet várni semmit. Közben a gazdaság meg dörömböl az ajtón a használható szakemberekért. Távol álljon tőlem, és a kamarától is távol áll, hogy a pedagógiába beleszóljon, hiszen nem értünk hozzá, de a világ azért ismer számos olyan módszert (például csoportfoglalkozások, teammunkák már a kiskortól kezdve, amelyek fejlesztik

a kommunikációs, az együttműködési és problémamegoldó készségeket, kreativitást, alkalmazkodást), amelyek elég megbízhatóan jelzik és fejlesztik az egyes gyerekek kompetenciáit, megmutatják a képességeiket. Egy biztos: meg kell húzni egy szintet. Sajátos elvem van, nem ördögtől való, és ahol csak lehet, kimondom: szakma nincs, csak érettségivel! És a szakmán – ahogy már az előbb is említettem – nem a hagyományos struktúrát, hanem kompetenciát és orientációt értek. Magát a gimnáziumot is úgy tudom elképzelni, hogy ilyen orientációt is adjon. Aztán majd mindenki eldönti, hogy elhelyezkedik a tanult szakirányban, továbbtanul, vagy mást választ. Azokkal pedig, akik nem ütnek meg egy bizonyos minimális szintet sem, nyilván velük is foglalkozni kell, és egy kompetenciamérés után, bizonyos speciális képzéssel betanított, pontosabban betanítható munkások lesznek, akik bizonyos részfeladatokra alkalmasak. Addig, amíg a robotok ki nem szorítják őket.

KÖZELEBB A KÖVETKEZŐ 15 ÉVHEZ

– *Mitől vagy kitől várható, hogy az oktatási rendszerben is megjelenjen az az innováció, amely képes fogadni a közeledő „forradalmi” változásokat.*

– Nem várhatjuk el, hogy az eddigi oktatási struktúrában dolgozók egyszer csak úgy maguktól megvilágosodjanak, és megváltoztassák a korábban szakmailag megalapozott, helyénvalónak hitt rutinjaikat. A gazdaság szereplőinek kell kikényszerítenie – ami a fejlett gazdaságokban meg is van – a változásokat. Meg kell tudni fogalmazni nemcsak a mai, és nemcsak a holnapi, hanem a hosszabb távú igényeiket is. Persze ez nehéz, ha a vállalkozások javarészének nincs olyan jövőképe, hogy meg tudná mondani, hogyan képzei cége elkövetkezendő 15 évet. Hogyan készülnek a technikai fejlődés kihívásaira? Hogyan alakulnak át? Mit fognak csinálni? A multik tudják, gondoljunk csak a Mercedes új kecskeméti beruházására, olyan gyárat építenek, ahol már nem egy, hanem valamennyi típusra át lehet állni, nyilván az önvezető autók gyártására is. Szóval nem egyszerű a feladat, és nem is csak a kamarában dolgozunk, hogy felhívjuk minderre a vállalkozások figyelmét.

Farkas Benjamin a jövőnek választott szakmát. A Szegedi SZC Déri Miksa Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája és a Szegedi Közlekedési Kft. tanulója az idei országos szakmai tanulmányi versenyen 3. helyezést ért el mechatronikai technikus szakmában.

Pataki Andrea: A sikeres működés alapja a nyitottság és az együttműködési képesség.

Pataki Andrea: Én magam is folyamatosan tanulok, hogy lépést tartsak a digitalizációs trendekkel

Pataki Andrea, a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara szolgáltatási alelnöke, a Kontaktia Kft. ügyvezetője fontosnak tartja, hogy tudatosuljon a vállalkozásokban: az információs technológia nem csak a cégvezetés vagy a szolgáltató szektor sajátja, a gyártás és a kereskedelem fizikai területein legalább ennyire szükség van rá. Amelynek fejlettsége függ a cégvezetés saját digitális érettségétől, a vállalkozás profiljától és méretétől.

– Közhely, hogy digitális világban élünk, ugyanakkor a vállalkozások jelentős részére inkább a digitális felkészültség a jellemző, ami komoly versenyhátrányba sodorhatja őket. Mi lehet az oka a késlekedésnek, a lassúságnak?

– Nem nevezhetünk meg egyetlen tényezőt. Függ a cégvezetés saját digitális érettségétől, a vállalkozás profiljától és méretétől. Különösen a kisebb cégek számára egész egyszer-

rűen a mindennapi teendők mellett nem jut idő ezzel foglalkozni, külső szakembert pedig nem szívesen hívnak segítségül. Mint minden fejlesztési döntésnél, itt is szükség van arra, hogy a vállalkozás megfelelő jövőképpel és stratégiával rendelkezzen. Egyáltalán képes legyen a stratégiai gondolkodásra. Az üzleti élet sodrásában viszont sokaknak csak az operatív feladatokig terjed a figyelmük.

– Azt sem vitatja senki, hogy az információs technológia most már tényleg a mindennapjaink része, a magánéletben is ki-ki igyekszik a legmodernebb eszközöket (például élvonalbeli okostelefonokat) és szoftvereket beszerezni, ugyanakkor sokszor ugyanezek az emberek a vállalkozásukban meg még mindig elavult informatikai eszközöket és IT-technológiákat használnak. Mit kellene másképp bekötni a fejekben?

– A saját tapasztalatom az, hogy jellemzően azért azok a cégvezetők, vállalkozók, akik a magánéletben használják az innovatív eszközöket, a vállalkozásukban is. Itt ellentmondás akkor lehet, ha túlságosan elkülönül például egy szellemi és egy fizikai te-

rület, utóbbiban nehezebben történik a digitalizáció. De ez valóban egyéni, cégfüggő, szerintem nem tudunk általános érvényű igazságokat mondani. Hogy mit lehet tenni? A verseny kényszerítő ereje mellett fontos, hogy egyre inkább tudatosítsuk, akár mi, a kamara a kapcsolódó programokkal, szakértők bevonásával, jó példákkal azt, hogy az IT nem a cégvezetés vagy a szolgáltató szektor sajátja. A gyártás és a kereskedelem fizikai területén legalább ugyanennyire szükség van rá.

– Évek óta tart előadásokat, vezet foglalkozásokat különböző kamarai rendezvényeken, és több alkalommal tartott kurzusokat vállalkozók számára „Facebookon a cégem” címmel. Mit tanított, mire helyezte a hangsúlyt, és milyen tapasztalatokat szerzett a tréningek során?

– A vállalkozók elfoglaltak, de szeretnének eredményesen működni az online világban is. Ezért akár előadást, akár képzést tartok, két ponton igyekszem segíteni a vállalkozótársakat. Egyrészt adok egy áttekintést, logikát ehhez az eszköztárhoz. Jó néhány hasonló programon részt vettem már, láttam, a kollégák mire fókuszálnak. Azt kell, hogy mondjam, gyakran elfelejtik átadni az összefüggéseket. Hogy mit miért csinálunk, vagy hogy melyik eszköznek mi a titka. Pedig ezt is, mint minden mást, csak ésszel szabad működtetni. Ebben van az eredményesség kódolva. A másik fontos szempont a képzések során, hogy gyakorlatias legyen. A Facebook-tanfolyamoknál például igyekszem röviden összefoglalni a főbb szabályokat, ennek a csatornának a sajátosságait, utána azonban már mindent számítógépen, közösen nézünk végig, lépésről lépésre.

– Ahogy a rendszerváltás környékén még csak ízlelgettük a marketing szó jelentését, mára óriáspolitikáról beszélhetünk, amelynek naponta nőnek újabb és újabb lábai az online világban, a digitális térben, közösségi oldalak – illetve az ezekből kinyerhető adatok és információk –, applikációk, mobilbarát weboldalak vagy éppen influencerek formájában. Tényleg nem könnyű követni a digitális fejlődést. És mégis muszáj – mit tanácsol?

– Valóban, gyakorlatilag én magam is folyamatosan tanulok, hogy lépést tartsak a megoldásokkal és trendekkel. Ha valakinek nem ez a

szakmája, akkor több lehetősége is van. Képezheti magát, ezzel egy-egy területen, mint például a Facebook üzleti felhasználása, akár komoly tudásra is szert tehet. Hogy mindenből mindig topon legyen, az viszont nem reális célkitűzés. És nem is ez a feladata. Menedzselnie kell a cégét, a saját szakmájában kell teljesítményt nyújtania. Ilyen esetben érdemes külső szakemberre bízni a bonyolultabb feladatokat. Sokféle vállalkozással dolgozom együtt. Van, ahol csak egy részfeladatban kérnek segítséget, mások azt mondják, ők csak a lényegét szeretnék átlátni a marketing lehetőségeinek. Ebben az esetben készül egy terv, egy stratégia, amellyel épp anynyira lesz rálátásuk, amennyire szükséges. És a megvalósítást már marketingszakemberre bízák. Szerintem az a fontos, hogy elsősorban azt tudja egy cég vezetője, egy vállalkozó, hogy mit szeretne elérni. Az, hogy ezt milyen eszközökkel érdemes megvalósítani, és hogy az meg is valósuljon, már bátran bízható szakemberre. Ha van ilyen a cégen belül, az lehet optimális nagyobb vállalkozások számára. Ha kisebb cégekről van szó, akkor viszont vagyunk mi, marketingszolgáltatók, akik segíthetünk.

– Egy évvel ezelőtt alelnök kollégájával, Palotás Sándorral az élére álltak az I. Vállalkozói Nap megszervezésének. Formabontó, fiatalos, lendületes, igen kreatív programot sikerült összeállítani.

niuk, meg is lett az eredménye, sokan voltak, és igen jó volt a rendezvény visszhangja. Mire ezek a sorok megjelennek, túl leszünk a II. Vállalkozói Napon is. Míg tavaly a Legyen B-terv! címmel hirdették meg a programot, idén a generációs kihívásokat helyezték a fókuszba. Mi adta a tavalyi, és mi az idei rendezvény aktualitását?

– Amikor felmerült az ötlet, hogy egy ilyen, kicsit lazább, kifejezetten interaktív programot indítsunk, eldöntöttük, hogy minden alkalommal egy-egy olyan téma köré építjük fel az eseményt, amely a vállalkozótársakat cégmérettől és tevékenységi körtől függetlenül foglalkoztatja. Az első alkalom arról a folyamatos alkalmazkodási képességről szólt, amely néha mindannyiunk számára kihívás. Nemcsak maga a változás, hanem hogy felismerjük, mikor szükséges módosítanunk azon az útvonalon, amin épp járunk. Az idei évben pedig azt próbáltuk körbejárni, hogy milyen tényezők határozzák meg a fiatalabb és az idősebb cégek sikereit. Sőt, fontos volt számunkra ez alkalommal is, hogy erősítsük a vállalkozói közösséget. Hiszen fiatalok és idősebbek, kicsik és nagyok, szolgáltatók, kereskedelmi vagy épp ipari profilú cégek egyaránt tanulhatnak egymástól. Azt se feledjük, hogy a sikeres működés alapja a nyitottság és az együttműködési képesség. Ezek az események mindezen készségeink fejlesztését, a vállalkozói közösség építését szolgálják.

„Facebookon a cégem” tanfolyam Pataki Andreával.

Palotás Sándor: Nemcsak B, hanem C, D és E tervre is szükség lesz

Palotás Sándor: Igenis lehet hosszú távon kifizető a tisztesség!

A Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara leginnovatívabb és legfiatalosabb rendezvénye címre is pályázhat immáron a vállalkozói nap, amelyet a tavalyi nagy siker után idén októberben is hasonlóan magas színvonalon és hasonlóan ötletesen rendeztek meg a szervezők. A rendezvény egyik ötlet- és házigazdája Palotás Sándor, a Déli Farm Kft. ügyvezetője, a kamara kereskedelmi alelnöke, aki Pataki Andrea szolgáltatási alelnökkel együtt úgy gondolta, hagyományt teremtenek a formabontó rendezvényből. A tanulságokról beszélgettünk.

Míg a tavalyi vállalkozói nap a „mindenkinek legyen B terve” gondolat körül forgott, idén a generációs kérdések álltak a középpontban – a rendezvények közös nevezője a változás és az alkalmazkodás. Az innovatív közösségi programban az exkluzív előadások mellett most is volt kerekasztal-beszélgetés, ahol négy, különböző gene-

rációt képviselő vállalkozásvezető ült egy asztalhoz. A kapcsolatépítést most is játékos programokkal segítették, megint nagy volt a pezsgés az üzleti rapidrandi ismerkedő asztalai körül. A nap levezetőprogramjaként a Jam Sessionben két vérbeli menedzser „tüzelt csípőből” a nap témájához kapcsolódó keresztkérdésekre. Ezen a vállalkozói

napon nem azt kérték a jelenlévőktől, hogy kapcsolják ki mobiltelefonjait, hanem éppen azt, hogy vegyék elő. Hipp-hopp egy applikáció, és már nyomhatták is a gombokat a kvízkérdésekre.

– Alelnök úr, ön is céget vezet, mitől vált ennyire sarkalatos kérdéssé az alkalmazkodóképesség a vállalkozások életében?

– Nem hiszem, hogy bárkinek is bizonygatni kellene, hogy az utóbbi évtizedekben milyen ütemben változott meg körülöttünk szinte minden. Hihetetlenül felgyorsultak az impulzusok. Éppen ezért fontosnak gondoltuk a kamarában, hogy a vállalkozásoknak legyen elképzelése arról, miként fog

lépni, ha érkezik a változás következő hullámhegye – meglovagolja vagy beleveszik? Ezért mondtuk azt, hogy mindenkinek legyen egy B terve. Az újratervezés szó már közhellyé vált, de tényleg erről van szó, újra és újra meg kell vizsgálnunk, hogy helyes irányba haladunk-e még. A programsorozattal az volt a célunk, hogy új szempontokat, új gondolatokat, szemléletet mutassunk meg a vállalkozóknak, a megszokottól eltérő formában. Az első alkalommal a programok egyik elemeként például Máté Krisztina 54. sikeres emberről készült riportjai kapcsán azokat a közös jellemzőket, helyzeteket, tanulságokat mutatta be, amelyekből mások is okulhatnak.

– Az idei vállalkozói napnak akár azt a címet is adhették volna, hogy „generációk forgószélben”, hiszen a gyors változások követése eleve nagy távolságokra löki egymástól a különböző korosztályokat. Mit gondoltak erről?

– A tanulság az arany középút. Nagyon fontos az idősebb generációk tapasztalata, bölcsessége, piacismerete stb., ugyanakkor az innováció, a kreativitás, a gyors reagálás, az újfajta ismeretek megszerzése a fiatalabb korosztály oldalán áll. Ha a kettőt jól tudjuk ötvözni, összecsiszolni, akkor a vállalkozás biztos, hogy jobban, hatékonyabban tud működni. Vannak és kellenek is működő hidak a különböző generációk között, hiszen gyakran egy munkakörben, egy csapatban kell

dolgozniuk. Ezt a hidat türelemből, empátiából, kölcsönös tiszteletből, egymásra figyelésből, figyelmességéből szokták felépíteni... A generációváltásról több értelemben is gondolkoztunk. Vegyünk egy céget, amely régóta működik, és egy bizonyos kor után a szülő a gyermekének szeretné átadni a vállalkozást – ez egy klasszikus értelemben vett generációváltás. De számos esetben nincs a családon belül kinek átadni, ilyenkor a megfelelő fiatal befektető megtalálása a nagy kérdés. A vállalkozás életében ez ugyanolyan struktúraváltás jelent, mintha családon belül történne. Persze az utóbbinál nagy előny, hogy van átmenet, hiszen a váltás előtt az idősebb és fiatalabb családtag sokáig együtt dolgozik. A generációváltás témaköréhez sorolhatunk számos vállalatvezetési, módszertani különbséget is: hogyan kellett kidolgozni egy értékesítési csatornát régen és ma, vagy hogyan kezelték a munkavállalókat régen és hogyan ma. Ha megnézünk egy régi fekete-fehér filmet, azt látjuk, hogy a fiatal bekerül a gyárba, az idősök meg megtanítják. Ma nem biztos, hogy ez a helyzet, hiszen fordítva is igaz a tétel, oda-vissza van tanítás a generációk között. Másban jó az egyik, és másban a másik.

– Elég sokkoló volt Bárdos András előadása arról, merre robog a világ, és mennyire nem vagyunk felkészülve a változásokra.

A Jam Sessionben idén Cserpes István, a Cserpes Sajtműhely alapító tulajdonosa és ifj. Gyimesi László, a Mystic Nails Hungary ügyvezetője adott villámválaszokat Palotás Sándornak a generációváltáshoz kapcsolódó kérdéseire.

– Bárdos sok mindenre rádöbben-tette a hallgatóságát. Ha belegondolunk, 1987-ben egy tévécsatorna volt Magyarországon, az is csak heti hat napot adott, ma szinte megszámlálhatatlan, és a legtöbbször már online lehet kommunikálni, a műsort tudjuk befolyásolni. Vagy ott az okostelefon, az android operációsrendszer nélkül el sem tudjuk képzelni az életünket – pedig csak tízéves. Mi jön a következő 10 évben? Bárdos felhívta a figyelmet arra is, hogy gyerekeink túlnyomó többsége olyan munkát fog végezni 25 év múlva, ami ma még nincs is, a nevét sem tudjuk. A generációváltás ettől kezdve nem kérdés. És ha ezt a gondolatot viszem tovább, akkor nemcsak B, hanem C, D és E tervre is szükség lesz.

– A becsületesség, a tisztesség tavaly is szóba került, az idén pedig talán még hangsúlyosabban, hiszen az egyik előadás témája is ez volt, a fehér ötven árnyalata a vállalkozói környezetben. Pistyur Veronika a fehér hollókról beszélt, amelyek száma szerint örvendetesen szaporodik.

– Veronika előadásának egy nagyon fontos üzenete, hogy a szavaknak nagyon nagy ereje van. Ha azt mondom, hogy én egy becsületes, megbízható vállalkozás vagyok, már azzal arra ösztönözöm a környezetemet, hogy ebbe az irányba menjünk. Hiszek abban, hogy azzá leszünk, amivé válni akarunk, és amit mondtunk önmagunkról. És ez a gondolat kiszélesíthető országos dimenzióban is. Az előadó a vállalható vállalkozói közösségük egyik tagját idézte: „Úgy vállalkozzunk, amilyen országban szeretnénk élni”. A tavalyi és az idei előadók is beszéltek arról, hogy felnőtt egy olyan nemzedék, benne egy olyan vállalkozói kör, amelyhez tartozóknak ilyen „furcsa” szempontjaik vannak: nyugodtan akarnak aludni esténként; nem mindegy, hogy a gyermekeik milyen környezetben szocializálódnak; a munkavállalóikért felelősséget éreznek; a cégük jó hírére kényesek; és van egy országuk – itt élnek, itt fizetnek adót, itt nőnek föl a gyerekeik.

– Alelnök úr, ügyvezető igazgató úr! Lehet hosszú távon kifizető a tisztesség? – Csak az!

Török László: Egy lábon nem lehet stabilan megállni

Török László, a kamara kézműves alelnöke azért vállalta el a kézműves tagozat vezetését két évvel ezelőtt, hogy a jellemzően mikro- és kisvállalkozó tagokkal összefogva védjék, őrizzék a kézműves szakmák értékeit, rangját, becsületét, amit élményszerű bemutatókkal, jó szakképzéssel igyekeznek is vonzóvá tenni a fiatalok számára. A naprakész szakmai és piaci tájékozottságot, a rugalmas alkalmazkodást, a folyamatos fejlődést a vállalkozói lét természetes követelményének tartja – saját vállalkozásában, a Török Kulcsszervizben is.

Török László 1976-ban indította vállalkozását, amikor jóformán még a vállalkozó szót sem ismertük, mégis,

kezdettől fogva azt az üzleti filozófiát vallja, hogy egy lábon nem lehet stabilan megállni – ennek megfelelően azóta

is folyamatosan fejleszti, bővíti tevékenységi körét, modernizál. Így érthető, hogy szakmájában a Török Kulcsszerviz a legkorszerűbb eszközökkel és a legmodernebb gépparkkal felszerelt vállalkozás lett Dél-Magyarországon.

ALKALMAZKODNI KELL!

– Nem mindenki építette ilyen tudatosan a vállalkozását, hiszen sokáig meg lehetett élni kényelmesebb tempóval is. És mint látszik, nem egyszerű a szemléletváltás.

– De eljött az igazság pillanata. Széles körben kiderült: a felelős vállalkozói magatartáshoz nélkülözhetetlen az innováció, a folyamatos alkalmazkodás az új piaci trendekhez, kihívásokhoz, máskülönben hogyan tudná kiszolgálni a vevők gyorsan változó igényeit? Nálam is ezek határozzák meg a napi munka menetét, folyamatosan figyelem a piacot, mik a változások, hol vannak visszaesések, hol kiemelkedő bevételek. Ha valami nem megy, fel kell deríteni, hogy mi az oka, a külső feltételek változtak-e, vagy belül hibáztunk. Nem véletlenül vesszőparipám, hogy több lábon kell állni ahhoz, hogy el ne vigye vállalkozásunkat az első forgószél. Így jött nálam is a kulcsmásolás mellé a gravírozás, a bélyegzőkészítés, a jelöléstechnika, a sportserlegek kis- és nagykereskedelme, záruk, lakatok, veretek forgalmazása, aztán a legmodernebb vezérléscsopors rendszerek építése társasházak, intézmények számára.

**MEG KELL TANULNI ÉLNI
A LEHETŐSÉGEKKEL**

– Többször felhívta a figyelmet arra is, hogy javítani kell a mikro- és kisvállalkozások pénzügyi ismereteit, mert sokan éppen azért nem képesek továbblépni, mert nem tudnak élni a forrásszerzési lehetőségekkel.

– Mert még mindig úgy tapasztalom, a kisebb méretű vállalkozások sokszor elmennek a lehetőségek mellett. Persze nincsenek, nem is lehetnek mindenkinek olyan pályázati, pénzügyi ismer-

retei amivel el tudnának igazodni a forrásszerzés rejtelseiben, de kérjenek segítséget! A piacszerzésben is. Sokat tud segíteni a kamara is, információkkal, tájékoztató rendezvényekkel, tanácsadással, kapcsolattépítéssel. A saját példámat is említhetem, kamarai információk segítségével tudtam megvetni a lábamat Szlovákiában, Romániában és Szerbiában. Szóval nem szabad sem bátortalannak, sem kényelmesnek lenni, élni kell a lehetőségekkel. Biztatom is vállalkozótársaimat, váljon életformájukká a folyamatos fejlődés, a modernizáció, mert csak így tudnak lépést tartani a gyorsan változó világgal, és persze versenytársaikkal.

ÓVNI ÉS NÉPSZERŰSÍTENI A KÉZMŰVES SZAKMÁKAT!

– Ön is nagyon elfoglalt ember, mégis elvállalta a kamarai kézműves közösség vezetését. Mi késztette?

– Új generációk jelennek meg, szükségét érzem annak, hogy megismer-
tessük velük a kézműves szakmákat.

Ezek között igen sok a hiányszakma, aminek már az egész gazdaság érzi a kárát. Ráadásul a kézműves szakmákban magas az élőmunka, a kézi tevékenységek aránya. Nagyon nehéz jó szakember találni. És ez a helyzet csak romlik. Rendkívüli figyelmet kell fordítani a szakképzésre, a jó szakemberképzésre! A tagozati gyűlésünkön is rendre felmerül, hogy találjuk meg a leghatékonyabb formáit annak, hogy élményszerűen mutathassuk be a kézműves szakmák értékeit, szépségeit a fiataloknak. A kamara tett is ezért sokat, gondoljunk csak a pályaeorientációs napok gyakorlatára és népszerűségére. A kézműves szakmákban jellemzően mikro- és kisvállalkozások működnek, érzékenyebbek és sérülékenyebbek is mint a nagyok. Sokan szenvednek például a kontároktól, a trükközőktől, az illegális árusoktól és szolgáltatóktól, akik időről időre felbukkannak környezetükben. A kamara minden olyan esetet, amely a tudomására jut, jelzi az illetékes hatóságoknak.

KELL EGY CSAPAT

– Amikor munkáltatók sokasága küzd azzal, hogyan tartsa meg embereit, felértékelődik a munkahelyi légkör, a vezető-alkalmazott viszony kérdése. Ön tucatnyi embernek biztosít munkát, úgy tudom, a Török Kulcsoszerviznél alacsony a fluktuáció. Hogy csinálja?

– 20–25 éve foglalkoztatottak munkatársakat, így van, aki már tőlünk ment nyugdíjba. Megbecsülöm a dolgozóimat, nálunk tényleg nincs átjáróház, hosszú-hosszú időre maradnak nálam az embereim. Persze az is igaz, hogy biztosítom is számukra hosszú távon a munkát. A minőségi munkát elvárom, amit minden lehetséges módon elő is segítek, mindent megbeszélünk. Nem is annyira főnöki, inkább baráti viszonyban vagyok a kollégákkal. Nekem is, nekik is fontos, hogy ne feszülten dolgozzanak. Akkor megy a munka legjobban, ha én mint munkaadó, és ők mint munkavállalók jól érzik magukat.

- HIRDETÉS

A **Monster Downtown** helyet követel az új generációs vendéglátás szegedi palettáján

Ragaszkodás a gyökerekhez, nyitottság az új trendek felé: ez a titka a sajátos gasztronómiai műfajt megteremtő belvárosi Monster Downtown étteremnek, amely a belváros vérkeringésében üde színfoltként egyesít kulináris élvezeteket, kikapcsolódást és élményt a hozzájuk betérő haszpártiak számára.

Nem a csillagok szerencsés együttállásának köszönhető a 2017 márciusában a Stefánian nyílt Monster Downtown sikere: a tulajdonosok szakértelméből fakadó hitelenség, a vendéglátás minden területén való jártasság a bizonyíték arra, hogy a napfény városában létjogosultsága van az újhullámú vendéglátás jelenét és jövőjét megalapozni kívánó, három szinten is kulináris élményt nyújtó, klasszikus, mégis laza eleganciával jellemezhető étteremnek.

Öltönyösöket és farmereseket, családokat és baráti társaságokat, üzleti és céges rendezvényeket egyaránt kiszolgálja a carte minőségű ételével, rum- és borkülönlegességeivel, 43-féle whiskyjével – ezért sem tartja magát street food jellegű gyorsétteremnek.

– A szegedi éjszakai élet egyik meghatározó kiindulópontjaként, a

trendeknek megfelelően kialakított külső és belső térrel jó áron kínálunk minőséget 500 négyzetméteren, 200 székkel, a város egyik legnagyobb, legjobban felszerelt, modern konyhájával – fogalmaz *Mizsik Attila*, az egyik tulajdonos. A fiatal üzletember elmondta, fontos számukra a szakértelem a konyhában is, ezért aldoztak sokat a technológiai fejlesztésre és tudnak egyszerre akár öt helyszínen öt különböző típusú rendezvényt is mestersen lezorgázni.

minőségi, szegedi termelői paprikával tálaljuk. A csirkeszárnyat, a BBQ-oldalast, a sertésszüzet újraértelmezzük, a steakvonalat erősítjük.

Az olasz füstöltcsajz-kremleves gnocchival vagy a marhapápa burgundi boros, gyöngyhagymás, gombás raguval mennyei. Nemzetközi stílusú, széles repertoárú ételválasztékuk éttermük tipikus jellemzője. Hétköznapiokon a déli séfajánlatuk „étlap az étlapban”: a délidőben betérők számára a legkedveltebb fogásokat válogatták össze.

A Monster Downtown célja, hogy az ételek elfogyasztása után a vendégeknek legyen kedve itt maradni desszertkóstolgatás vagy éppen borkortyolgatás mellett egy-egy jó beszélgetésre is. A jövőben erre még több lehetőség lesz, hiszen hamarosan teljes megújuláson esik át az étterem. (X)

Céges évzáró
rendezvények,
családi események
10–80 főig!

- belvárosban
- gyönyörű környezetben

EGYEDI IGÉNYEK
SZERINT ÁRAJÁNLAT
24 ÓRÁN BELÜL.

Előfoglalás:
06-62/547-988

MONSTER
DOWNTOWN

Majó-Petri Zoltán: Előnyt kell kovácsolnunk gazdasági sokszínűségünkben!

Csongrád megye adottsága és erőssége a következő évtizedben is a gazdasági komplexitás marad, így a tavaly bemutatott kamarai jövőkép sem egy „motorra”, azaz egyetlen vállalati integrátorra építve képzeli el a térség gazdasági növekedését. Majó-Petri Zoltán, a CSMKIK elnökségi tagja kifejtette: a több lábon állás stratégiája mellett nemzetköziesítésre is szükség van a Szeged–Temesvár–Újvidék háromszögben.

– *Mi inspirálta ennek a 2030-ig terjedő jövőképnek a megalkotását?*

– Fontos, hogy ez nem egy városnak vagy régióknak, hanem a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamarának a gazdasági jövőképe, ami jó kiindulópont ahhoz, hogy stratégiát lehessen megfogalmazni arra, miként lehet sikeres a megye gazdasága. Ez egy ambiciózus anyag, mert nem néhány évre előre, operatív szinten tervez, hanem egy lehetséges jövőmissziót tár fel: azt mutatja meg, hogy 2030-ig mit gondolunk a megye gazdasági fejlődéséről. A munka elején felmértük, hogy más hazai vagy akár külföldi városok és régiók miként építették fel jövőképeiket, és az derült ki, hogy Csongrád megye speciális helyzetben van, mert itt nem egy integrátorra épülő gazdaságfejlesztés történhet. A kamarai jövőkép hat húzóágazatot dokumentál. Idetartozik a tudásipar; az élelmiszeripar és kereskedelem; az egészségipar, a programturizmus; a zöldgazdaság; valamint az IKT és technológiai

szektor. Mivel az elmúlt évtizedekben is ez a hat ágazat teljesített kiválóan, valószínű, hogy tíz évre előretekintve is ezeken a területeken találjuk meg a kulcsszereplőket.

– *A hat ágazat közül kiemelkedik valamelyik, netán várható, hogy egyes területek nagyobb lendületet kapnak a következő években?*

– Az iparágak között nem tennék nagy különbséget, mert bár időszakosan több pénz, nagyobb forrás áramolhat egy-egy területre, ám amennyiben az évtizedes átlagokat nézzük, nagyjából egyenletes fejlődési pályákat vizionálhatunk. Például ha csak a zöldgazdaságot nézzük, akkor geotermiában jelentős előrelépések lesznek a hamarosan kezdődő szegedi nagyprojektek kapcsán, és a megyében élen járunk a napelemparkok telepítésében is, de elképzelhető, hogy öt év múlva megint a program- és hivatásturizmus kap egy nagyobb löketet, így kiegyenlítődnek az egyes területek.

– *Jelenleg Csongrád megye nem tartozik a legerősebb térségek közé. Milyen célokat tűztek ki a következő 12 évre?*

– Ha a megyei rangsorokat nézzük, akkor az utolsó harmadban szerepelünk, van hova felzárkózni. A jövőkép szerint 2025-re kellene elérni, hogy a megye GDP-volumenét tekintve felzárkózzunk az országos átlaghoz, míg 2030-ra az a cél, hogy termelékenységét tekintve a top 5 között tartsák számon: magyarul a megyék közti versenyben lenne jó egy dobogós helyet elcsípni. Azt is meghatározta a jövőkép, hogy ezt ne úgy tegyünk, hogy csak Magyarországra és szűkebb környezetünkre koncentrálunk, hanem a Szeged–Temesvár–Újvidék háromszögben gondolkodjunk. Ebben a képzeletbeli háromszögben nagyjából 2 millió ember él, és úgy érdemes fejleszteni, beruházni, hogy magunkra egy piacként tekintünk. Ezért a jövőkép azt is megfogalmazza, hogy minden olyan 50 fősnél nagyobb vállalkozásnak, amelyik ebben a megyében dolgozik és gazdasági szereplőként munkát teremt, annak egy nagyon fontos feladata van a következő 10 évre, hogy olyan kapcsolatokat alakítson ki, amelyek nem érnek véget az országhatárnál, hanem Szabadka és Temesvár irányába is képesek nyitni. Ha ezekhez a célokhoz rendelünk programokat, akkor elérhetjük a GDP-hez való felzárkózást, és talán a top 5-be való bekerülés sem irreális, ám amennyiben a megyehatárnál lezárjuk a gondolkodást, akkor elmarad a kívánt eredmény. Erre a kitekintésre jó kezdeményezések vannak a CSMKIK-nál, például a szerb kamarával is minél hathatósabb kapcsolatot próbál kialakítani, mert szükség van a nemzetköziesítésre.

– *A megyén belül mekkorák a területi különbségek?*

– Nagyon heterogén a megye gazdasága: amennyiben rangsoroljuk a térségeket, településeket, látszik, hogy vannak olyan területek, például Szeged, Hódmezővásárhely, Makó és Szentés környéke, ahol történik valami, de vannak olyan térségek

is, ahol szinte nincsenek gazdasági szereplők. Aki például Mórahalmon vagy Algyón jár, láthatja, hogy élhető környezetet alakítottak ki fürdővel, iskolával, fejlődő és benépesült ipari parkokkal, Szegeden pedig az ELI mellett épül a Science Park, és a Pick Szeged Zrt. is 10 milliárdos nagyberuházást jelentett be ezen a területen. Vannak azonban olyan települések is, ahol a helyi vegyesbolton kívül alig találunk vállalkozást, de ma már apró jó példák is akadnak, például Pitvaros, ahol napelemparkot létesített egy vállalkozó, amely annyi áramot termel egy év alatt, amennyi egy fél falunak elég. Ebben a gazdasági jövőképben azt javasoljuk minden vállalkozónak, hogy találja meg a kapcsolódási pontot a hat húzóágazat szereplőivel, mert az ezzel foglalkozó kutatások szerint az ilyen elosztott gazdasági hálózatok potenciálja felérhet egy „gazdasági óriás” erejével.

– *Gazdasági szempontból jó vagy rossz, hogy nem homogén a megye?*

– A nemzetközi szakirodalom többféle gazdaságfejlesztést különböztet meg. Az egyik ezek között monolit, azaz egy vállalati integrátor szereplőre építő, a másik pedig a több lábon állás stratégiája, amelyet amerikai egyetemeken dolgoztak ki először pont olyan

régiókra, ahol nem lehet beazonosítani egy központi gazdasági szereplőt, ahol egyszerre több ágazatot érdemes fejleszteni. Kutatók arra is utaltak, hogy hosszú távon ez utóbbi jobban bírja a kríziseket, hiszen egy iparági válság kevésbé rengeti meg. A több lábon állás stratégiájának megvalósítása persze mindig több munkát, több koordinációs energiát igényel. Sikeres kezdeményezés volt a maga idejében a biopolisz program, ám azt kevesen tudják, hogy hány 10 ezer munkóra volt, mire a felek megkötötték a kompromisszumokat és azokat a megállapodásokat, amelyekből végül megvalósult programok lettek, és ki több, ki kevesebb sikerrel kamatoztatta. Egy jól működő kamara egy ilyen komplex gazdaságfejlesztési programban a „kályha” lehet, és ha a célokat mindenki elfogadja, akkor ehhez lehet programokat rendelni.

– *A cégek részéről megvan a bizalom a kamara irányába?*

– Ezt a bizalmat nagyon alacsony szintről kell felépíteni, és ez nem azért van, mert a kamara jól vagy rosszul csinálta a dolgát, hanem mert egy-egy iparágon belül a szereplőknek azt kell végiggondolniuk, hogy meddig számítanak versenytársaknak, és hol kezdődik az együttműködés az adott ágazat

fejlődése érdekében. Át kell törni a gátat és meg kell érteni, hogy vannak dolgok, amelyek kapcsán egy hajóban ülünk, még akkor is, ha egyes munkákért vagy munkavállalókért versenyezzünk. A jövőkép abban konzekvens, hogy az említett iparágakban itt szeretnénk tartani a fiatalokat, sőt azt szeretnénk, ha ebbe a megyébe jönnének. Az iparági vezetők egy asztalhoz ültetésében nemcsak itt Csongrádban, hanem máshol is mindegyik kamarának sok tennivalója van.

– *A jövőképet 2017 decemberében mutatták be, az azóta eltelt időszakban milyen tapasztalatokat gyűjtöttek?*

– Idén februárban kezdődött el a programnak a társadalmasítása, több szakmai rendezvényen lezajlott a vitája, és akiknek ezt az anyagot eljuttattuk, mindenki üdvözölte. A lefektetett célokat és a dedikált területeket tekintve a gazdasági szereplők között, úgy látom, konszenzus van, és ha ebben egyetértünk, akkor kezdődhetnek az egyes ágazatok kulcsszereplőivel a megbeszélések, hogy milyen operatív programokat tudunk összeállítani. Most állunk tehát a kamarai jövőkép második fázisának, a társadalmasításnak a kapujában, azaz a megfogalmazott jövőmisszió konkretizálása következik.

Csongrád megye adóalanyainak összetétele

Csongrád megyében 2017. december végén 76,8 ezer volt a nyilvántartott **működő adóalanyok** száma, 1,3 százalékkal, majdnem ezerrel több, mint az előző év azonos időszakában. Ezen belül a **társas vállalkozások** száma (21 096) kismértékben, 0,3 százalékkal csökkent, míg az **egyéni vállalkozók** száma (19 863) 4,9 százalékkal, az **adószámos magánszemélyeké** (35 855) pedig 0,2 százalékkal emelkedett a bázisidőszakhoz viszonyítva.

A **kisadózó vállalkozások tételes adójának** hatálya alá tartozó adózók száma az adózási mód bevezetése óta, a kedvező jogszabály-módosítások hatására folyamatosan növekszik.

2016 decemberéhez viszonyítva 40,3 százalékkal (2,7 ezerrel) több, 94,69 adózó tartozott a kata hatálya alá 2017. év végén.

A **kisvállalati adó** hatálya alá tartozó gazdálkodó szervezetek száma a bázisidőszaki 205 adóalanyról, 2017. év végére közel háromszorosára, 601 adóalanyra növekedett.

Az **átlányadózói** körbe tartozó adóalanyok száma 14,4 százalékkal (769 adózóra), az **egyszerűsített vállalkozói adót fizetők** száma pedig 26,0 százalékkal (713 adózóra) csökkent a 2016. decemberi állapothoz mérten.

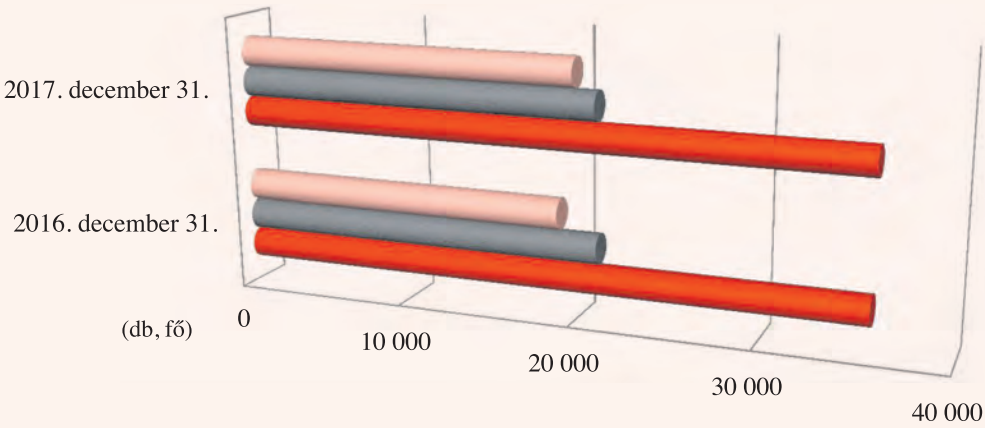
2017. december végén az **áfa-**

alanyok száma 16 150 volt, 335 adóalannyal kevesebb, mint egy évvel korábban. Az **érvényes közösségi adó-**

számmal rendelkezők száma (11 421) 5,0 százalékkal növekedett az előző évhez képest.

A működő adóalanyok számának alakulása Csongrád megyében 2016. és 2017. december végén

	2016. december 31.	2017. december 31.
■ Egyéni vállalkozók	18 934	19 863
■ Társas vállalkozások	21 150	21 096
■ Adószámos magánszemélyek	35 775	35 855

Az adózói minősítés Csongrád megyében

2016. január 1-jei hatállyal került bevezetésre az **adózók minősítésének intézménye** az önkéntes jogkövetés minél szélesebb körű támogatása érdekében. A NAV negyedévente kategorizálja a **cégbejegyzésre kötelezett**, valamint az **áfa-regisztrált adózókat**, majd e minősítés alapján biztosítja a megbízható adózóknak meghatározott előnyöket, illetve érvényesíti a kockázatos adózók szigorúbb megítélését.

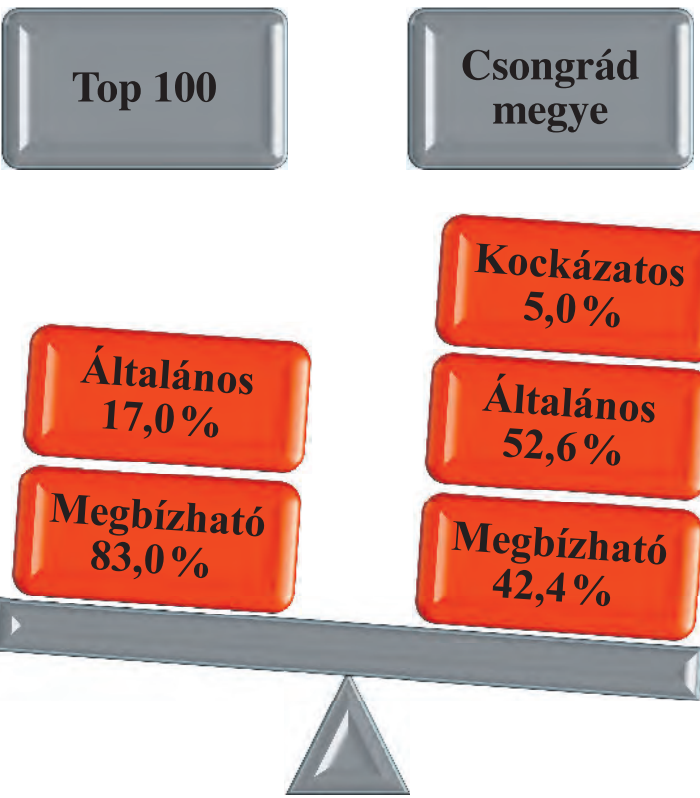
A megbízható adózók számára biztosított előnyök:

- az ellenőrzés, illetve az áfa-visszaigénylés időtartama lerövidül;
- az ellenőrzés során feltárt adókötelezettség teljesítésének elmulasztása esetén, az általános szabályok szerint kiszabható adóbírság felső határának 50 százaléka kerül kiszabásra;
- évente egy alkalommal, legfeljebb 12 havi automatikus pótlékmentes részletfizetés, illetve fizetési halasztás lehetősége 1,5 millió forintos összeghatárig.

Az adózó a minősítés eredményéről elektronikus értesítést kap, kivéve, ha a minősítésében változás nem következett be, amit a központi elektronikus szolgáltató rendszeren keresztül kérdezhet le. Az adózó a

kifogást nyújthat be, melyről az adó- és vámhivatal szükség esetén határozatban rendelkezik.

Csongrád megyében 2018. augusztus 1-jei hatállyal (a június végi adatok alapján), közel 16 ezer adózó minősítésére került sor. Az adózók 52,6 százaléka általános, 42,4 százaléka megbízható és mindössze 5,0 százaléka tartozott a kockázatos adóalanyok közé. Ugyanebben az időpontban a **megyei top 100 adózó** 83,0 százaléka megbízható, 17,0 százaléka pedig általános minősítéssel rendelkezett. A bázisidőszakban a top 100 adózó 78,0 százaléka megbízható, 22,0 százaléka általános minősítésű. Megyei szinten a megbízható adóalanyok részaránya 3,4 százalékponttal, a kockázatos adóalanyoké 1,2 százalékponttal növekedett, míg az általános minősítésű adóalanyok aránya 4,6 százalékpontot csökkent az előző évhez képest. Az adózói minősítés pozitív változása, a **jogkövető magatartás** erősödésére utal.

minősítés elmaradásától, vagy ha a minősítést vitatja, annak időpontjától számított **90 napon belül**

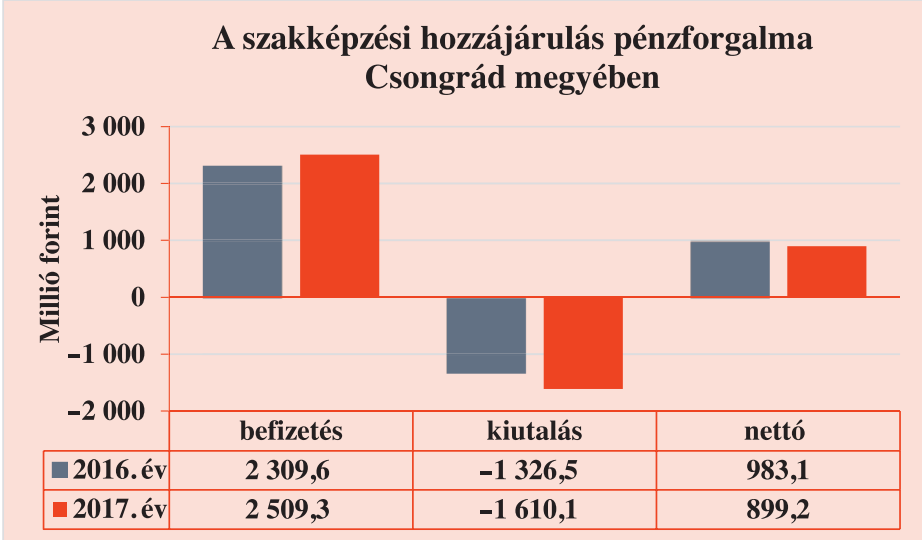

Szakképzési hozzájárulás Csongrád megyében

A szakképzési hozzájárulás célja az iskolarendszerű szakképzés, a gyakorlatigényes alapképzési szak, a duális képzés, valamint az iskolarendszeren kívüli felnőttképzés anyagi

játszott a szakképzési hozzájárulás bruttó kötelezettségét csökkentő tételek 38,1 százalékos (551,0 millió forint) növekedése. A bruttó kötelezettséget csökkentő

tétel, mivel a visszaigénylés szabályai itt a legkedvezőbbek. 2017-ben összege 471,4 millió forinttal, 37,0 százalékkal bővült, amihez az alapszabály emelkedése (453 ezer forint/fő/évről 480 ezer forint/fő/évre) mellett a gyakorlati képzést végző vállalkozások számának (341-ről 382-re) gyarapodása is hozzájárult. A 2016-ban bevezetett, a gyakorlati képzés folytatásához szükséges beruházás esetén elszámolható **beruházási kiegészítő csökkentő tétel** a második legnagyobb részaránnyal bír. A bevezetés évében 52 vállalkozás összesen 48,2 millió forinttal, 2017-ben 60 vállalkozás 76,9 millió forinttal csökkentette ily módon a szakképzési hozzájárulás bruttó kötelezettségét. A **duális képzés keretében hallgatói munkaszerződés alapján szervezett szakmai gyakorlat után** – szintén 2016-tól – igénybe vehető csökkentő tétel sikerességét bizonyítja, hogy összege több mint nyolcszorosára, 3,2 millió forintról 25,9 millió forintra nőtt 2017-ben, míg a duális képzésben részt vevő vállalkozások száma 13-ról 17-re emelkedett.

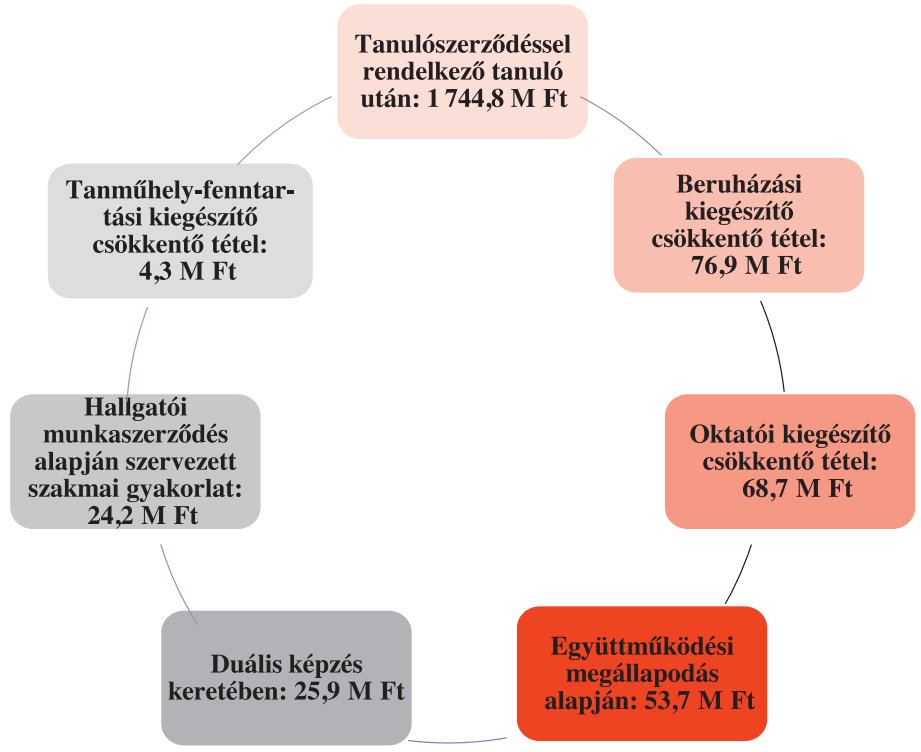

forrásainak kiegészítése, támogatása, annak korszerűsítése, fejlesztése. A szakképzési hozzájárulás kötelezettsége teljesíthető a NAV által vezetett szakképzési hozzájárulás számlára történő befizetéssel, gyakorlati képzés szervezésével vagy saját munkavállaló képzésével.

2017-ben 899,2 millió forint nettó szakképzési hozzájárulás realizálódott a megyében, ami 83,9 millió forinttal elmaradt az előző évtől. A szakképzési hozzájárulás befizetés 8,6 százalékos növekedésénél jóval nagyobb volt a kiutalás 21,4 százalékos bővülése, ami a nettó érték csökkenését eredményezte. A kiutalások gyarapodásában szerepet

tételek túlnyomó része (87,3 százalék) a **tanulószerződéssel rendelkező tanuló után** igénybe vehető csökkentő

A szakképzési hozzájárulás bruttó kötelezettségét csökkentő tételek Csongrád megyében 2017. év

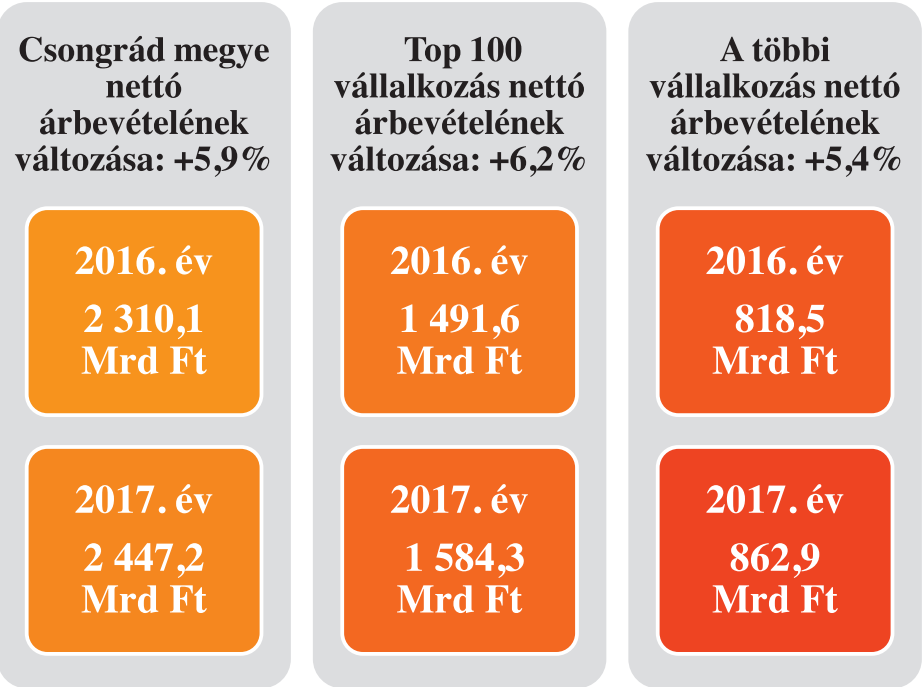

A top 100 szerepe Csongrád megyében a társaságiadó-bevallások tükrében

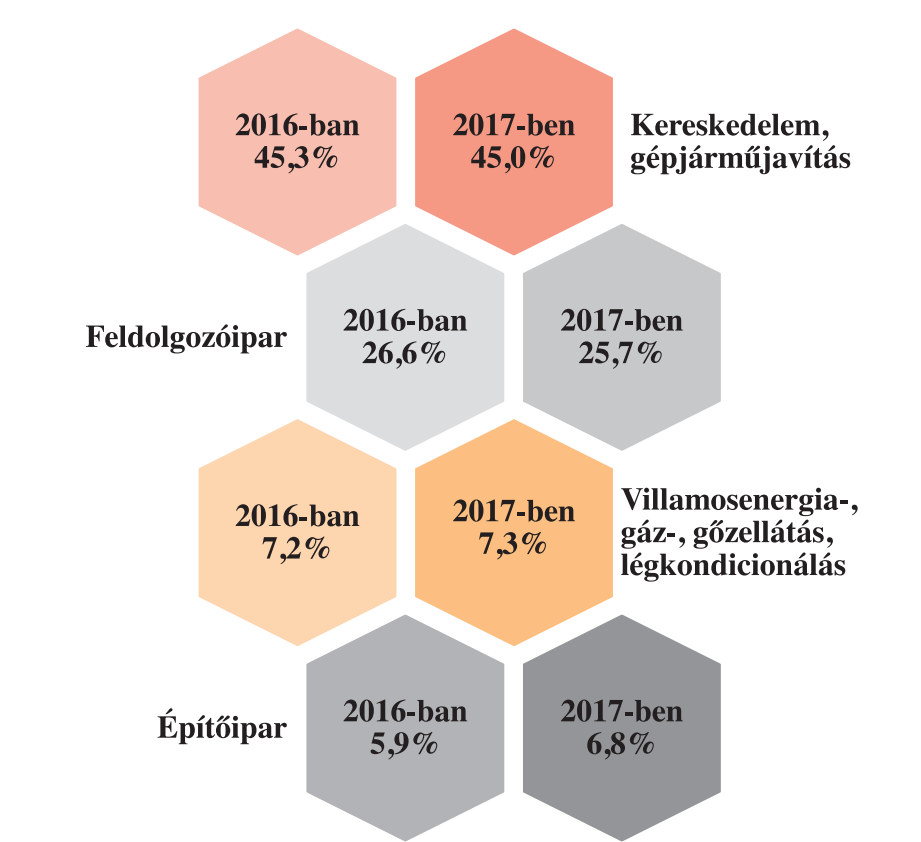
NETTÓ ÁRBEVÉTEL – TOVÁBBRA IS KÖZEL KÉTHARMADA A TOP 100 VÁLLALKOZÁSNA

A Csongrád megyei székhelyű, kettős könyvvitelt vezető vállalkozások nettó árbevétele 2017-ben 5,9 százalékkal emelkedett, értéke 2 447,2 milliárd forintot ért el. A **top 100** vállalkozás az előző évhez hasonlóan a megye nettó árbevételének közel kétharmadát (64,7 százalékát) adta, árbevételének 6,2 százalékos növekedése meghaladta a megyei átlagot. A többi vállalkozás nettó árbevétele 5,4 százalékkal bővült, csak kicsivel maradt el a megyei átlagtól.

Az árbevétel **nemzetgazdasági ágak** közötti megoszlásában lényegi változás nem történt. Az előző évhez hasonlóan a vezető nemzetgazdasági ág a **kereskedelem, gépjárműjavítás**

A nettó árbevétel több, mint 5%-át képviselő nemzetgazdasági ágak Csongrád megyében

1100,2 milliárd forintos nettó árbevétellel, ami 45,0 százalékos részarányt jelent. A minimális (0,3 százalékpontos) részarány-csökkenést az 5,9 százalékos megyei átlagot el nem érő, 5,2 százalékos bevételnövekmény okozta. A **feldolgozóipar** 25,7 százalékos részesedése 628,7 milliárd forint árbevételt takar. Itt is az előző okok vezettek a 0,9 százalékpontos részesedésvészteshez. A **villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás** nemzetgazdasági ág részaránya 7,3 százalék, nettó árbevételének 7,0 százalékos növekedése meghaladta a megyei átlagot. Az **építőipar** lendületes gyarapodásnak indult, a 21,9 százalékos bővülés 5,9 százalékról (137,0 milliárd forint) 6,8 százalékra (167,0 milliárd forint) emelte a nettó árbevételből való részesedését.

Az említett nemzetgazdasági ágakban meghatározó szerepet tölt be a **top 100** vállalkozás: a kereskedelem árbevételének 69,8 százaléka, a feldolgozóipar árbevételének 78,6 százaléka, valamint a villamosenergia-ipar árbevételének 98,1 százaléka tőlük származik. Az építőiparban kevésbé jellemző a nagyvállalati jelenlét, árbevételének 41,4 százalékát adta a top 100 vállalkozás.

EXPORT ÁRBEVÉTEL – 80 SZÁZALÉKA A TOP 100 VÁLLALKOZÁSNÁL

A nettó árbevétel 17,8 százaléka exportból származik, amelynek 436,1 milliárd forintos összege 2017-ben 1,9 milliárd forinttal elmaradt az előző évtől. A top 100 vállalkozás export

árbevétele ezzel szemben 3,2 milliárd forinttal bővült és Csongrád megye exportjának 80,3 százalékát adta 2017-ben. A többi vállalkozás exportja 5,1 milliárd forinttal csökkent az előző évhez képest.

Csongrád megye export árbevételének 78,2 százaléka egyetlen

nemzetgazdasági ág, a **feldolgozóipar** teljesítménye. A feldolgozóipar 341,0 milliárd forintos exportjának 90,9 százaléka a top 100 vállalkozáshoz kapcsolódik. A megyei export 13,7 százalékát a **kereskedelem, gépjárműjavítás** adja, 59,9 milliárd forintos exportértékéhez a top 100 vállalkozás 28,6 milliárd forinttal járult hozzá. Az **építőipari** export 71,5 százaléka, míg a **mezőgazdasági** export 29,5 százaléka a top 100 vállalkozás eredménye.

ÜZEMI (ÜZLETI) TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE¹ – 18,5 SZÁZALÉKOS BŐVÜLÉS

Csongrád megyében az üzemi (üzleti) tevékenység eredménye 2017-ben 18,5 százalékkal emelkedett, értéke elérte a 118,0 milliárd forintot. Az eredmény növekedését az tette lehetővé, hogy az **üzemi nyereség** (134,6 milliárd forint) 9,2 százalékkal gyarapodott, míg az **üzemi veszteség** (16,6 milliárd forint) 30,2 százalékkal mérséklődött. A **top 100 vállalkozás** üzemi eredménye 60,0 milliárd forint volt, mely 60,4 milliárd forint üzemi nyereség és 0,4 milliárd forint üzemi veszteség egyenlege.

A nemzetgazdasági ágakat vizsgálva a **feldolgozóipar** adta az üzemi tevékenység eredményének 30,4 százalékát, azaz 35,9 milliárd forintot 2017-ben. Ebből a top 100 vállalkozás részesedése 26,4 milliárd forint, azaz 73,7 százalék volt. A **kereskedelem, gépjárműjavítás** nemzetgazdasági ág az üzemi eredményhez 25,0 milliárd forinttal, vagyis 21,1 százalékkal járult hozzá, melynek fele a top 100 vállalkozás teljesítménye, 32,9 százalékos eredménynövekedéssel. Kiemelkedő volt az **építőipar** üzemi eredményének 5,2 milliárd forintról 13,0 milliárd forintra történő gyarapodása, amivel a harmadik legnagyobb, 11,0 százalékos részarányt érte el. A top 100 vállalkozás üzemi eredménye az építőiparban 1,6 milliárd forintról 4,0 milliárd forintra bővült. A **vilamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás** nemzetgazdasági ág negyedikként 9,2 százalékot képvisel az üzemi eredményből, mely nem érte el az előző évi teljesítményt. A top 100 vállalkozás itt képviselteti magát a legnagyobb, 96,4 százalékos arányban.

Üzemi tevékenység nyeresége 2017. év

Csongrád megye:
134,6 Mrd Ft

Top 100:
60,4 Mrd Ft

Üzemi tevékenység vesztesége

Csongrád megye:
16,6 Mrd Ft

Top 100:
0,4 Mrd Ft

Üzemi tevékenység eredménye

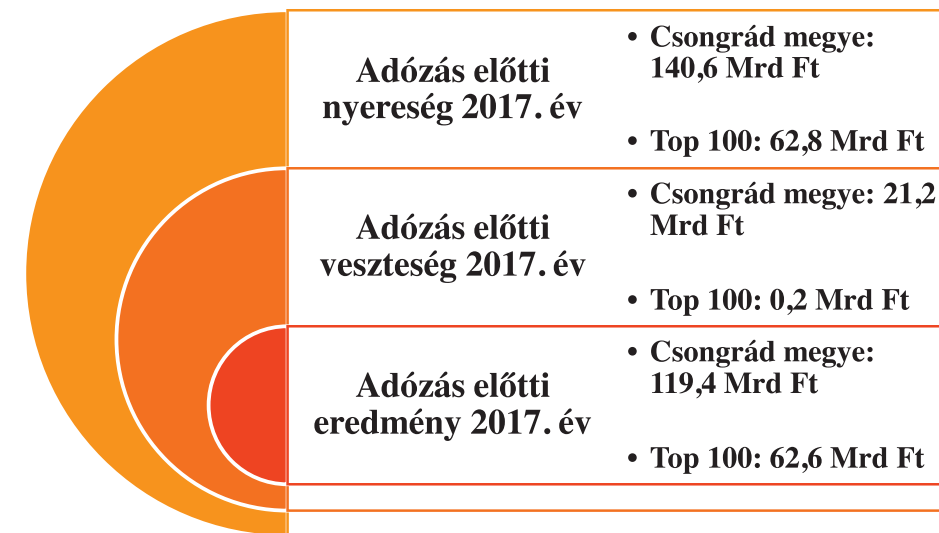
Csongrád megye:
118,0 Mrd Ft

Top 100:
60,0 Mrd Ft

ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY² – 29,7 SZÁZALÉKOS GYARAPODÁS

Az adózás előtti eredmény 2017-ben 29,7 százalékos gyarapodást követően

55,7 százalék. A saját tőke növekedése hasonló volt a megyei, valamint a top 100 vállalkozás és a többi vállalkozás esetében is.

119,4 milliárd forintra nőtt. A kiemelkedő bővülés annak köszönhető, hogy az **adózás előtti nyereség** 22,8 százalékkal emelkedett, míg az **adózás előtti veszteség** 5,6 százalékkal csökkent. Az adózás előtti eredmény 52,4 százaléka a **top 100 vállalkozásé**, és míg az adózás előtti nyereségből 44,7 százalékos, addig az adózás előtti veszteségből mindössze 1,1 százalékos a részesedése.

SAJÁT TŐKE³ – JEGYZETT TŐKE

Csongrád megyében a **saját tőke** értéke 2017-ben 1090,6 milliárd forint volt, mely 51,1 milliárd forinttal emelkedett az előző évhez képest. A növekedéshez az eredménytartalék 23,0 milliárd forinttal, az adózott eredmény pedig 26,4 milliárd forinttal járult hozzá. A saját tőkéből a **top 100 vállalkozás** részaránya az előző évhez hasonlóan

Csongrád megye saját tőke változása: **+4,9%**

2016. év
1 039,5 Mrd Ft

2017. év
1 090,6 Mrd Ft

Top 100 vállalkozás saját tőke változása: **+4,9%**

2016. év
579,5 Mrd Ft

2017. év
607,6 Mrd Ft

A többi vállalkozás saját tőke változása: **+5,0%**

2016. év
460,0 Mrd Ft

2017. év
483,0 Mrd Ft

A saját tőke összetevői közül a **jegyzett tőke** értéke 2017-ben 306,6 milliárd forint volt, melynek több mint fele, 51,6 százaléka **belföldi társaság** tulajdonában, **belföldi magánszemély** tulajdonában pedig az előző évhez hasonlóan 17,0 százalék volt. 2017-ben, **külföldi tulajdon** (NKM Áramszolgáltató Zrt.) megvásárlásával 1,1 százalékról 13,2 százalékra nőtt az **állami tulajdon** részesedése, melylyel párhuzamosan a **külföldi tulajdon** 24,2 százalékról 12,0 százalékra csökkent. A **belföldi hitelintézet** tulajdona 0,2 százalékról 3,0 százalékra emelkedett, az **önkormányzati tulajdon** változatlanul 2,9 százalék volt.

A **nemzetgazdasági ágak** tekintetében Csongrád megyében a jegyzett tőke fele (153,2 milliárd forint) a **vilamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás** nemzetgazdasági ágban koncentrálódik, ami szinte teljes egészében (97,2 százalék) a top 100 vállalkozás tulajdona. A következő legnagyobb részesedéssel, 16,4 százalékkal (50,2 milliárd forint) a **feldolgozóipar** rendelkezik, melyből 77,5 százalék a top 100 vállalkozásé. A jegyzett tőke 7,1 százaléka (21,8 milliárd forint) az **ingatlanügyletek** nemzetgazdasági ágban található, ebből 30,2 százalék a top 100 vállalkozásnál működik. Említésre méltó a top 100 vállalkozás tőkejelenléte a **szállítás, raktározás** ágban (11,8 milliárd forint), ahol a jegyzett tőke 81,7 százalékával rendelkezik.

A top 100 vállalkozás részesedése az export árbevételből néhány nemzetgazdasági ágban

Feldolgozóipar export árbevétele: 341,0 Mrd Ft

• Top 100 részesedése: **90,9%**

Kereskedelem, gépjárműjavítás: 59,9 Mrd Ft

• Top 100 részesedése: **47,8%**

Építőipar export árbevétele: 12,1 Mrd Ft

• Top 100 részesedése: **71,5%**

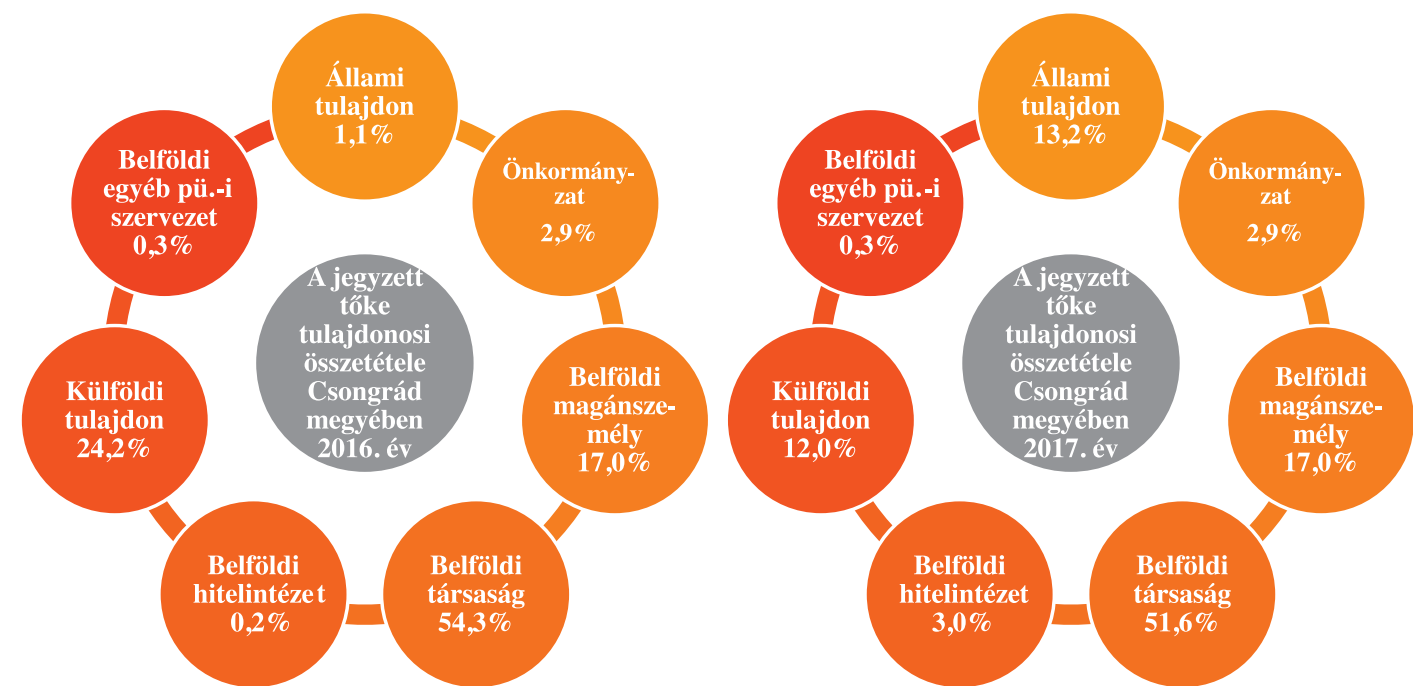
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat: 5,0 Mrd Ft

• Top 100 részesedése: **29,5%**

¹ Az üzleti évben elszámolt értékesítés nettó árbevételének, az eszközök között állományba vett saját teljesítmények értékének, az egyéb bevételeknek, valamint az üzleti évben elszámolt anyagjellegű ráfordítások, személyi jellegű ráfordítások, értékcsökkenési leírás és az egyéb ráfordítások együttes összegének különbözeteként számított összeg.

² Az üzemi (üzleti) tevékenység eredményének és a pénzügyi műveletek eredményének összevont összege.

³ A saját tőke a – jegyzett, de még be nem fizetett tőkével csökkentett – jegyzett tőkéből, a tőketartalékból, az eredménytartalékból, a lekötött tartalékból, az értékelési tartalékból és az adózott eredményből tevődik össze.

ÁTLAGOS ÁLLOMÁNYI LÉTSZÁM – EGYHARMADA A TOP 100 VÁLLALKOZÁSNÁL

A Csongrád megyei székhelyű, ket-tős könyvvitelt vezető vállalkozások átlagos állományi létszáma 2017-ben 4029 fővel csökkent. A **top 100 vállalkozás** részaránya harmada a megye átlagos állományi létszámának, miközben 29 fővel növelte alkalmazottainak számát. A 4058 fős létszámcsökkenés a többi vállalkozásnál következett be.

A nemzetgazdasági ágakat vizsgálva, az átlagos állományi létszám

több mint harmada (34,6 százaléka) a **feldolgozóiparban** található. A 2016-os 1028 fős gyarapodás után 2017-ben 777 fővel csökkent az itt foglalkoztatottak száma. Szintén csökkent 1148 fővel a második legnagyobb foglalkoztató (18,2 százalékos részaránnyal) **kereskedelem, gépjárműjavítás** nemzetgazdasági ágban az alkalmazottak száma, de 2016-ban ugyanitt 620 fővel emelkedett a létszám.

A harmadik, 7,6 százalékos képviselő **építőiparban** nem volt csökkenés, 9 fővel nőtt az átlagos állományi létszám. Ezenkívül még két nemzetgaz-

dasági ágban, a **vízellátás, szennyvízgyűjtés, hulladékgazdálkodásnál** 13 fős (1259 főről 1272 főre), valamint a **bányászat**, kőfejtés esetében 3 fős (30 főről 33 főre) növekedés volt.

Csongrád megye átlagos állományi létszámának változása: -5,6%	Top 100 vállalkozás átlagos állományi létszámának változása: +0,1%	A többi vállalkozás átlagos állományi létszámának változása: -8,2%
2016. év 72 365 fő	2016. év 23 170 fő	2016. év 49 195 fő
2017. év 68 336 fő	2017. év 23 199 fő	2017. év 45 137 fő

Az átlagos állományi létszám alakulása, valamint a top 100 vállalkozás részaránya a 2 000 főnél többet foglalkoztató nemzetgazdasági ágakban

Feldolgozóipar: -777 fő

- Átlagos állományi létszám: 23 651 fő
- Top 100 részarány: 57,2%

Kereskedelem, gépjárműjavítás: -1 148 fő

- Átlagos állományi létszám: 12 455 fő
- Top 100 részarány: 27,4%

Építőipar: +9 fő

- Átlagos állományi létszám: 5 218 fő
- Top 100 részarány: 13,4%

Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat: -183 fő

- Átlagos állományi létszám: 4 183 fő
- Top 100 részarány: 16,5%

Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység: -312 fő

- Átlagos állományi létszám: 3 446 fő
- Top 100 részarány: 8,6%

Szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás: -192 fő

- Átlagos állományi létszám: 3 036 fő
- Top 100 részarány: 9,7%

Szállítás, raktározás: -53 fő

- Átlagos állományi létszám: 3 001 fő
- Top 100 részarány: 33,7%

Ingatlanügyletek: -351 fő

- Átlagos állományi létszám: 2 051 fő
- Top 100 részarány: 32,7%

Villamosenergia, gáz-, gőzellátás légkondicionálás: -5 fő

- Átlagos állományi létszám: 2 016 fő
- Top 100 részarány: 85,1%

A **top 100 vállalkozás** a 2016 főt foglalkoztató **villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás** nemzetgazdasági ágban érte el a legnagyobb,

85,1 százalékos foglalkoztatási arányt. A legtöbb alkalmazottal, a 23 651 fővel rendelkező **feldolgozóiparban**, a munkavállalók 57,2 százaléka top 100 vál-

lalkozásnál dolgozik. A 12 455 fővel második legnagyobb foglalkoztató **kereskedelem, gépjárműjavításban** ez az arány 27,4 százalék.

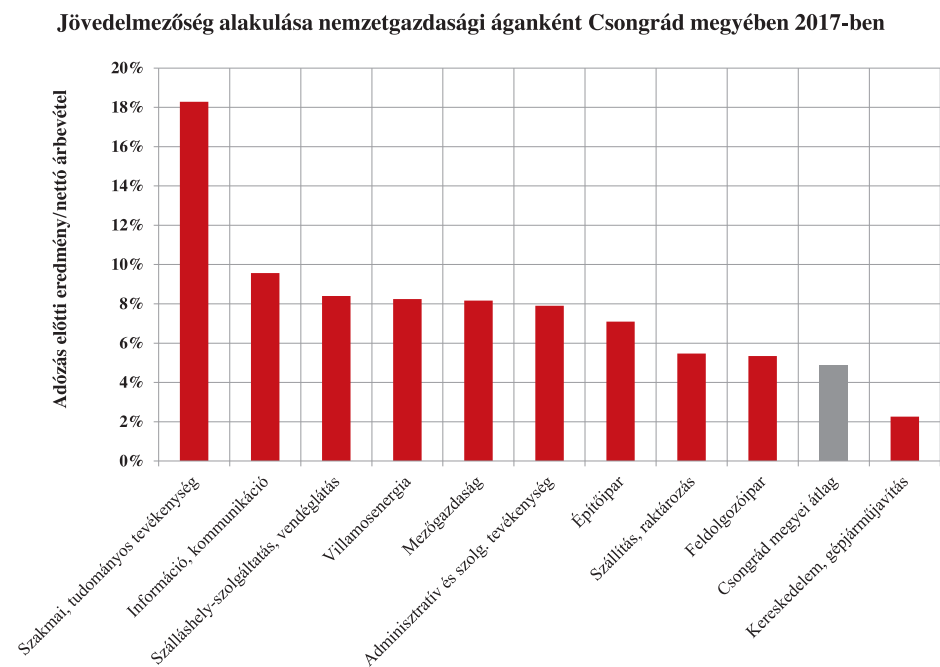
Nemzetgazdasági ágak jövedelmezősége Csongrád megyében

A jövedelmezőségi mutatók segítségével választ adhatunk arra, hogy egy időszakban az adott vállalkozás milyen hatékonyan tudta felhasználni az eszközöket és az erőforrásokat. A jövedelmezőségi mutatók meghatá-

adott ágban tevékenykedő gazdálkodók száma a megyei eredményekhez viszonyítva eléri a 3 százalékot, így a kiválasztott ágak a megyei vállalkozások számának 90,1 százalékát fedik le. Csongrád megyében az adózás

ágak közül egyedül a kereskedelem, gépjárműjavítás ág árbevétel-arányos nyeresége nem érte el a megyei átlagot, azonban értéke nem negatív, tehát nyereséges volt. Az ágak közül kiemelkedik a szakmai, tudományos tevékenység, ahol a nettó árbevétel 18 százaléka realizálódott adózás előtti eredményként. 8 százalék feletti az egységnyi nettó árbevételre jutó adózás előtti eredmény az információ, kommunikáció, a vendéglátás, villamosenergia és a mezőgazdaság nemzetgazdasági ágakban. A szállítás, raktározás és a feldolgozóipar teljesítménye a megyei átlaghoz közeli jövedelmezőséget mutat.

A feldolgozóiparon belüli ágazatok esetén igen eltérő árbevétel arányos eredmény látható. A gép, berendezés gyártása 16,1 százalékos kimagasló teljesítményétől a villamosgép, műszer gyártása ágazat negatív, -3,8 százalékos értékéig. A feldolgozóipari ágazatok közül az élelmiszer, ital, dohány gyártása ágazat a leghangsúlyosabb, itt realizálódott a legtöbb nettó árbevétel, amelynek 3,1 százaléka adózás előtti eredmény. Fele annyi árbevétellel hasonló összegű adózás előtti eredményt ért el a gumi-, műanyag-termék gyártása ágazat az élelmiszeriparhoz viszonyítva, amelynek következtében a nettó árbevételre jutó adózás előtti eredménye több, mint a kétszerese, 6,3 százalék.

rozásakor az adózás előtti eredményt viszonyítjuk a nettó árbevételhez. Az elemzésben az eredménykategóriák közül az adózás előtti eredményt vesszük alapul, ugyanis versenyszerűség szempontjából előnyösebb, és objektív összehasonlíthatóságot tesz lehetővé. Árbevétel arányos adózás előtti eredmény vizsgálatából megállapíthatjuk, hogy az árbevétel hány százaléka realizálódott eredményként, vagyis az árbevételnek milyen nagysága biztosítja azt a megtérülési szintet, ami a vállalat hosszú távú eredményes működéséhez szükséges, valamint segít a profitorientált befektetésekhez döntést hozni. A mutató értéke akkor kedvező, ha minél nagyobb arányú, és az növekvő tendenciát mutat.

Azokat a nemzetgazdasági ágakat választottuk ki, amelyeknél az

előtti eredmény árbevétel-arányos szintje pozitív, viszont az országos mérték alatt 2,3 százalékponttal teljesült. A megyében a nemzetgazdasági

Feldolgozóipari ágazat (adatok: milliárd Ft-ban)	Adózás előtti eredmény	Nettó árbevétel	Eredmény/ árbevétel
Gép, berendezés gyártása	7,4	45,9	16,1%
Egyéb feldolgozóipar	1,5	12,7	12,1%
Vegyí anyag, termék gyártása	1,1	15,6	7,2%
Gumi-, műanyag termék gyártása	8,6	135,7	6,3%
Fémalapanyag-gyártás, fémfeldolgozás	2,6	43,2	6,1%
Textília, bőrtermék, lábbeli gyártása	0,8	13,5	5,8%
Nem fém ásványi termék gyártása	2,1	45,0	4,6%
Fa, papír, nyomdai tevékenység	0,8	27,5	3,1%
Élelmiszer, ital, dohány gyártása	8,7	281,1	3,1%
Járműgyártás	0,1	5,7	2,2%
Villamosgép, műszer gyártása	-0,1	2,8	-3,8%
Feldogozóipar mindösszesen	33,6	628,7	5,3%

Ágazati körkép

Csongrád megyében az egyes nemzetgazdasági ágakban működő vállalkozások számát vizsgálva megállapítható, hogy közel egynegyedük a **kereskedelem, gépjárműjavítás** nemzetgazdasági ágban tevékenykedik, ettől csaknem 10 százalékponttal lemaradva a **szakmai, tudományos műszaki tevékenység** a második. Ezt követi harmadikként az **építőipar**, majd a **feldolgozóipar**, súlyuk 9,5 százalék, illetve 8,6 százalék. Az **ingatlanügyletek** az ötödik helyezett, 6,2 százalékos részaránnyal. Majdnem az összes nemzetgazdasági ágban csökkent kisebb-nagyobb

mértékben a vállalkozások száma az előző évhez viszonyítva. Kivétel ez alól a **villamosenergia-, gáz-, gőzellátás légkondicionálás** ág, ahol az egyébként kevés számú vállalkozás száma tízzel nőtt, míg a **mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat** ágban stagnált.

A vállalkozások számának visszaesésével ellentétben szinte az összes nemzetgazdasági ágban növekedett a nettó árbevétel, ami alól kivétel a **pénzügyi, biztosítási tevékenység** 31,6 százalékos, valamint az **adminisztratív és szolgáltató tevékenység** 6,1 százalékos csökkenése. Ezen

folyamatok következtében a megye egy vállalkozásra jutó nettó árbevétele 201,3 millió forint volt, ami 16,1 százalékkal meghaladta az előző évi értéket. Fajlagos árbevétel tekintetében az átlagtól való legnagyobb eltérést a **villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás** ág mutatta. A 2018,8 millió forint fajlagos nettó árbevétel azonban a többi nemzetgazdasági ágtól eltérően 5,1 százalékos csökkenést takar, ami annak a következménye, hogy a vállalkozások száma jóval nagyobb mértékben (12,8 százalékkal) növekedett, mint a nettó árbevétel (7,0 százalékkal).

Nettó árbevétel, vállalkozások száma, valamint ezek változása nemzetgazdasági áganként									
Nemzetgazdasági ág	2016. év			2017. év			Változás ± (2017/2016.)		
	Nettó árbevétel (millió Ft)	Vállalkozások száma	Egy vállalkozásra jutó nettó árbevétel (millió Ft)	Nettó árbevétel (millió Ft)	Vállalkozások száma	Egy vállalkozásra jutó nettó árbevétel (millió Ft)	Nettó árbevétel (millió Ft)	Vállalkozások száma	Egy vállalkozásra jutó nettó árbevétel (millió Ft)
Kereskedelem, gépjárműjavítás	1 046 035,2	3 186,0	328,3	1 100 230,9	2 887,0	381,1	5,2%	-9,4%	16,1%
Feldolgozóipar	614 464,2	1 161,0	529,3	628 662,8	1 042,0	603,3	2,3%	-10,2%	14,0%
Villamos energia, gáz, gőzellátás, légkondicionálás	166 012,0	78,0	2 128,4	177 653,4	88,0	2 018,8	7,0%	12,8%	-5,1%
Építőipar	136 962,2	1 229,0	111,4	166 952,7	1 150,0	145,2	21,9%	-6,4%	30,3%
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	88 163,1	468,0	188,4	93 704,2	469,0	199,8	6,3%	0,2%	6,1%
Szállítás, raktározás	52 717,5	437,0	120,6	60 119,3	385,0	156,2	14,0%	-11,9%	29,4%
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	42 463,7	1 934,0	22,0	46 827,6	1 732,0	27,0	10,3%	-10,4%	23,1%
Ingyanügyletek	33 266,6	795,0	41,8	37 174,4	750,0	49,6	11,7%	-5,7%	18,5%
Adminisztratív és szolgáltató tevékenység	30 127,5	579,0	52,0	28 303,5	519,0	54,5	-6,1%	-10,4%	4,8%
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	24 965,1	660,0	37,8	25 798,4	588,0	43,9	3,3%	-10,9%	16,0%
Információ, kommunikáció	19 272,5	558,0	34,5	20 031,9	514,0	39,0	3,9%	-7,9%	12,8%
Vízellátás, szennyvízgyűjtés, hulladékgazdálkodás	15 486,7	78,0	198,5	18 955,2	74,0	256,2	22,4%	-5,1%	29,0%
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	10 892,1	705,0	15,4	12 664,6	657,0	19,3	16,3%	-6,8%	24,8%
Bányászat, kőfejtés	5 190,0	15,0	346,0	8 686,2	13,0	668,2	67,4%	-13,3%	93,1%
Művészet, szórakoztatás, szabadidő	7 700,3	334,0	23,1	7 990,2	300,0	26,6	3,8%	-10,2%	15,5%
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	9 497,1	301,0	31,6	6 493,5	258,0	25,2	-31,6%	-14,3%	-20,2%
Egyéb szolgáltatás	3 575,0	515,0	6,9	3 621,3	458,0	7,9	1,3%	-11,1%	13,9%
Oktatás	3 310,9	294,0	11,3	3 354,0	276,0	12,2	1,3%	-6,1%	7,9%
Mindösszesen:	2 310 101,6	13 327,0	173,3	2 447 224,1	12 160,0	201,3	5,9%	-8,8%	16,1%

TOP 10 Csongrád megye kiemelt nemzetgazdasági ágaiban

A következőkben a megye **legjelentősebb**, a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat, az építőipar, a kereskedelem, gépjárműjavítás, a feldolgozóipar, és a szállítás, raktározás **nemzetgazdasági ágaiban a 10 legnagyobb nettó árbevételt elérő vállalkozást** mutatjuk be.

MEZŐGAZDASÁG, ERDŐGAZDÁLKODÁS, HALÁSZAT

2017-ben a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ág megyei nettó árbevétele 93,7 milliárd forint volt, melynek 34,7 százalékát a top 10 vállalkozás adta. Árbevételük 7,5 százalékos növekedése 1,2 százalékponttal meghaladta a megyei növekedést. A legnagyobb, mintegy 46,4 százalékos árbevétel-növekedést az 5. helyezett Gorzsai Zrt. könyvelhette el.

Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nettó árbevétel top 10							
Ágazati sorrend	Top 100 sorrend	Név	Székhely	Fő tevékenység	Nettó árbevétel (millió forint)		Változás ± (2017/2016)
					2016. év	2017. év	
1.	23.	Hód-Mezőgazda Zrt.	Hódmezővásárhely	Tejhasznú szarvasmarha tenyésztése	7 133,4	7 740,1	8,5%
2.	32.	Árpád-Agrár Zrt.	Szentes	Vegyes gazdálkodás	5 795,9	6 298,8	8,7%
3.	66.	Pankotai Agrár Zrt.	Szentes	Sertésitenyésztés	2 965,7	3 648,5	23,0%
4.	93.	Hód-Tész Szövetkezet	Hódmezővásárhely	n. ny.	2 834,7	2 655,6	-6,3%
5.	100.	Gorzsai Zrt.	Hódmezővásárhely	Vegyes gazdálkodás	1 745,8	2 555,5	46,4%
6.	-	Vásárhelyi Róna Kft.	Hódmezővásárhely	Gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése	2 278,7	2 195,0	-3,7%
7.	-	Karotin Kft.	Szeged	Gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése	1 774,8	1 919,4	8,1%
8.	-	Halmi-Gazdász Kft.	Szeged	Sertésitenyésztés	1 982,2	1 873,1	-5,5%
9.	-	HÓDAGRO Zrt.	Hódmezővásárhely	Gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése	1 802,8	1 811,2	0,5%
10.	-	Felgyő-Kev Kft.	Kistelek	Baromfiitenyésztés	1 924,4	1 809,0	-6,0%

FELDOLGOZÓIPAR

A feldolgozóipar valamennyi top 10-es vállalkozása szerepel a megye 100 legnagyobb nettó árbevételt elérő társasága között. Ezek a gazdálkodók adják a megyei feldolgozóipar nettó árbevételének 63,7 százalékát, ami 1,8 százalékpontos csökkenés az előző évi részesedéshez viszonyítva. Ennek oka, hogy míg a megyei feldolgozóipar nettó árbevétele 2,3 százalékkal gyarapodott, addig a top 10 vállalkozás esetében nem érte el a tavalyi értéket, annak a 99,5 százaléka lett. A legtöbb gazdálkodó nettó árbevétele kisebb-nagyobb mértékben csökkent, míg a Sole-Mizo Kft.-nek közel negyedével növekedett.

Feldolgozóipar nettó árbevétel top 10							
Ágazati sorrend	Top 100 sorrend	Név	Székhely	Fő tevékenység	Nettó árbevétel (millió forint)		Változás ± (2017/2016)
					2016. év	2017. év	
1.	3.	Contitech Fluid Automotive Hungária Kft.	Makó	Gumiabroncs, gumitömlő gyártása	75 417,1	81 998,7	8,7%
2.	4.	SOLE-MIZO Zrt.	Szeged	Tejtermék gyártása	53 337,7	66 402,4	24,5%
3.	5.	Pick Szeged Zrt.	Szeged	Hús-, baromfi-hús-készítmény gyártása	77 016,1	66 392,2	-13,8%
4.	9.	Givaudan Hungary Kft.	Makó	M.n.s. egyéb élelmiszer gyártása	41 001,6	43 681,3	6,5%
5.	10.	Hungerit Zrt.	Szentes	Baromfi-hús feldolgozása, tartósítása	47 268,1	38 367,2	-18,8%
6.	11.	Contitech Rubber Industrial Kft.	Szeged	Egyéb gumitermék gyártása	36 808,2	33 921,1	-7,8%
7.	12.	Villeroy & Boch Magyarország Kft.	Hódmezővásárhely	Egészségügyi kerámia gyártása	23 692,9	23 278,0	-1,8%
8.	13.	Legrand Zrt.	Szentes	Áramelosztó-, -szabályozó készülék gyártása	23 128,8	23 227,4	0,4%
9.	15.	MA-KA Takarmánykeverő és Forgalmazó Kft.	Szentes	Haszonállat-celedel gyártása	17 793,4	16 462,6	-7,5%
10.	27.	Rotapack Zrt.	Szeged	Műanyag lap, lemez, fólia, cső, profil gyártása	7 117,3	6 911,1	-2,9%

KERESKEDELEM, GÉPJÁRMŰJAVÍTÁS

A kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ág 2017. évi nettó árbevétele 1100,2 milliárd forint volt, melyből 59,6 százalékot a megyei top 10 vállalkozás teljesített. A magas részarány elsősorban az Országos Dohányboltellátó Kft. kimagasló teljesítményének köszönhető, amellyel a gazdálkodó nemcsak a nemzetgazdasági ág, de a megye első helyezettje is.

Kereskedelem, gépjárműjavítás nettó árbevétel top 10							
Ágazati sorrend	Top 100 sorrend	Név	Székhely	Fő tevékenység	Nettó árbevétel (millió forint)		Változás ± (2017/2016)
					2016. év	2017. év	
1.	1.	Országos Dohányboltellátó Kft.	Hódmezővásárhely	Dohányáru nagykereskedelme	516 919,8	542 925,1	5,0%
2.	7.	Hansa-Kontakt Kft.	Szeged	Élelmiszer, ital, dohányáru vegyes nagykereskedelme	44 647,5	47 208,4	5,7%
3.	17.	Délalföldi Kertészek Szövetkezete	Szentes	Zöldség-, gyümölcs-nagykereskedelem	9 039,9	9 739,2	7,7%
4.	18.	EDO-Hungary Kft.	Szeged	Gépjárműüzemanyag-kiskereskedelem	6 565,1	8 992,0	37,0%
5.	19.	Maus Kft.	Szeged	Hús-, húskészítmény nagykereskedelme	7 847,7	8 932,1	13,8%
6.	20.	TE-DI Trade Kft.	Szeged	Tejtermék, tojás, zsiradék nagykereskedelme	7 459,8	8 317,0	11,5%
7.	21.	Feszültség Kft.	Szeged	Fémáru, szerelvény, fűtési berendezés nagykereskedelme	6 366,4	8 035,3	26,2%
8.	22.	Coop Szeged Zrt.	Szeged	Élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem	7 123,9	7 772,8	9,1%
9.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
10.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.

ÉPÍTŐIPAR

A nemzetgazdasági ágak közül 2017-ben az építőipar könyvelhette el a harmadik legnagyobb, 21,9 százalékos nettó árbevétel-növekedést, miközben a vállalkozások száma 6,4 százalékkal csökkent. Az építőipari top 10 növekedése nem éri el az iparág megyei növekedését (12,9 százalékos), így részaránya az előző évi 50,6 százalékról 2017-re 46,8 százalékra csökkent. Az Építésmester Zrt. 2017-ben csaknem megduplázta 2016-os nettó árbevételét.

Építőipar nettó árbevétel top 10							
Ágazati sorrend	Top 100 sorrend	Név	Székhely	Fő tevékenység	Nettó árbevétel (millió forint)		Változás ± (2017/2016)
					2016. év	2017. év	
1.	8.	KÉSZ Építő Zrt.	Szeged	Épületépítési projekt szervezése	47 980,4	44 275,5	-7,7%
2.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
3.	40.	Bodrogi Bau Kft.	n.ny.	n.ny.	4 763,5	5 211,8	9,4%
4.	42.	Ferroép Zrt.	Szeged	Lakó- és nem lakó épület építése	2 810,4	4 764,1	69,5%
5.	45.	Matech Magyar Technológiai Kft.	Szeged	Épületépítési projekt szervezése	4 645,3	4 414,2	-5,0%
6.	80.	Süd-Bau Kft.	Szeged	Lakó- és nem lakó épület építése	1 714,2	3 045,0	77,6%
7.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
8.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
9.	-	Építésmester Zrt.	Hódmezővásárhely	Lakó- és nem lakó épület építése	1 107,2	2 130,4	92,4%
10.	-	Ferroép-Szer Kft.	Szeged	Víz-, gáz-, fűtés-, légkondicionáló-szerelés	1 268,9	2 076,2	63,6%

SZÁLLÍTÁS, RAKTÁROZÁS

A megyében a szállítás, raktározás nemzetgazdasági ág 14,0 százalékos nettó árbevétel-növekedést produkált, amivel a nemzetgazdasági ágak közül a hatodik lett. Az iparágon belül a top 10 vállalkozás összesen 43,2 százalékos növekedést ért el, ezzel a 2016. évi 40,1 százalékról 2017-re 50,4 százalékra növelték részarányukat. A Cement-Transz Kft. nettó árbevétele az átlag közelében, 40,4 százalékkal emelkedett.

Szállítás, raktározás nettó árbevétel top 10							
Ágazati sorrend	Top 100 sorrend	Név	Székhely	Fő tevékenység	Nettó árbevétel (millió forint)		Változás ± (2017/2016)
					2016. év	2017. év	
1.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
2.	43.	Hansa-Kontakt Inv. Kft.	Szeged	Raktározás, tárolás	4 217,0	4 512,9	7,0%
3.	76.	Szegedi Közlekedési Kft.	Szeged	Városi, elővárosi szárazföldi személyszállítás	2 291,4	3 179,8	38,8%
4.	88.	Saint George Euro Service Kft.	Röszke	Szárazföldi szállítást kiegészítő szolgáltatás	n.ny.	n.ny.	n.ny.
5.	-	Zoll-Platz Kft.	Szeged	Egyéb szállítást kiegészítő szolgáltatás	2 307,9	2 198,9	-4,7%
6.	-	Dancsi és Társa Kft.	Makó	Közúti áruszállítás	1 754,2	1 848,3	5,4%
7.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
8.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
9.	-	Cement-Transz Kft.	Szeged	Közúti áruszállítás	856,4	1 202,6	40,4%
10.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.

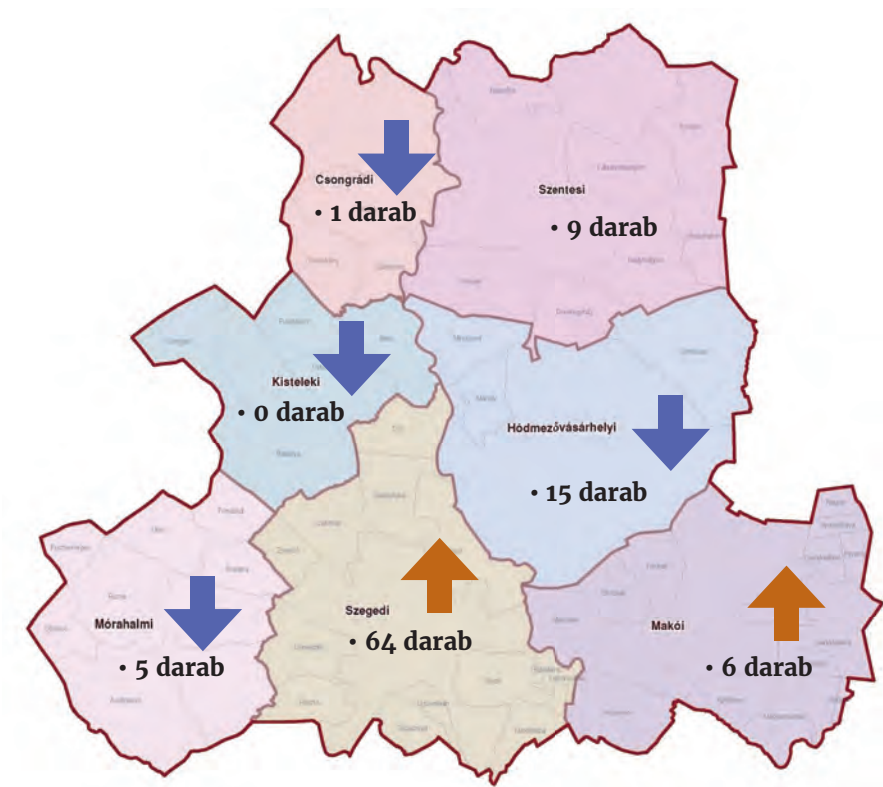

Csongrád megye járásonként

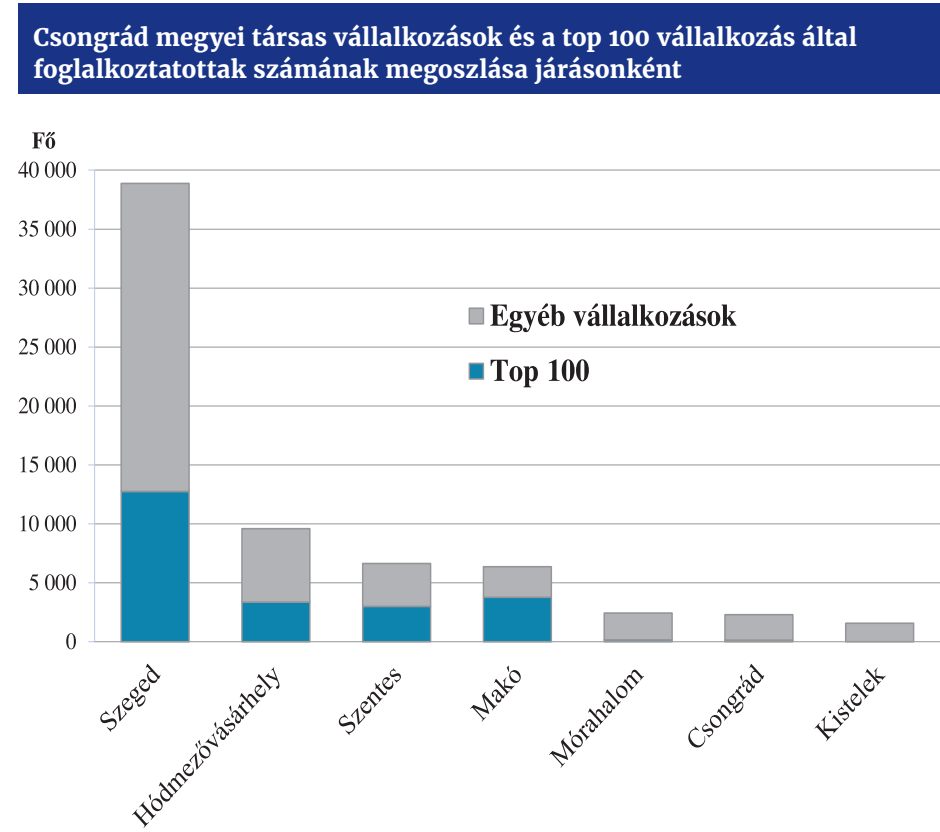
Csongrád megye területén 7 járás található 60 településsel. A megyében működő vállalkozások száma megközelíti a 41 ezret, amelynek több mint a fele társas vállalkozás.

A Kisteleki járás kivételével valamennyi járásban van olyan vállalkozás, amely szerepel a megye 100 legnagyobb nettó árbevételét elérő társas gazdálkodói között. A top 100 körből a legtöbb, 64 társaság a Szegedi járásban működik. Második helyen a Hódmezővásárhelyi járás szerepel 15 gazdálkodóval, amelyet a Szentesi járás követ 9 vállalkozással. A megye 100 legnagyobb vállalkozásából közel hasonló számú működik a Makói (6) és a Mórahalmi (5) járásokban, a legkevesebb pedig a Csongrádi (1) járásban.

Előző évhez képest a Szegedi (+4) és a Makói (+2) járásokban nőtt azoknak a vállalkozásoknak a száma, amelyek szerepelnek a top 100-ban, a Hódmezővásárhelyi (-1), a Mórahalmi (-3), a Csongrádi (-1) és a Kisteleki (-1) járásokban viszont csökkent, míg a Szentesi járásban nem változott.

• Csongrád megye top 100 vállalkozásának száma járásonként

A Csongrád megyei vállalkozásoknál alkalmazásban állók száma 68 ezer fő, akiknek több mint felét, a Szegedi járáshoz tartozó vállalkozásoknál, ezen belül közel harmadát a top 100 cégnél foglalkoztatták. A megyei vállalkozások dolgozóinak több mint 14 százaléka a Hódmezővásárhelyi járásban állt alkalmazásban, ezen belül a top 100-nál dolgozók száma 3,4 ezer fő volt. A Szentesi járásban az alkalmazottak közel fele, a Makói járásban foglalkoztatottak közel 60 százaléka tartozott top 100 vállalkozáshoz. A többi járás (a Mórahalmi, a Csongrádi és a Kisteleki) súlya egyenként nem érte el az 5 százalékot a foglalkoztatottak számának járások közötti megoszlásában, melyen belül a top 100 cégnél alkalmazásban állók száma is csekély.

TOP 30 magyar tulajdonú vállalkozás foglalkoztatott létszáma Csongrád megyében

Sorrend	Top 100 sorrend	Név	Székhely	Fő tevékenység	Létszám (fő)	
					2016	2017
1.	10.	Hungerit Zrt.	Szentes	Baromfihús feldolgozása, tartósítása	1 690	1 658
2.	4.	SOLE-MiZo Zrt.	Szeged	Tejtermék gyártása	950	1 077
3.	1.	Országos Dohányboltellátó Kft.	Hódmezővásárhely	Dohányáru nagykereskedelme	741	722
4.	6.	NKM Áramhálózati Kft.	Szeged	Villamosenergia-elosztás	638	640
5.	7.	Hansa-Kontakt Kft.	Szeged	Élelmiszer, ital, dohányáru vegyes nagykereskedelme	456	448
6.	22.	Coop Szeged Zrt.	Szeged	Élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem	428	446
7.	43.	Hansa-Kontakt Inv. Kft.	Szeged	Raktározás, tárolás	314	327
8.	36.	Szegedi Paprika Zrt.	Szeged	Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	295	309
9.	99.	Suli-Host Kft.	Szeged	Egyéb vendéglátás	298	295
10.	71.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
11.	54.	Váll-Ker Kft.	Makó	Nem villamos háztartási készülék gyártása	247	248
12.	89.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
13.	23.	Hód-Mezőgazda Zrt.	Hódmezővásárhely	Tejhasznú szarvasmarha tenyésztése	316	244
14.	35.	Hunor Coop Zrt.	Szentes	Élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem	224	228
15.	-	Flóratom Kft.	Szeged	Zöldségféle, dinnye, gyökér-, gumósnövény termesztése	223	216
16.	8.	KÉSZ Építő Zrt.	Szeged	Építéletépítési projekt szervezése	178	196
17.	24.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
18.	40.	Bodrogi Bau Kft.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
19.	87.	Szegedi Öntőde Kft.	Szeged	Vasöntés	162	162
20.	63.	Alukonstrukt Kft.	Szeged	Fémszerkezet gyártása	134	153
21.	-	Clean Star Complex Kft.	Szeged	Egyéb épület-, ipari takarítás	180	152
22.	27.	Rotapack Zrt.	Szeged	Műanyag lap, lemez, fólia, cső, profil gyártása	132	152
23.	19.	Maus Kft.	Szeged	Hús-, húskészítmény nagykereskedelme	140	148
24.	-	Makói-Fémipari Kft.	Makó	Fémegmunkálás	142	145
25.	34.	Naturtex Kft.	Szeged	Konfekcionált textiláru gyártása (kivéve: ruházat)	150	145
26.	17.	Délalföldi Kertészek Szövetkezete	Szentes	Zöldség-, gyümölcs-nagykereskedelem	142	142
27.	20.	TE-DI Trade Kft.	Szeged	Tejtermék, tojás, zsiradék nagykereskedelme	137	138
28.	-	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
29.	-	Szentesi Paradicsom Kft.	Szentes	Zöldségféle, dinnye, gyökér-, gumósnövény termesztése	124	129
30.	-	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.

Megyei top 30 vállalkozás az export- és import-vámeljárások statisztikai értékek tekintetében

Ebben a fejezetben bemutatjuk Csongrád megye 30 legnagyobb export-, illetve importforgalmat lebonyolító vállalkozását az általuk 2017-ben teljesített forgalom statisztikai értéke alapján.

Vámszempontból exportnak, illetve importnak a harmadik (nem uniós) országba kilépő, valamint az onnan belépő áruforgalmat nevezzük. A táblázatokban szereplő statisztikai értékek az Unió országaiba történő értékesítést, illetve az onnan történő behozatalt nem tartalmazzák.

Import esetén a statisztikai érték az az érték, amelyet a harmadik országból megvásárolt áruért magyar határparitáson számítva, a vevő forintban kifejezve ténylegesen fizet, vagy fizetne. Ez azt jelenti, hogy a statisztikai érték nem kizárólag a vámkezelné kívánt áru tényleges árát, hanem az ezt növelő járulékos költségeket is tartalmazza. Ilyenek lehetnek az uniós határig felmerülő szállítási költségek, a jogdíjak, a licencdíjak, anyagmozgatási díjak stb.

Export esetében a statisztikai

érték az az érték, amelyet a harmadik országba eladott áruért a vevő magyar határparitáson forintban fizet vagy fizetne.

CSONGRÁD MEGYE IMPORT- ÉS EXPORTFORGALMÁNAK BEMUTATÁSA

Az alábbi táblázatok éves bontásban mutatják be a megyében történő export- és importvámeljárások darabszámának, illetve az azokhoz köthető áruk statisztikai értékének alakulását az országos adatokhoz viszonyítva.

A táblázatok adataiból jól látható, hogy az import- és az exportvámkezelések tekintetében, mind országos viszonylatban, mind Csongrád megyében évről évre emelkedik a vámeljárások esetszáma valamint az ezekhez köthető statisztikai érték is.

Országosan az előző évhez képest 2017-ben az importvámkezelések darabszáma 11,8 százalékos növekedést mutat, míg Csongrád megyében 9,2 százalékot. A statisztikai értéket

megfigyelve látható, hogy országosan a statisztikai érték 24,3 százalékkal emelkedett, Csongrád megyében 16,9 százalékos növekedés figyelhető meg.

Az elmúlt 4 évben **62,3 százalékkal nőtt** az importvámeljárások darabszáma Csongrád megyében, míg az importált áruk statisztikai értéke 50,5 százalékkal emelkedett.

Az export eljárások darabszámát tekintve, az országos növekedés mértéke az előző évhez képest 7,9 százalékal, Csongrád megyében 12,6 százalékal. Az eljárások darabszáma az országos átlagot meghaladóan emelkedett Csongrád megyében, de a statisztikai érték 8,2 százalékos növekedése 2,9 százalékponttal elmaradt attól.

Csongrád megyében az exportvámeljárások darabszáma 2014. év óta **84,4 százalékkal nőtt**, az ehhez köthető statisztikai érték pedig 23,8 százalékos emelkedést mutat.

A számadatok jól érzékeltetik, hogy megyénkben évről évre erősödik a harmadik országokkal folytatott külkereskedelmi tevékenység.

TOP 30 CSONGRÁD MEGYE EXPORTVÁMELJÁRÁSOK (2017)

A 2016-ban a top 30 vállalkozások közé került gazdálkodók nagy része 2017-ben is szerepel a megyei top 30-as listában.

Az első 11 helyezett mindegyike több mint 1 milliárd forint statisztikai értékű exportforgalmat bonyolított. A legnagyobb forgalmú (10 786,7 millió forint) cég megőrizte első helyét, azonban 1 822,0 millió forinttal csökkent az export statisztikai értéke a 2016-os évhez viszonyítva. 2017-ben a top30-ba már 242,0 millió forint statisztikai értékű forgalommal be lehetett kerülni, míg az előző évben 273,8 millió forint volt az alsó határ.

A top 30 gazdálkodó összes statisztikai értéke 48 635 millió forint, amely 5,9 százalékos csökkenést jelent a 2016. évi adathoz képest, amely 51 674 millió forint volt.

Csongrád megye legnagyobb ex-

portőrei a gumi- és műanyagipari termékek, a nyers és feldolgozott sertés- és baromfitermékek, a tejtermékek, a gabonafélék, az ágynemű-garnitúrák, textíliák, szaniterak, a gépek, villamosipari termékek kivitelét végzik jellemzően Szerbia, Oroszország, és a Közel- és Távol-Kelet országai felé.

A top 30 exportőr közé a 2016. évihez képest 6 új gazdálkodó került be. Jellemzően növényvédő szereket, műszaki kerámiák gyártásához szükséges eszközöket, mezőgazdasági gépeket exportálnak Boszniába, Szerbiába és Oroszországba. Ezen gazdálkodók tovább bővítik az exportált áruk, valamint a célországok körét is.

TOP 30 CSONGRÁD MEGYE IMPORTVÁMELJÁRÁSOK (2017)

A 2017-ben az első helyre került gazdálkodó megőrizte vezető pozícióját úgy, hogy a 2016. évi importforgalmát 886,6 millió forinttal növelte. 2017-ben a top 30 gazdálkodó közé

175,6 millió forintos importforgalommal lehetett bekerülni, míg egy évvel korábban 175,2 millió forint volt a határ.

A top 30 gazdálkodó összes statisztikai értéke 28 077 millió forint, amely 7,8 százalékos emelkedést jelent az egy évvel korábbi 26 043 millió forinthez képest.

Az importforgalom jellemző áruköreiben (gumiipari alapanyagok, szaniterárak, élelmiszer-ízesítők, adalékanyagok, szerszámok, gépek, textiltermékek, bútorok) nem találunk változást a korábbi évekhez viszonyítva. Az áruk származási helyei: Oroszország, Szerbia, az Amerikai Egyesült Államok és a távol-keleti országok.

A top 30 importőr között 2017-ben 7 új gazdálkodót találunk. Ezen gazdálkodók Szerbiából, Ukrajnából, az Amerikai Egyesült Államokból, Kínából importálnak mobiltelefon-tartozékokat, alumíniumprofilokat, különféle konzervkészítményeket, állványzatókat, korróziógátló anyagokat.

A top 30 exportvámeljáráás statisztikai értéke Csongrád megyében

Sorrend	Név	Székhely	Fő tevékenység	Exportált áruk 2017. évi statisztikai értéke (ezer forint)
1.	Contitech Rubber Industrial Kft.	Szeged	Egyéb gumitermék gyártása	10 786 739
2.	SOLE-MiZo Zrt.	Szeged	Tejtermék gyártása	n.ny.
3.	Naturtex Kft.	Szeged	Konfekcionált textiláru gyártása (kivéve: ruházat)	4 267 583
4.	Legrand Zrt.	Szentes	Áramelosztó, -szabályozó készülék gyártása	3 320 928
5.	Pick Szeged Zrt.	Szeged	Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	3 222 558
6.	Contitech Fluid Automotive Hungária Kft.	Makó	Gumiabroncs, gumitömlő gyártása	3 117 861
7.	Villeroy & Boch Magyarország Kft.	Hódmezővásárhely	Egészégügyi kerámia gyártása	2 564 980
8.	Optiwella Kft.	Szeged	Elektronikus, híradás-technikai berendezés, és alkatrészei nagykereskedelme	1 866 834
9.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
10.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
11.	BÁF Kft.	Szeged	Gabona, dohány, vetőmag, takarmány nagykereskedelme	1 164 990
12.	Imerys Tűzállóanyaggyártó Kft.	Hódmezővásárhely	Tűzálló termék gyártása	900 454
13.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
14.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
15.	Hungerit Zrt.	Szentes	Baromfihús feldolgozása, tartósítása	735 826
16.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
17.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
18.	Winter Trade Zrt.	Szeged	Egyéb élelmiszer nagykereskedelme	435 209
19.	Szegedi Paprika Zrt.	Szeged	Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	395 476
20.	H-Vend Service Kft.	Szeged	Egyéb villamos berendezés gyártása	381 742
21.	Rampf Formen Kft.	Szeged	Szerszámgyártás	363 684
22.	Tridcom Kft.	Szeged	Fémáru, szerelvény, fűtési berendezés nagykereskedelme	363 094
23.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
24.	Szegedi Öntöde Kft.	Szeged	Vasöntés	305 554
25.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
26.	Milwaukee Electronics Kft.	Szeged	Egyéb m.n.s. gép. berendezés nagykereskedelme	298 015
27.	HK-Ceram Kft.	Szentes	Műszaki kerámia gyártása	289 472
28.	Taugép Kft.	Deszk	Fémszerkezet gyártása	286 975
29.	Givaudan Hungary Kft.	Makó	M.n.s. egyéb élelmiszer gyártása	n.ny.
30.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.

A top 30 importvámeljáráás statisztikai értéke Csongrád megyében

Sorrend	Név	Székhely	Fő tevékenység	Importált áruk 2017. évi statisztikai értéke (ezer forint)
1.	Contitech Rubber Industrial Kft.	Szeged	Egyéb gumitermék gyártása	4 199 588
2.	Villeroy & Boch Magyarország Kft.	Hódmezővásárhely	Egészégügyi kerámia gyártása	3 099 650
3.	Givaudan Hungary Kft.	Makó	M.n.s. egyéb élelmiszer gyártása	n.ny.
4.	Contitech Fluid Automotive Hungária Kft.	Makó	Gumiabroncs, gumitömlő gyártása	2 264 543
5.	Hok-Plastic Kft.	Mórahalom	Műanyag csomagolóeszköz gyártása	2 085 453
6.	LC Packaging TPI Kft.	Mórahalom	Vegyestermékkörű nagykereskedelem	1 616 834
7.	Mezőker Kft.	Szeged	Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	n.ny.
8.	Rotapack Zrt.	Szeged	Műanyag lap, lemez, fólia, cső, profil gyártása	1 378 473
9.	SOLE-MiZo Zrt.	Szeged	Tejtermék gyártása	n.ny.
10.	Naturtex Kft.	Szeged	Konfekcionált textiláru gyártása (kivéve: ruházat)	906 995
11.	Vendo Kft.	Szeged	Szerszámgép-nagykereskedelem	640 600
12.	Anro Tool Kft.	Szeged	Vegyestermékkörű nagykereskedelem	620 849
13.	Analóg-Szeged Kft.	Szeged	Fémáru, szerelvény, fűtési berendezés nagykereskedelme	578 659
14.	Legrand Zrt.	Szentes	Áramelosztó, -szabályozó készülék gyártása	576 408
15.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
16.	Optiwella Kft.	Szeged	Elektronikus, híradás-technikai berendezés, és alkatrészei nagykereskedelme	462 723
17.	Antares Hungary Kft.	Szatymaz	Irodabútor-nagykereskedelem	441 865
18.	Zomko Kft.	Szeged	Vegyestermékkörű nagykereskedelem	423 904
19.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
20.	Winter Trade Zrt.	Szeged	Egyéb élelmiszer nagykereskedelme	378 686
21.	Pro Horto Kft.	Szentes	Mezőgazdasági termék ügynöki nagykereskedelme	328 510
22.	Ecogan Kft.	Csongrád	Fa-, építőanyag-, szaniteráru-nagykereskedelem	321 902
23.	Pacapime Kft.	Mórahalom	Papír csomagolóeszköz gyártása	286 940
24.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
25.	Vestfrost Zrt.	Csongrád	Nem háztartási hűtő, légállapot-szabályozó gyártása	n.ny.
26.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
27.	Altrah Alucon Kft.	Hódmezővásárhely	Fémszerkezet gyártása	n.ny.
28.	Europe Match Gmbh. Magyarország Fióktelep	Szeged	n.ny.	212 386
29.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
30.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.

Jövedéki termékek előállítása és kereskedelme

2017. július 1-jén hatályba lépett a jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény, és a törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 45/2016. (XI.29.) NGM rendelet, amelyek jelentős reformokat hoztak a jövedéki tevékenységek területén.

Az elmúlt több mint egy évet áttekintve kijelenthető, hogy az új szabályozás elérte célját, így a rendelkezések hatására csökkentek az érintett alanyi kör adminisztrációs terhei, az egyszerűsítések hatására a jogszabályi környezet átláthatóbbá vált, ami mellett az adóbevételekre is pozitív hatást gyakorolt.

Jelentős változásokat hozott a kockázati jövedéki biztosíték bevezetése, melynek hatására több esetben, az eddig nyújtott jövedéki biztosíték összege csökkent. Bár az új biztosíték számítási rendszer folyamatos kontrollt igényel mind a gazdálkodók, mind pedig a hatóság részéről, azonban a gyakorlatban ez nem okozott problémát. A csökkentett jövedéki biztosíték eredményeként az egyes gazdálkodók esetében a lekötött erőforrások egy része felszabadíthatóvá vált, ami pozitív hatással volt a gazdálkodási tevékenységre is.

A jövedéki termék előállítás terüle-

tén a legjelentősebb változás a szőlőborhoz kapcsolódott, így a tevékenység folytatása annak jellegzetességei alapján az egyszerűsített adóraktári engedély mellett borászati üzemengedéllyel is folytathatóvá vált kisüzemi bortermelőként. A lehetőségnek köszönhetően a gazdálkodók a tevékenységükhöz jobban igazodó engedély, és adminisztrációs kötelezettségek mellett folytathatják tevékenységüket, ami együtt járt az egyszerűsített adóraktári engedélyek számának csökkenésével is.

A jövedéki adótörvény korszerűsítésre vonatkozó cél a fentiekén túl, elsősorban az ügyintézés területén bevezetésre került elektronikus kapcsolattartás elsődlegességére vonatkozó szabályban nyilvánult meg. A kezdeti nehézségek után, mára már lényegében napi rutinná vált, hiányosság ezen a területen csak az állami adó- és vámhatósággal nem rendszeres kapcsolatban lévő jövedéki kiskereskedők bejelentési kötelezettségének (pl.: kitelepülés bejelentése) teljesítése során fordul elő alkalmanként.

Az elektronikus kapcsolattartásra a jogszabály két lehetőséget biztosít. A jövedéki ügyeket elektronikus úton a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által biz-

tosított információs rendszeren (Ügyfélkapu), vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatallal létesített közvetlen kapcsolati rendszeren (KKK-Web) lehet intézni.

A kötelező elektronikus ügyintézés alól vannak azonban kivételek, így például

- a magánszemély által a mentességi határon belüli alkoholtartalmú ital előállításának a bejelentése,
- a magánfőző által teljesítendő bejelentési kötelezettség, valamint a párlat adójegy igénylése és rendelkezésre bocsátása,
- a külföldi személy jövedéki ügye,
- a hivatalból magánszeméllyel szemben indított és lefolytatott jövedéki ügy,
- a kizárólag bérfőzést végző adóraktár nyilvántartás-vezetése, adat-szolgáltatása.

Természetesen a fenti ügyekben is választható az eljárás folyamán bármikor az elektronikus ügyintézési mód is. Csongrád megyében a jogszabályváltozást követően jelenleg az alábbiak szerint alakul az engedélyesek és nyilvántartásba vett alanyok telephelyeinek a száma:

Engedélyesek	Csongrád megyei telephelyek száma
Alkoholtermék adóraktár	35
Egyszerűsített adóraktár	31
Egyéb adóraktár	10
Jövedéki engedélyes kereskedő	49
Bejegyzett kereskedő	7
Felhasználói engedélyes	6

Nyilvántartásba vett alanyok	Csongrád megyei telephelyek száma
Kereskedelmi jármű nyilvántartásba vett üzembentartója, bérlője	138
Nyilvántartásba vett jövedéki termék gyártására alkalmas berendezés	50
Szárított és fermentált dohány előállító, tároló, kereskedő	17
Üzemi motorikusgáz-töltő állomás üzemeltetője	9
Nyilvántartásba vett felhasználó	5

Előállított jövedéki termék mennyiségének alakulása			
Termék	2017. 01-09. hó	2018. 01-09. hó	%
Sör (Hlf)	17 516,3	29 659,4	169,3%
Alkoholtermék (HPA)	18,1	27,2	150,3%
Egyéb csendes erjesztett ital (Hl)	167,6	222,6	132,8%

Az alkoholtartalmú jövedéki termékek előállítása területén a legjelentősebb jövedéki adó fizetést teljesítők a sörfőzdék, valamint a pálinkát előállító kereskedelmi főzdek, illetve a gyümölcsbort előállító engedélyesek.

Mindhárom területen kiemelkedő növekedés figyelhető meg az előállított termékek mennyiségében.

Az új jövedéki szabályozás tovább segítette a kisüzemi sörfőzdek tevékenységét, nagyobb mennyiségi korlátot bevezetve az évente előállítható sör mennyiségében. Elmondható, hogy a kisüzemi sör népszerűsége továbbra is töretlen, nagy sikerük van a sörfesztiváloknak, egyre több sörház nyitja meg kapuit, és a nagyobb áruházláncok polcain is megjelennek a minőségi, kisüzemi sörök.

A sörtermelési adatokra 2018-ban további jó hatással volt a nyári futball világbajnokság is, mivel kimutathatóan a nagyobb nyári sportesemények növelik a sörfogyasztás mennyiségét. Fentiekén túl, amennyiben a sörforgalmazási adatokat is vizsgáljuk, nem elhanyagolható tényként szükséges megemlíteni, hogy Csongrád megyében folytatja tevékenységét egy tagállamból sör Magyarországra történő behozatalával foglalkozó bejegyzett kereskedő is, aki országosan 10 telephelyen értékesít kisüzemi sört.

Csongrád megyében az alkoholtermékek előállítása területén megfigyelhető, hogy tovább nőtt az alanyok száma, amivel együtt növekedtek az előállítási, szabadforgalmi adatok is.

Jelenleg a megyében 5 kereskedelmi főzde és 2 gyümölcsbor előállító adóraktár üzemel, akik tevékenysége az előállított és szabadforgalomba helyezett gyümölcsborok, illetve pálinkák minősége, valamint egyedisége miatt mindenképpen említést érdemelnek.

Bár Csongrád megye, mint mezőgazdasági térség nem elsősorban a gyümölcs termesztéséről híres,

azonban kijelenthető, hogy az itt termelt gyümölcsök kiváló alapanyagot biztosítanak a növekvő számú kereskedelmi főzdek számára, akik az igen telített pálinka piacon mára kivívták helyüket, és egyre nagyobb ismertségre tesznek szert pálinkáikkal. A kínálatban ma már a klasszikus pálinka fajtákon túl megtalálhatóak igazi különlegességek is, úgymint a Muskotálytörköly, Málna-Szőlő, Bodza, Meggy illetve Sárgabarack Chili Ágyon.

A gyümölcsbor-előállításról is elmondható, hogy több mint 10 éves Csongrád megyei múltjával stabil résztvevője a piacnak. Az előállításra kerülő minőségi gyümölcsborok lefedik a legjellemzőbb gyümölcsök körét, és egyre szélesedő piacuk visszajelzés a termékek sikerére.

Az alkoholtermék-előállítás területén érdemes megemlíteni a bérfőzésben és magánfőzésben előállított párlat mennyiségét is.

Bérfőzésben 2018. év első 9 hónapjában 3 580 bérfőzető összesen 58 783 hektoliterfok párlatot állított elő, ami ugyan elmarad az előző év azonos időszakától, azonban elmondható, hogy a bérfőzés területén a leginkább kiemelt időszak az év utolsó negyedéve, így az arányok még akár jelentősen is változhatnak.

A magánfőzés területén 2017. évben 287 előállító összesen 5 718 párlat adójegyet, míg 2018. első 9 hónapjá-

ban 178 előállító összesen 3 688 párlat adójegyet igényelt. Figyelemmel az előző évek adataira, valamint a 2018. évi rész adataira, várhatóan 2018. évben jelentősen nem fog változni az igényelt párlat adójegyek mennyisége, figyelemmel azon tényre is, hogy az aktív magánfőzők száma a kezdeti növekedés után stabilizálódni látszik. 1 darab párlat adójegy birtokában 1 liter 42 tf%-os alkoholterméknek megfelelő mennyiségű párlat állítható elő.

Érdemes kiemelni a térség gazdasági helyzetének elemzése keretében, hogy miként alakultak a Csongrád megyei üzemanyag forgalmi adatok. A NAV honlapján közzétett fogyasztási norma szerinti üzemanyagköltség-elszámolással kapcsolatosan alkalmazható üzemanyagárak az év első 8 hónapjában emelkedést mutatnak, benzin esetében 359 forintról 397 forintra, míg gázolaj esetében 374 forintról 407 forintra.

A táblázatból látható, hogy a növekvő kiskereskedelmi üzemanyag árak ellenére a benzin esetében több mint 4,0 százalékos, gázolaj esetében pedig több mint 10,0 százalékos emelkedés látható időarányosan az előző év azonos időszakához viszonyítva. Feltételezhetően nem szakad meg év végére sem az a tendencia, hogy az éves forgalom meghaladja az előző évit, ami gazdasági szempontból mindenképpen biztató.

Üzemanyag forgalmi adatok (liter)		
Időszak	benzin	gázolaj
2016. év	60 589 296	125 644 790
2017. év	63 345 357	131 649 160
Változás:	104,5%	104,8%
2017. év 01-08. hónap	42 065 582	82 979 968
2018. év 01-08. hónap	43 790 981	91 485 785
Változás:	104,1%	110,3%

Módszertan

Kiadványunk a Csongrád megyei illetékességű, kettős könyvvitelt vezető társas vállalkozások legutolsó üzleti évről benyújtott társaságiadó-bevallásainak összesített adatain alapul.

A táblázatokban az adatgyűjtés napján (2018. augusztus 21.) nyilván tartott legutolsó hibátlan, elintézett alap-, az alapot helyesbítő vagy javító, esetleg önrevíziós bevallások adatai szerepelnek. Amennyiben egy vállalkozásnak a kigyűjtés napján feldolgozás vagy javítás, esetleg kiértékelés alatt álló bizonylata volt, az a statisztikánkban nem szerepel.

A naptári évvel azonosan működő vállalkozások esetén a 1729-es, az eltérő üzleti éves vállalkozások esetén a 1629-es bevallás adatait használtuk fel, melyhez a viszonyítási időszak

a 2016. év, illetve eltérő üzleti éves vállalkozásoknál a 1529-es bevallás adatai.

A kiadvány top 100-as, valamint ágazati top 10-es rangsorát a vállalkozások 1729-es, eltérő üzleti éves vállalkozások esetén a 1629-es bevallásban szereplő nettó árbevétele alapján állítottuk fel. A top 30-as foglalkoztatott rangsort ugyanezen bevallások magyar tulajdonú vállalkozásainak átlagos állományi létszáma alapján készítettük.

Vámszakmai részről a vámeljárássok során bejelentett statisztikai érték alapján 2017-ben a legnagyobb 30 export-import forgalmat lebonyolító vállalkozások kerültek kiválasztásra. Vám szempontból exportnak, illetve importnak a harmadik (nem uniós)

országba irányuló, illetve onnan belépő áruforgalmat tekintjük. A statisztikai érték nem kizárólag a vámkezelni kívánt áru tényleges árát jelenti, hanem beletartozik egyéb olyan járulékos költség is, mint például az uniós határig felmerülő szállítási költség, licence-díj, jogdíj, stb.

A fenti szempontok alapján összesen 138 vállalkozás került be a top 100-as, a foglalkoztatott top 30-as, az ágazati top 10-es és a vám top 30-as listákba, amelyekben szereplő adatok megjelentetéséhez az érintett adózóktól hozzájárulást kértünk.

A táblázatokban „n.ny.” (nem nyilvános) rövidítéssel helyettesítettük azokat az adatokat, melyek megjelenéséhez a megkérdezettek nem járultak hozzá.

A hand holding a smartphone displaying the delmagyar.hu website. The website shows a navigation menu with categories like Szeged, Makó, Csongrád, Gazdaság, Tudomány, Delmagyar.hu, and Hódmezővásárhely. It also features a search bar, a weather widget, and a news section titled 'Szeged a világ ötvenedik legnépszerűbb városa'.

**Heti
1,7 millió
oldalletöltés**

delmagyar.hu

Adatok hivatalos forrásból!

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) a gazdaság számos dimenziójának leírására alkalmas statisztikai adatok széles tárházával rendelkezik, amelyeket a felhasználók igényei szerint gyűjt és tesz közzé, kiemelt figyelmet fordítva arra, hogy ezek mindenki számára a lehető leggyorsabban és a legjobb minőségben álljanak rendelkezésre.

A KSH adataiból a gazdaság szereplői hivatalos forrásból tájékozódhatnak a vállalkozásukat érintő információkról: például tevékenységeik besorolásáról, de akár egyedi adatkéréseikkel is fordulhatnak a hivatalhoz.

A KSH a legfontosabb mutatókat kész táblákban, letölthető formátumban teszi elérhetővé a honlapján, ahol online adatbázis is segíti az egyéni lekérdezéseket.

Látogasson el a KSH weboldalára (www.ksh.hu), hogy a legfrissebb adatokról és a megjelenő új tartalmakról első kézből tájékozódjon! A „Lépjen velünk kapcsolatba” menüpont alatt munkatársaink további segítséget nyújtanak az érdeklődőknek.

www.facebook.com/KozpontiStatisztikaiHivatal

Csongrád megye gazdasága

ÖSSZEFOGLALÁS

Csongrád megye gazdasága 2016-ban az országban megtermelt GDP 3,1%-át állította elő, az egy főre jutó értéke az országos háromnegyedét érte el. A kutatás-fejlesztésre jutó források tekintetében ugyanakkor élen jár: mind a felhasznált erőforrások nagysága, mind az egy lakosra jutó kutatás-fejlesztésre jutó összeg alapján a megyék rangsorában a második.

2017-ben a megyei székhelyű gazdasági szervezetek beruházásainak volumene részben az alacsony bázis miatt jelentősen meghaladta az előző évit.

A megyei telephelyű ipar volumene 2017-ben az országos ütemnél lassabban növekedett, és az egy lakosra jutó ipari termelési érték elmaradt az országos átlagtól.

2017-ben a megyei székhelyű építőipar teljesítménye – a 2015. és 2016. évi visszaesést követően – jelentős mértékben bővült. Ezzel párhuzamosan az új szerződések értéke és a rendelésállomány nagyobb volt, mint 2016-ban, illetve közel harmadával több új lakást vettek használatba a megyében.

A megye vendégéjszakákban mért vendégforgalma 2012 óta folyamatosan bővül. A kereskedelmi szálláshe-

lyeket főként belföldiek keresik fel, a külföldiek közül pedig elsősorban szerbek, románok és németek érkeznek.

Csongrád megye munkaerőpiaci helyzete folyamatosan javul, de a foglalkoztatási aránya még nem éri el az országost. A keresetek színvonala az országosnál nagyobb mértékű növekedés ellenére a hazai átlag alatti.

A MEGYE GAZDASÁGI FEJLETTSÉGE, A GAZDASÁG ÁGAZATI SZERKEZETE

Csongrád megyében 2016-ban piaci beszerzési áron 1091 milliárd forint bruttó hazai terméket, az országos GDP 3,1%-át állították elő. Ez az arány 2010–2016 között szinte változatlan maradt.

Az egy főre jutó GDP alapján az utóbbi években a főváros és a megyék rangsorában a megye pozíciója a 9. és a 10. hely között váltakozott, 2016-ban a 10. helyet foglalta el.

Az egy főre jutó GDP (2,7 millió forint) 2016-ban az országos átlagtól 25%-kal elmaradt, a (Budapest nélkül számított) vidéki átlagnál pedig 3,5%-kal kisebb volt.

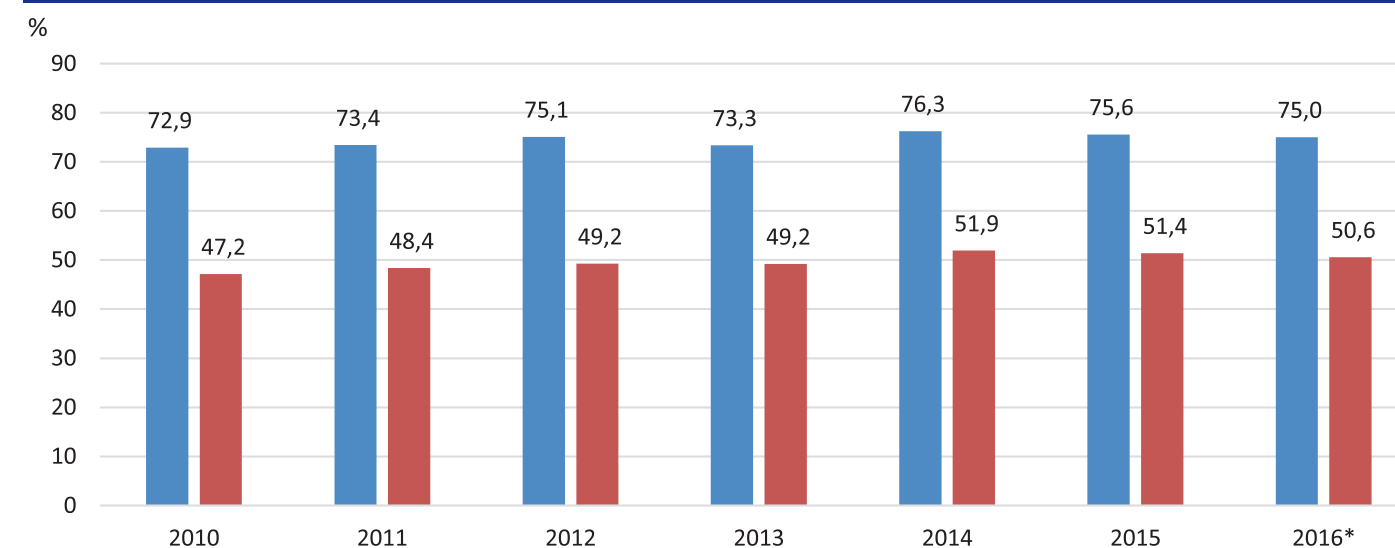
A nemzetközi összehasonlításban használatos vásárlóerő-paritáson szá-

molva – amely kiküszöböli az egyes tagállamok közötti árszínvonal-különbséget – az egy lakosra jutó GDP Csongrád megyében az EU-28 átlagának 51%-át érte el 2016-ban. Az uniós átlagtól való elmaradás jelentős, de ez a különbség mérséklődik: 2010-hez képest 2016-ra 3,4 százalékponttal csökkent.

2016-ban 922 milliárd forint bruttó hozzáadott értéket állítottak elő Csongrád megyében.

Az országos átlaghoz képest a termelő nemzetgazdasági ágak közül nagyobb a mezőgazdaság és az építőipar szerepe, míg az iparé kisebb. 2016-ban a megyében a bruttó hozzáadott érték 36, országosan 35%-át a termelő ágak állították elő. Ezen belül a mezőgazdaság 9,8, az építőipar 4,2, az ipar 22%-kal – az országos átlagnál 5,4 és 0,5 százalékponttal nagyobb, valamint 4,8 százalékponttal kisebb arányban – járult hozzá a kibocsátáshoz. A szolgáltató szektor részesedése (64%) az országosnál 1,1 százalékponttal kisebb volt, ahol a közigazgatás, oktatás, egészségügyi szolgáltatás (23%) és az információ, kommunikáció, pénzügyi, biztosítási tevékenység, ingatlanügyletek, üzleti szolgáltatások (20%) a meghatározó. A szolgáltató szektorban az ingatlan-

Az egy főre jutó GDP Csongrád megyében az ország és az EU-28 átlagának százalékában (vásárlóerő-paritáson)

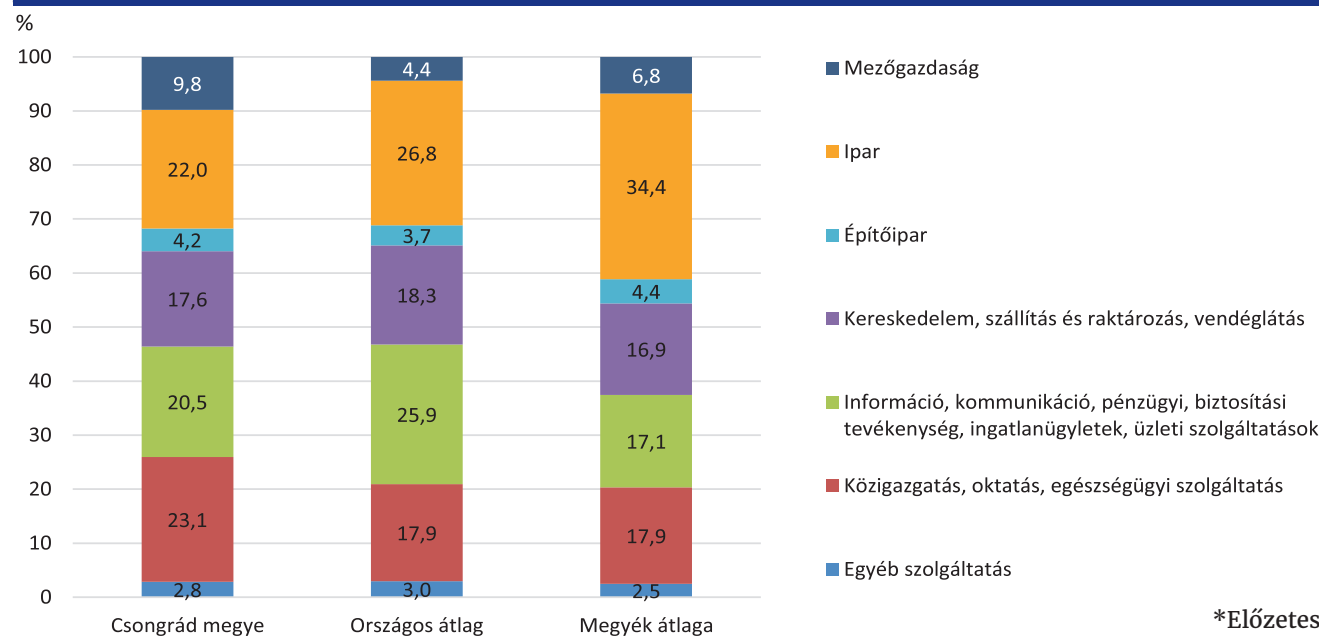

*Előzetes adat.

■ Az országos átlag százalékában

■ Az EU-28 átlagának százalékában

A bruttó hozzáadott érték megoszlása összevont nemzetgazdasági ágak szerint, 2016*

*Előzetes adat.

ügyletek és a közigazgatás, oktatás, egészségügyi szolgáltatás kivételével minden nemzetgazdasági ág részese alacsonyabb volt az országosnál.

A főváros nélkül számított megyei átlaghoz képest Csongrád megyében magasabb a mezőgazdaság és szolgáltató szektor súlya (3,0 és 9,6 százalékponttal), az iparé és az építőiparé (12,4 és 0,2 százalékponttal) alacsonyabb.

VÁLLALKOZÁSI KÖRNYEZET

2016-ban Csongrád megyében 26 707 vállalkozás tartozott a működő vállalkozások közé, számuk – az országoshoz hasonlóan – 1,7%-kal nagyobb volt az előző évinél, az öt évvel korábbitól viszont – az országost meghaladó mértékben – 3,7%-kal elmaradt. A 2012–2013-ban végbement jelentősebb csökkenést követően – az országos tendenciával egyezően – 2014-től ismét emelkedett a vállalkozások száma a megyében.

2016-ban a Csongrád megyei székhellyel működő társas vállalkozások száma az előző évinél 4,1, az öt évvel korábbinál 6,3%-kal kevesebb volt. E gazdasági formában működők közel héttizedét korlátozott felelősségű társaságok, további több mint egynegyedét betéti társaságok tették ki. A kft.-k számának ezredforduló óta tartó folyamatos növekedése 2013-ban Csongrád megyében is megtorpant, és a következő években is tovább mér-

séklődött, 2016-ban 3,3%-kal. A bt.-k száma a korábbi évek tendenciájának megfelelően 2015-höz képest 6,5%-kal lett kevesebb. Az egyéni vállalkozók száma 2003 és 2013 között gyakorlatilag folyamatosan csökkent, 2014-től viszont minden évben nőtt (2016-ban 7,1%-kal), az öt évvel korábbitól azonban még 1,5%-kal elmaradt.

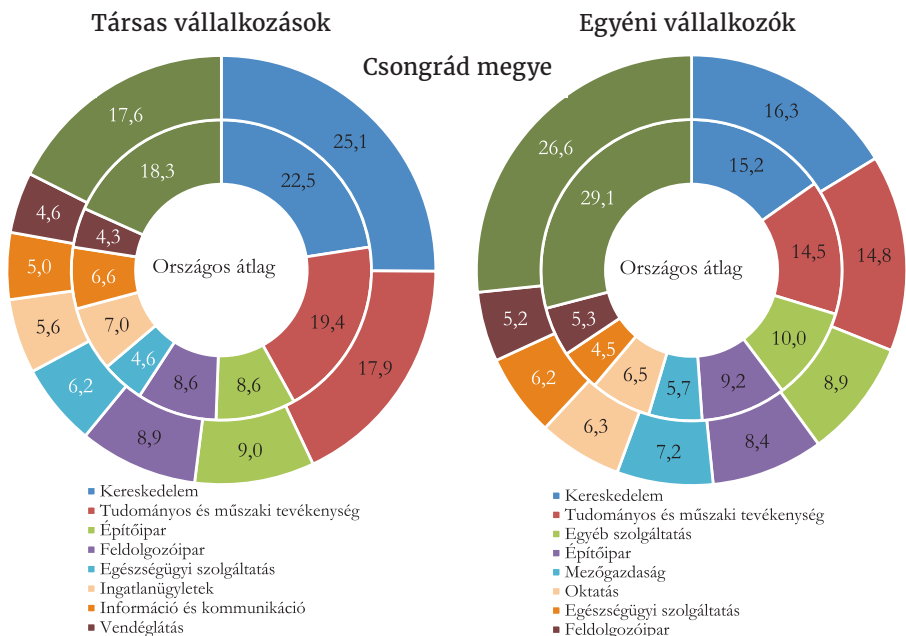
A fenti folyamatok eredményeképpen Csongrád megyében a társas vállalkozások részaránya 2000 és 2012 között 35-ről 51%-ra emelkedett,

2013 óta viszont csökkenő tendenciát mutat, 2016-ra 45%-ra mérséklődött. Ugyanakkor a működő vállalkozások nagyobbik hányadát (55%-át) – a megyék többségéhez hasonlóan – Csongrád megyében is az egyéni vállalkozók tették ki, részesedésük 8,2 százalékponttal felülmúlta az országos átlagot.

A működő vállalkozások 95%-a legfeljebb 9 főt foglalkoztatott, a 249 fő felettiekből 30 volt a megyében.

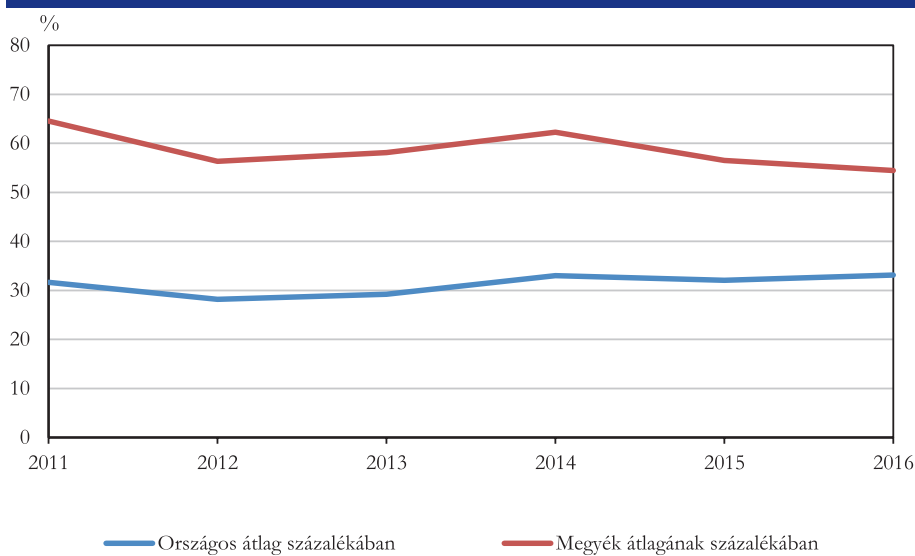
2016-ban Csongrád megyében ezer lakosra 66 működő vállalkozás jutott,

A működő vállalkozások megoszlása nemzetgazdasági ágak szerint, 2016 %

1 Egy adott évben működő vállalkozásnak tekintünk egy vállalkozást, ha az év folyamán volt árbevétele vagy foglalkoztatottja.

Az egy lakosra jutó külföldi tőke alakulása Csongrád megyében

hárommal kevesebb, mint országosan, ez az érték a megyék közül az ötödik legmagasabb. A megyeszékhely vállalkozássűrűsége sokkal kedvezőbb: 2016-ban Szegeden ezer lakosra a megyei jogú városok átlagánál öttel több, 86 vállalkozás jutott.

2018. június végén Csongrád megyei székhellyel 81 ezer regisztrált gazdasági szervezet, ezen belül 74 ezer vállalkozás szerepelt a nyilvántartásban, az egy évvel korábbinál 1,8, illetve 1,9%-kal több. A regisztrált vállalkozások 21%-át kitevő társas vállalkozások száma 0,7%-kal csökkent, a 79%-át adó önálló vállalkozóké 2,6%-kal nőtt. 2018 I. fél évében 2,6 ezer szervezet alakult, és 1,9 ezer szűnt meg a megyében, 6,1, illetve 18%-kal kevesebb, mint az előző év azonos időszakában.

2016-ban Csongrád megyei székhellyel 375 külföldi közvetlen tőkebefektetéssel rendelkező vállalkozás működött, ezek külföldi tőkéje 2016 végén együttesen 321 milliárd forintot tett ki. A megyében az egy vállalkozásra jutó külföldi tőkebefektetés nagysága (857 millió forint) az országos 88, a megyék átlagának pedig 65%-a volt. 2011-hez képest a megyei székhelyű vállalkozások száma kevesebb mint háromnegyedére csökkent, ugyanakkor a külföldi tőke nagysága – évenkénti ingadozás mellett – közel egyötödével bővült. Ennek eredményeként 2016-ban 1,6-szer nagyobb összegű külföldi tőke jutott egy vállalkozásra, mint öt évvel korábban.

2016-ban a külföldi közvetlen tő-

kebefektetések népességarányos értéke Csongrád megyében 800 ezer forintot ért el, ezzel a főváros és a megyék alkotta rangsor középmezőnyéhez tartozott. Az egy lakosra jutó összeg 2016-ban az országos 33, a megyék átlagának pedig 54%-át tette ki. A megye helyzete az öt évvel korábbihoz képest országos viszonylatban alapvetően nem változott, a megyék átlagától való lemaradása azonban 10 százalékponttal nőtt. 2016-ban a Csongrád megyei székhelyű vállalkozásokban működő külföldi befektetések fele az energiaiparhoz (villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás területéhez), több mint negyztizede a feldolgozóiparhoz kötődött.

BERUHÁZÁS²

2017-ben a Csongrád megyei szervezetek 106 milliárd forint értékű új beruházást valósítottak meg, ösz-

sze hasonlító áron 26%-kal többet, mint 2016-ban, miközben országosan 29%-kal növekedett a beruházások volumene.

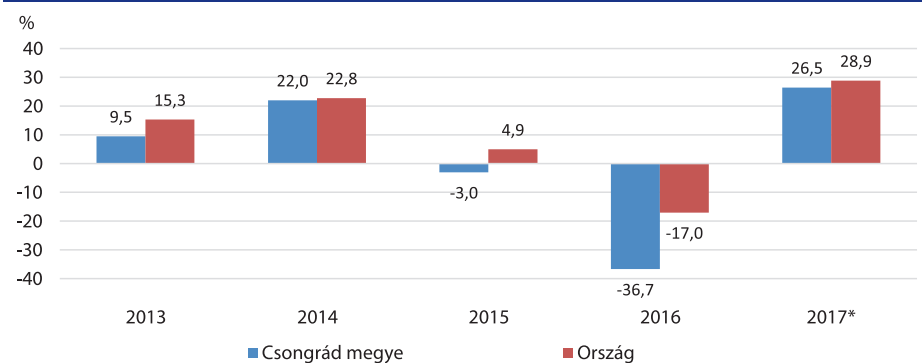
A 2007–2013-as uniós költségvetési ciklus támogatásából finanszírozott nagyberuházások befejeződése miatt 2016 folyamán a megyében 37, míg országosan 17%-kal visszaesett a beruházások volumene. 2017-ben az újabb források rendelkezésre állásával jelentős élénkülés következett be, annak ellenére, hogy a beruházások értékének ötödét adó feldolgozóipar összehasonlító áron 9,8%-kal kevesebbet fordított új beruházásokra, mint 2016-ban. A feldolgozóipar csökkenő volumenű beruházásait a szintén jelentős részarányú energiaipar, tudományos és műszaki tevékenység, mezőgazdaság, kereskedelem és oktatás ellensúlyozni tudta.

A Csongrád megyei szervezetek 2012–2017 között folyó áron 637 milliárd forint értékű beruházást valósítottak meg, az országos 2,5%-át. A 2017-ben a megyében regisztrált beruházások volumene 3,7%-kal haladta meg a 2012. évi, ami messze elmaradt az országos 59%-os bővüléstől.

2012–2017 között a megyei beruházások értékének 19%-át a feldolgozóipari vállalkozások adták (szemben az országos 34%-kal), de a víz- és hulladékgazdálkodás, az oktatás, az energiaipar, a szállítás és raktározás, a mezőgazdaság és a közigazgatás aránya is számottevő volt.

2012–2017 között a beruházások 56%-át épületek és egyéb építmények építésére, 34%-át gépek és berendezések beszerzésére, 8,2%-át járművek vásárlására, 2,0%-át pedig egyéb célra (tenyésztés- és igasállatra, földre, telekre, erdőre stb.) fordították. A megye-

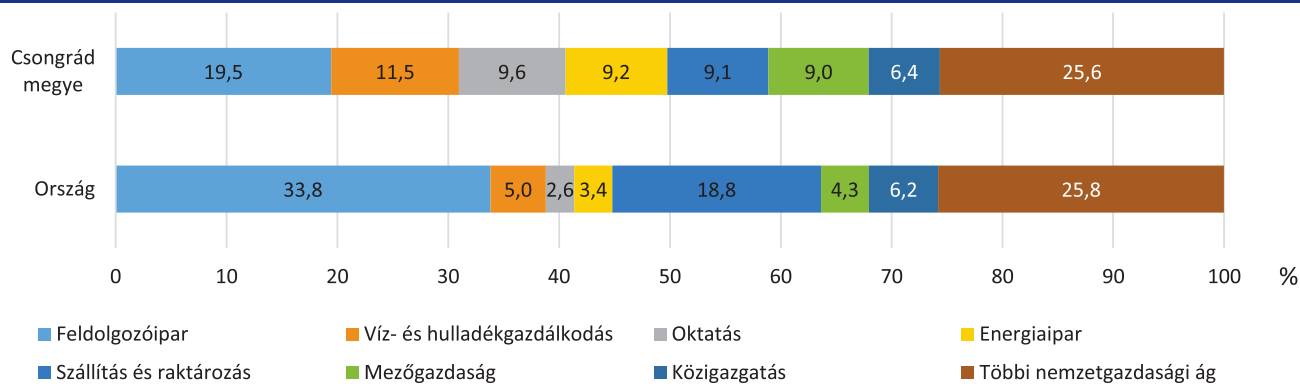
A beruházások volumenváltozása az előző évhez képest

*A 2017. évre vonatkozó adatok előzetesek.

2 Az adatok évközi adatgyűjtésből származnak, a szervezetek beruházásait székhely szerint tartalmazzák, függetlenül a beruházás helyétől, és a 4 főnél többet foglalkoztató vállalkozásokra, létszámnagyságtól függetlenül a költségvetési szervekre és a kijelölt nonprofit szervezetekre vonatkoznak. A 2017. évi és a 2018. I. fél évi adatok előzetesek.

A beruházások értékének megoszlása nemzetgazdasági ágak szerint, 2012–2017*

*Folyó áron számolva. A 2017. évre vonatkozó adatok előzetesek.

ben nagyobb volt az épületek és egyéb építmények és kisebb a berendezések aránya, mint országosan. A Csongrád megyei szervezeteknél a gépek, berendezések 45, a járműveknek pedig 87%-a importból származott.

A megvalósított beruházások értékéből 2012 és 2017 között a megyében évente átlagosan 262 ezer forint jutott egy lakosra, ez az országos 60, a megyék átlagának pedig 82%-a.

A megyei székhelyű szervezetek beruházásainak országon belüli súlya a vizsgált időszakban 2012-ben volt a legnagyobb (2,9%), ami 2017-re 1,9%-ra csökkent.

2018 I. fél évében a megyei szervezetek beruházási volumene 4,2%-kal bővült az előző év azonos időszakához viszonyítva, ami 12 százalékponttal elmaradt az országos növekedéstől.

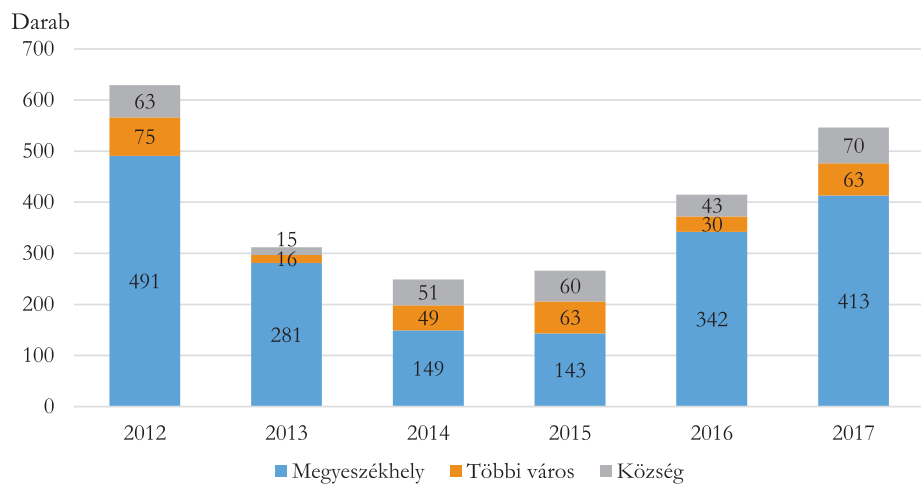
LAKÁSÉPÍTÉS

Csongrád megyében a 2012. évi élénkület követően 2013-ban és 2014-ben a lakásépítések száma erőteljesen csökkent. 2015-től ismét növekedés jellemezte a megyei lakásépítési piacot. 2017-ben 546 új lakás épült, ami 32%-kal haladta meg az egy évvel korábbi, és 2,2-szerese volt a vizsgált időszakban mélypontot jelentő 2014. évinek. Tízezer lakosra 13,6 épített lakás jutott (országosan 14,7). A használatbavételek 76%-a a megyeszékhelyen, 11%-a a többi városban és 13%-a a községekben történt.

A családi házas formában és a többszintes, többlakásos épületben átadott lakások aránya egyaránt 47, a csoportházban használatba vettek 5,7%-ot tett ki.

A lakásépítések 70%-át természetes személyek, 30%-át vállalkozások finanszírozták.

Épített lakások Csongrád megyében településtípusonként

A vállalkozások beruházásában épült lakások száma 43, a természetes személyek által építettek 30%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Az új lakások 61%-át saját használatra, 36%-át értékesítésre, 2,7%-át bérbeadás céljából építették.

Az épített lakások 53%-a 4 vagy annál több szobával rendelkezett. Átlagos alapterületük (98 m²) elmaradt az országostól.

Az év folyamán kiadott lakásépítési engedélyek és az új lakások építésére vonatkozó egyszerű bejelentések együttes száma 727 volt, az egy évvel korábbinál tizedével kevesebb.

2017-ben 213 lakás szűnt meg, így az építések és megszűnések egyen-

legeként Csongrád megye lakásállománya 333-mal gyarapodott. 2018. január 1-jén a megye lakásállománya

195,1 ezer volt. A laksűrűségi mutató csökkenő, 2018 elején száz lakásban átlagosan 205-en éltek, nyolccal kevesebben, mint 2012-ben.

2018 I. fél évében a megyében 253 lakást vettek használatba, 82%-kal többet, mint az előző év azonos időszakában.

KUTATÁS-FEJLESZTÉS

Csongrád megyében magas a kutatás-fejlesztésre felhasznált erőforrások nagysága, 2017-ben 25,8 milliárd forintot, az országos 5,0%-át fordították erre, ami a megyék közül (a Hajdú-Bihar megyei után) a második legnagyobb összeg. A 2013–2014-ben végbement visszafogottabb (12, illetve 8,8%-os) bővülést követően 2015-ben – elsősorban a szegedi lézerközpont építésének köszönhetően – jóval jelentősebben, az előző évinek csaknem duplájára nőttek az ilyen célú felhasználások, amelyek 2016-ban nagyjából a két évvel korábbi szintre estek vissza. 2017-ben viszont ismét számottevőbben, 22%-kal, az öt évvel korábbi 1,6-szeresére emelkedtek a megyében felhasznált K+F-ráfordítások.

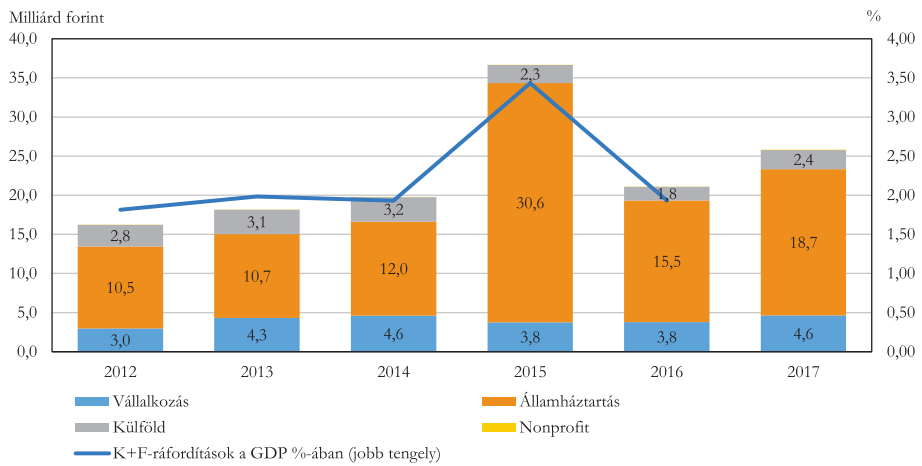
A kutatási-fejlesztési ráfordítások egy lakosra jutó értékét tekintve is élen jár Csongrád megye: a lakosság-száma vetített összeg 2017-ben (64, ezer forint) a megyék közül (Veszprém megye után) itt volt a második legmagasabb, az országost több mint ötödével meghaladta, a megyék átlagának pedig mintegy 2,7-szeresét tette ki.

A megyében kutatás-fejlesztésre a bruttó hazai termék 1,93%-át – az országos átlag 1,6-, a vidéki átlag 2,9-szeresét – fordították 2016-ban. Ennél magasabb arány csak Budapesten (2,13%) volt.

A kutatóhelyek számát és a K+F-létszámot illetően is csak a főváros szerepe nagyobb Csongrád megyénél. 2017-ben a megye 277 kutatóhelyén összesen 4705 fő (ezen belül: 2705 kutató, fejlesztő) dolgozott, ami az országos K+F-helyek 8,9, a K+F-létszám 7,7%-át (a kutatók esetében 6,3%-át) jelentette.

A megyei kutatási-fejlesztési tevékenységben a K+F-helyek száma, a létszám és ráfordítások tekintetében egyaránt az országos átlagnál jóval nagyobb szerepet játszik a felsőoktatási szektor. 2017-ben a megye kutatóhelyeinek 56, K+F-foglalkoztatottainak 63%-át felsőoktatási intézmények adták, ugyanakkor a K+F-ráfordítások egyharmadát használták fel ebben a szektorban. A megyei ráfordítások felhasználásában az államháztartási szektor is átlag feletti arányt képviselt, ugyanakkor a vállalkozási szektoré annak ellenére elmaradt az országos átlagtól, hogy a felhasznált összeg a megyék között itt volt az ötödik legmagasabb.

A Csongrád megyében felhasznált K+F-ráfordítások pénzügyi források szerint és a GDP százalékában*

*2016-ban előzetes GDP-adatokkal számolva.

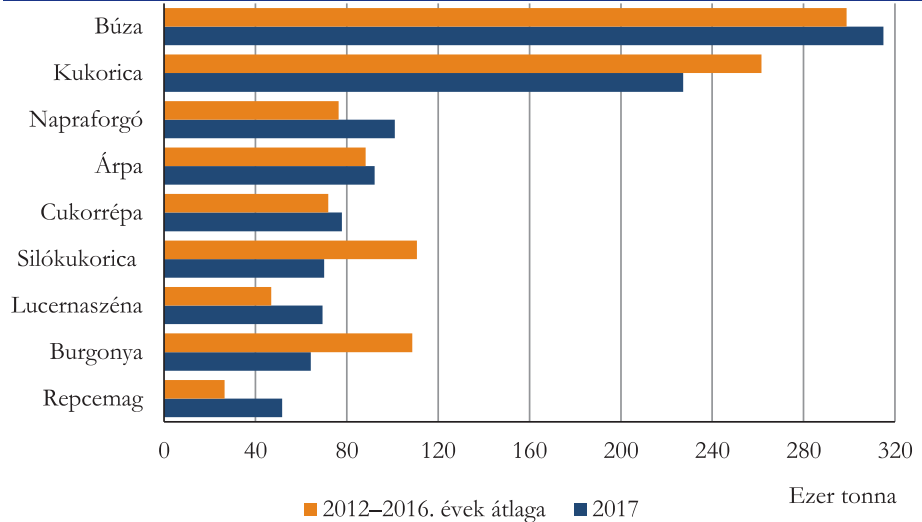
MEZŐGAZDASÁG

Csongrád megyében a kedvező éghajlati és talajadottságok megalapozták a színvonalas mezőgazdasági termelés kialakulását, ennek köszönhetően az átlagnál magasabb az agrárszektor részesedése a GDP termeléséből. 2012–2015 között a megye bruttó hozzáadott értékének 8,9–10,4%-a származott mezőgazdasági tevékenységből, a 2016. évi 9,8%-os részaránya több mint kétszerese volt az országos átlagnak. 2017-ben a megyei beruházási érték 8,8%-át, 9,3 milliárd forintot – az országosnál 2,5-szer többet – fordítottak agrárfejlesztésekre. A megyei foglalkoztatottak 10%-a dolgozott a mezőgazdaságban.

Csongrád megye 438 ezer hektáros földterülete csaknem tökéletes

síkság, amelynek kétharmadán folyik mezőgazdasági termelés. A szántók részaránya magas (56%), 2017-ben 9,1 százalékponttal haladta meg az országos átlagot, míg a gyepterületé (8,5%) ahhoz hasonlóan alakult. A megye keleti részén elterülő szántók mezősségi talaján nagyrészt búzát, kukoricát, árpát és napraforgót termesztenek. 2017-ben a kalászosok terméseredményei – az utóbbi öt év átlagát tekintve – jók lettek, ugyanakkor a csapadékszegény nyár hatására – a napraforgó kivételével – az őszi betakarítású szántóföldi növényekből kevesebb került a magtárakba, mint a kifejezetten jó hozamokat adó előző évben. Legnagyobb mértékben, egyaránt háromtizedével a kukorica- és a burgonyatermés esett vissza.

A fontosabb szántóföldi növények termésmennyisége Csongrád megyében

Csongrád megye Hajdú-Bihar megye után az ország második legjelentősebb zöldségtermesztő térsége. 2016-ban innen gyűjtötték be a hazai termés 17%-át (283 ezer tonnát), amelynek háromnegyedét hat zöldségféle adta, csökkenő mennyiségi sorrendben: zöldpaprika, paradicsom, csemegekukorica, sárgarépa, petrezselyemgyökér és vöröshagyma. Emellett még innen származott hazánk fokhagymatermesének háromnegyede, a karalábé közel hattizede és a kínai kel több mint a fele.

A zöldségféléken kívül a fűszerpaprika termelése is egyre hangsúlyosabb, 2017-ben 4,1 ezer tonnát, az országos termésmennyiség 22%-át takarították be.

A megye legjellemzőbb gyümölcse az őszibarack, 2017-ben itt termelt hazánk baracktermésének háromtizede (12 ezer tonna).

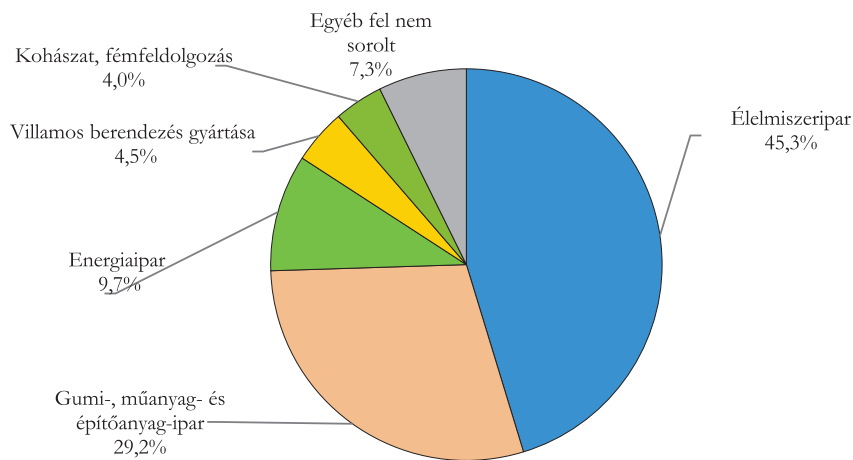
A gazdálkodók 2017. december 1-jén 176 ezer sertést tartottak a megyében – az ország 6. legnagyobb állományát –, bár egyedszámuk a háztáji tartás visszaszorulásával évről évre csökken. A további főbb haszonállatfajok közül a szarvasmarhák (39 ezer) és a juhok (52 ezer) állománya nőtt 2016-hoz képest, míg a tyúkoké (1,5 millió) kismértékben elmaradt attól.

IPAR, ÉPÍTŐIPAR

2016-ban Csongrád megye az ország ipari és építőipari bruttó hozzáadott értékének 2,6%-át adta. A megyei kibocsátás 26%-a, az országos átlagnál 4,3 százalékponttal kisebb része származott az iparból és az építőiparból. 2017-ben ezeken a területeken a 15–74 éves foglalkoztatottak 26%-a (országosan 31%-a) dolgozott. A szektor foglalkoztatási súlya öt év alatt 0,9 százalékponttal emelkedett, a bruttó hozzáadott értékből mért aránya viszont 2,0 százalékponttal elmaradt az öt évvel korábbitól. 2017-ben a megyei székhelyű gazdasági szervezetek által új beruházásokra fordított összegek 43%-át használták fel az iparban és az építőiparban.

Az ipari vállalkozások megyei telephelyein 2017-ben 692 milliárd forint ipari termelési értéket állítottak elő, az országos kibocsátás 2,3%-át. A termelés volumene az országos 4,4%-os átlagtól elmaradva, 1,3%-kal emel-

Az ipari termelés megoszlása Csongrád megyében*, 2017

*Víz- és hulladékgazdálkodás nélkül, a 49 főnél többet foglalkoztató megyei székhelyű ipari vállalkozások adatai alapján.

kedett az egy évvel korábbihoz képest. Az egy lakosra jutó ipari termelési érték öt évvel korábban az országos átlag mintegy héttizede volt, a 2017. évi 1,7 millió forint viszont kevesebb mint hattizedét tette ki.

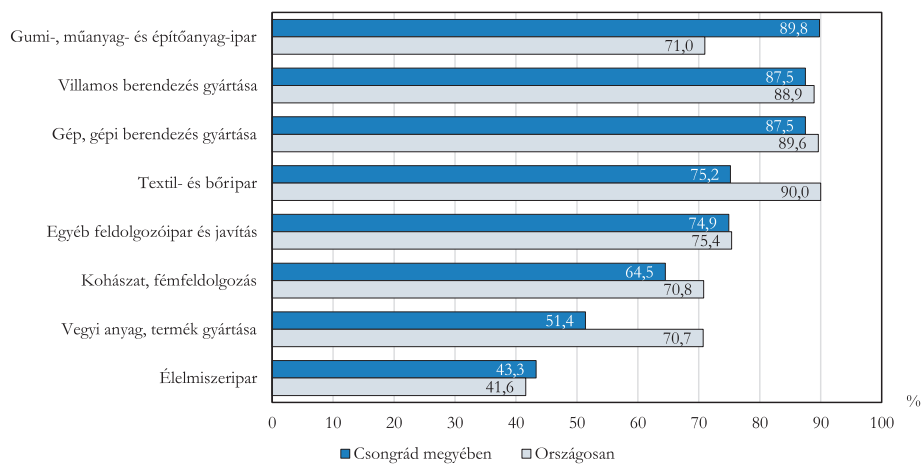
A 49 főnél többet foglalkoztató megyei székhelyű ipari vállalkozások ipari termelési értéke (víz- és hulladékgazdálkodás nélkül) 2017-ben 500 milliárd forint volt, volumene az országos 4,1%-os növekedéssel szemben 2,1%-kal mérséklődött. Az elmúlt időszakban 2017 kivételével minden évben bővült a termelés volumene, öt év alatt összességében mintegy negyedével nőtt a megyei kibocsátás.

A megyei székhelyű ipar termelésének 45%-a az élelmiszeriparból, fő-

ként húsfeldolgozásból, –tartósításból, húsélesztőgyártásból származott. 2017-ben az élelmiszeripar termelési volumene 4,8%-kal csökkent, ami nagyrészt a húsparban bekövetkezett 19%-os – elsősorban a madárinfluenza miatti – teljesítménykiesés következménye. A többi jelentősebb súlyt képviselő terület közül a kohászat, fémfeldolgozás kibocsátása 10, a gumi-, műanyag- és építőanyag-iparé pedig 5,1%-kal emelkedett.

A megye ipara főként az élelmiszeripar jelentősebb súlyából adódóan az országos átlaghoz képest kevésbé exportorientált. 2017-ben az értékesítés bevételeinek az országosnál 23 százalékponttal kisebb része, 49%-a származott külföldről.

Az exportértékesítés aránya a feldolgozóipar egyes területein*, 2017

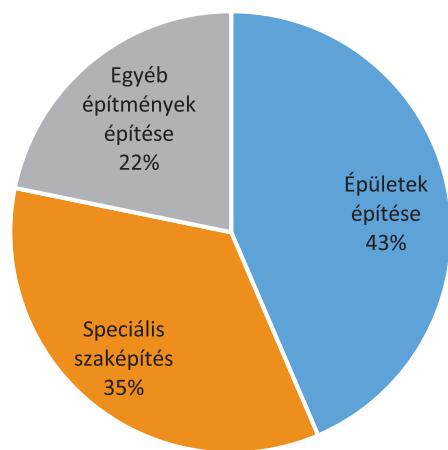
*A 49 főnél többet foglalkoztató megyei székhelyű ipari vállalkozások adatai alapján.

Ennél alacsonyabb exporthányad csak a fővárost és Tolna megyét jellemezte. Csongrád megyében a külföldi eladásokból származó eladások a gumi-, műanyag- és építőanyag-iparban képviselték a legnagyobb, kilenc-tizedes részarányt, amely az országos ágazati átlagot 19 százalékponttal meghaladta.

2018 I. fél évében a megyei telephelyek 356 milliárd forint ipari termelésének volumene az országos 3,4%-os növekedéssel szemben az egy évvel korábbihoz képest gyakorlatilag nem változott, 0,1%-kal mérséklődött. A legalább 50 főt foglalkoztató megyei székhelyű ipari vállalkozások 268 milliárd forintos kibocsátása összehasonlítva áron 4,4%-kal (országosan 2,7%-kal) emelkedett. Az élelmiszeripar termelésének volumene 7,3, a gumi-, műanyag- és építőanyag-iparé 1,2%-kal nőtt. A legnagyobb mértékű, 26%-os bővülés a gépek, berendezések gyártását jellemezte.

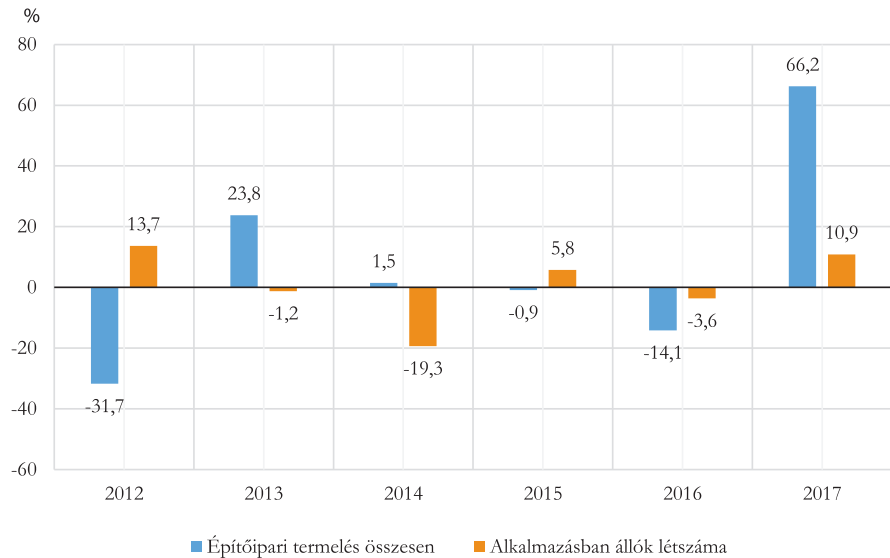
A Csongrád megyei székhelyű, legalább 5 főt foglalkoztató építőipari vállalkozások termelési volumene 2012 óta hullámozóan alakult: a 2012. évi visszaesést jelentős növekedés követte, amit megtorpanás és újabb csökkenés követett. 2017-ben az ágazat az országos 3,8%-át kitevő 69 milliárd forintos termelési értéke összehasonlítva áron kétharmadával haladta meg az egy évvel korábbi alacsony bázist. Az országos építőipari tevékenység bővülése a megyeinél kisebb volt.

Az építőipar termelési értékének megoszlása ágazatonként Csongrád megyében, 2017*

*Előzetes adatok alapján.

Az építőipari termelés volumenének és az alkalmazásban állók létszámának változása Csongrád megyében (az előző évhez képest)

Az egy lakosra jutó 172 ezer forint a hazai átlag 94%-át érte el.

Építményfőcsoportok szerint a termelési érték 74%-át az épületek építése adta, összefüggésben a lakásépítések növekedésével. (A fennmaradó rész egyéb építmények építéséből származott.) Mindkét építményfőcsoportban nőtt a termelés.

2017-ben a termelés bővülése mellett a megye építőiparában alkalmazásban állók átlagos állományi létszáma (4459 fő) egy év alatt 11%-kal bővült.

2018 I. fél évében a 32,6 milliárd forintos termelési érték összehasonlítva áron 13%-kal magasabb volt, mint az előző év azonos időszakában. Országosan a bővülés a megyeit meghaladó volt.

2017-ben a megyei építőipari vállalkozások termelésének több mint kétötöde az épületek építését végző szervezetek tevékenységéből származott, a szaképítési munkát végzők a termelési érték több mint harmadát, az egyéb építmények kivitelezésére szakosodott vállalkozások több mint ötödét állították elő.

A vállalkozások 2017-ben 92 milliárd forint értékű munkára kötöttek új szerződéseket, ez összehasonlítva áron 4,4%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Az év végi rendelésállomány 35 milliárd forint volt, 30%-kal több a 2016. év végénél.

2018 I. fél évében az új szerződéslekötések tovább bővültek: a 39 mil-

liárd forint értékű új lekötések értéke 5,8%-kal magasabb volt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A június végi 35 milliárd forint értékű szerződésállomány 17%-kal felülmúlta az egy évvel korábbit.

TURIZMUS

2017. július 31-én Csongrád megyében a kereskedelmi szálláshelyek kapacitásadatai kevéssel elmaradtak az előző év július végétől. Emellett vendégforgalmuk – a korábbi évek tendenciájának folytatásaként – 2017-ben is tovább bővült. A megye szálláshelyeit 15%-kal több vendég (331 ezer) 11%-kal több éjszakára (671 ezer) vette igénybe, mint egy évvel korábban.

2017-ben a vendégek közel kétharmada belföldről érkezett: számuk (211 ezer) és az általuk eltöltött vendégéjszakák száma (461 ezer) 9,1, illetve 8,6%-kal haladta meg az előző évit. A 120 ezer külföldi vendég 210 ezer éjszakát töltött el, ez 28, illetve 18%-os növekedést jelent 2016-hoz képest.

A külföldi vendég-éjszakák közel felét a Szerbiából, Romániából és Németországból érkező vendégek töltötték el a kereskedelmi szálláshelyeken. Közülük a németek forgalma bővült a legnagyobb mértékben, vendégszámuk több mint harmadával, az eltöltött éjszakáik száma pedig negyedével nőtt 2016-hoz viszonyítva.

A megyei kereskedelmi szálláshelyek 2017-ben az országos vendég-

kat. 2017 végén az egyéb szálláshelyi vendéglátók száma 17, a férőhelyeké 25, a szobáké pedig 26%-kal megnövekedett az előző évihez képest. A jelentős kapacitásbővülés mellett a vendégforgalom is élénkült 2017-ben: 32%-kal több vendég (75 ezer) 39%-kal több éjszakát (205 ezer) töltött el.

Megnevezés	Vendégéjszaka	Ebből: külföldiek aránya,%	Előző év azonos időszaka=100,0%	
			vendégéjszaka	ebből: külföldiek
Csongrád megye összesen	671 146	31,3	111,3	117,7
Ebből:				
Szeged	415 092	32,5	109,6	113,4
Mórahalom	83 303	21,4	104,0	107,0
Hódmezővásárhely	51 099	22,6	128,4	116,9
Makó	29 992	32,2	101,2	92,9
Balástya	28 056	92,9	187,9	206,6
Szentes	20 861	20,7	98,3	89,3

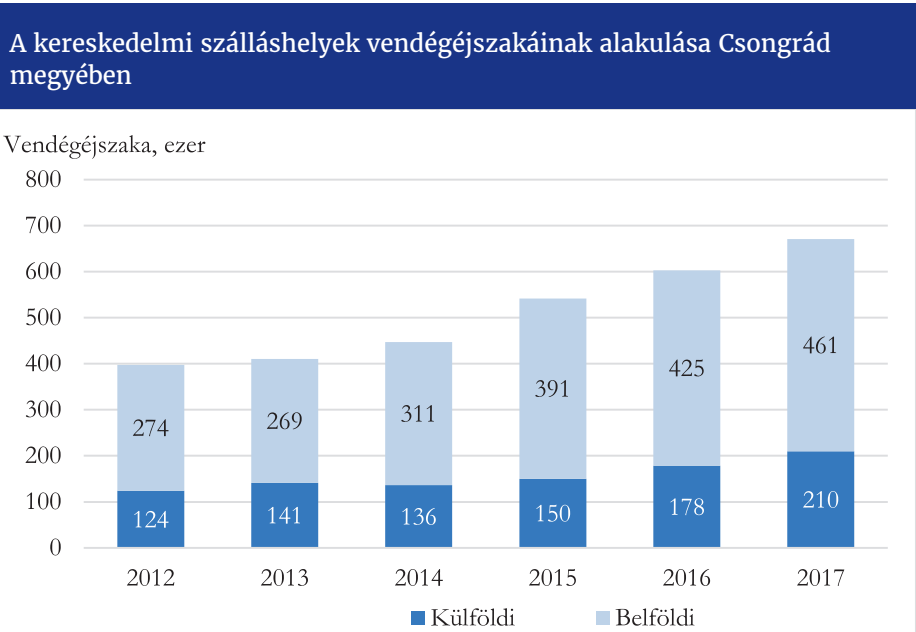
* A 20 ezer feletti kereskedelmi szálláshelyi vendégéjszakák száma alapján.

éjszakában mért forgalom 2,3%-át adták. Szeged kiemelkedő helyet tölt be a megye idegenforgalmában, itt koncentrálódott az összes vendégéjszaka 62%-a.

2017-ben a megye kereskedelmi szálláshelyein 8,7 milliárd forint bruttó árbevétel képződött, az előző évinél folyó áron 11%-kal több. A megyébe érkező belföldi vendégek az elfogadóhelyeken 688 millió forint értékben, a 2016. évi 5,5%-kal meghaladóan fizettek SZÉP-kártyával.

A 2018. január–augusztusi évközi vendégforgalmi adatok szerint az előző év azonos időszakához képest mind a vendégek, mind a vendégéjszakák száma tovább nőtt.

A kereskedelmi szálláshelyek mellett üzleti célú egyéb szálláshelyek³ is kínálnak szálláshelyi szolgáltatásokat.

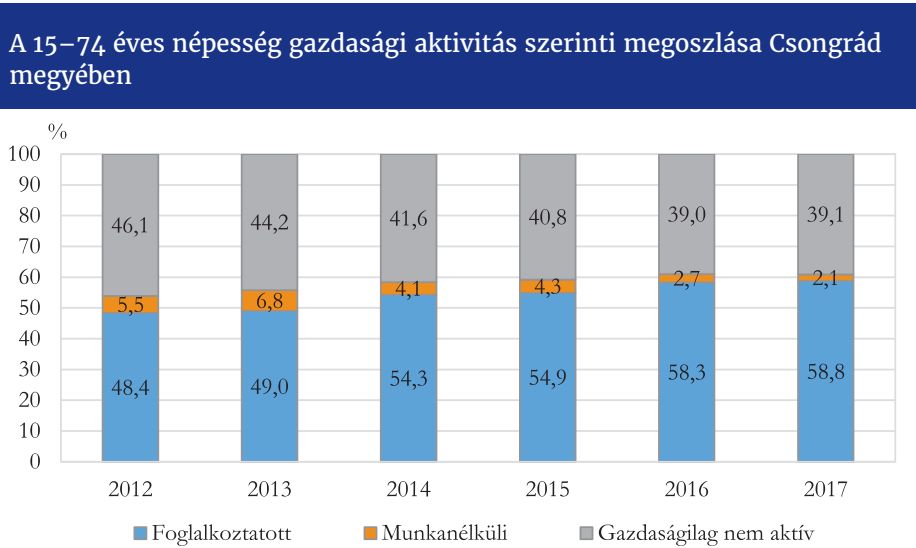
3 Az üzleti célú egyéb (2009-ig magán-) szálláshely-szolgáltatást a kereskedelmi szálláshelytípusokba nem tartozó, nem kizárólag szálláshely-szolgáltatás rendeltetéssel létesített önálló épületben vagy annak lehatárolt részében nyújtják a vendéglátók a vendégek részére. Ide tartoznak a falusi szálláshelyek is.

MUNKAERŐPIAC

A munkaerő-felmérés adatai alapján 2017-ben Csongrád megyében a 15–74 éves népesség 60,9%-a (186,1 ezer fő) volt gazdaságilag aktív, számuk 1,4%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól. Ez az – országos átlagnál (61,8%) kisebb – aktivitási arány a megyék és a főváros rangsorának közepén helyezkedett el. A gazdaságilag aktívak közül 179,6 ezren foglalkoztatottként, 6,5 ezren munkanélküliként voltak jelen a munkaerőpiacon.

A foglalkoztatottak száma 0,4, a munkanélkülieké 22,0%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól.

A foglalkoztatottak száma az elmúlt öt évben – a 2017-es évet kivéve – folyamatosan emelkedett, a munkanélküliek számát ez idő alatt – mérséklődő tendencia mellett – csökkenés és növekedés egyaránt jellemezte. Előbbiek száma öt év alatt 17,3%-kal lett magasabb, utóbbiaké a 2012-ben mértnek csak 37,0%-át tette ki 2017-ben. Mindezek eredményeként 2012 és 2017 között a 15–74 éves népességben belüli foglalkoztatási arány 10,4 százalékponttal, 58,8%-ra emelkedett, a munkanélküliségi ráta pedig 6,8 százalékponttal, 3,5%-ra csökkent. 2017-ben a megye foglalkoztatási

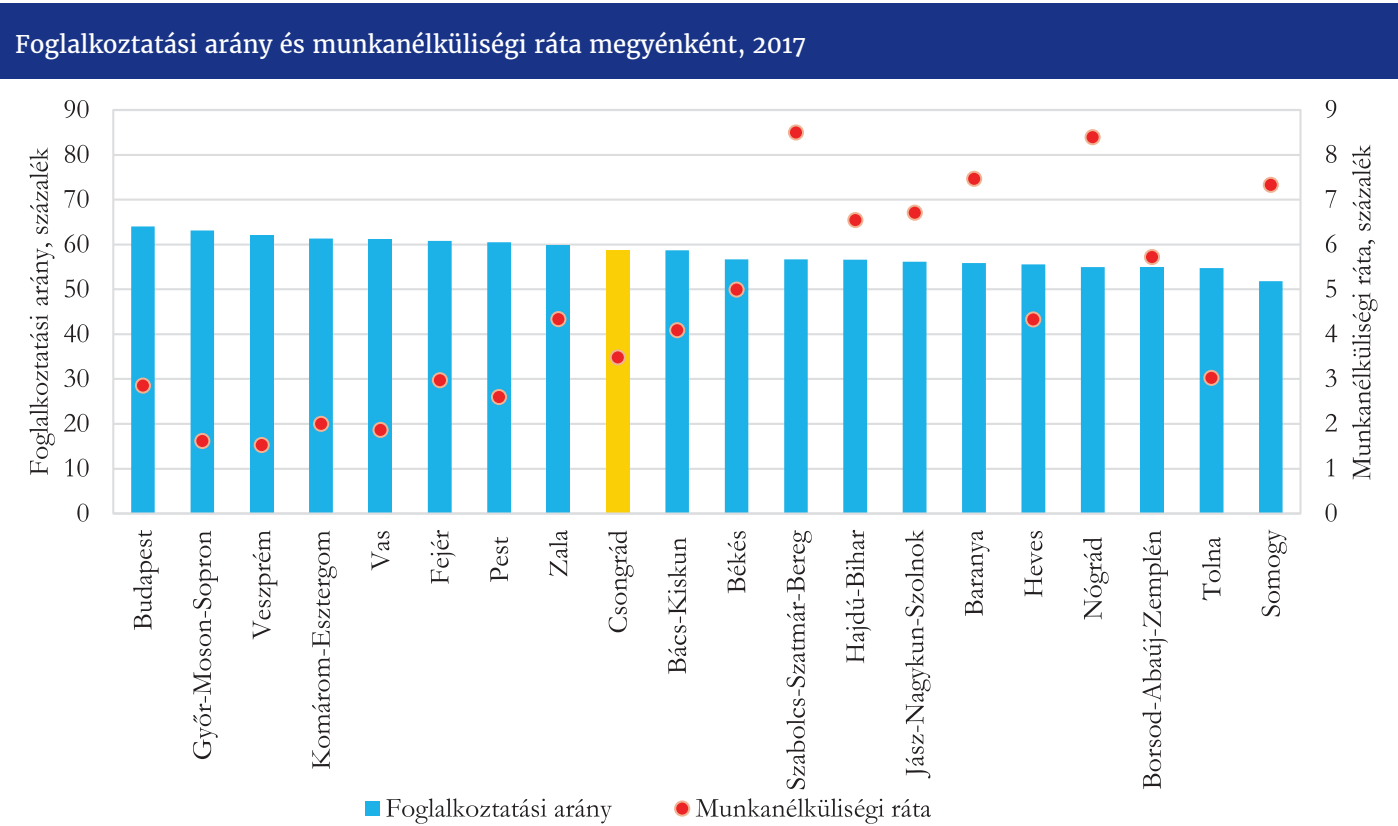

aránya kedvezőtlenebb, munkanélküliségi rátája ugyanakkor kedvezőbb volt, mint az országos érték (59,3, illetve 4,2%). Csongrád megye mindkét mutató tekintetében Budapest és a megyék rangsorának középmezőnyében helyezkedett el.

A gazdaságilag inaktívak száma 2017-ben 119,6 ezer főt tett ki, 0,9%-kal kevesebbet az egy évvel korábbinál. Számuk a vizsgált időszakban folyamatosan csökkent, összességében 2017-ben az öt évvel korábbihoz képest 18,1%-kal kevesebb lett.

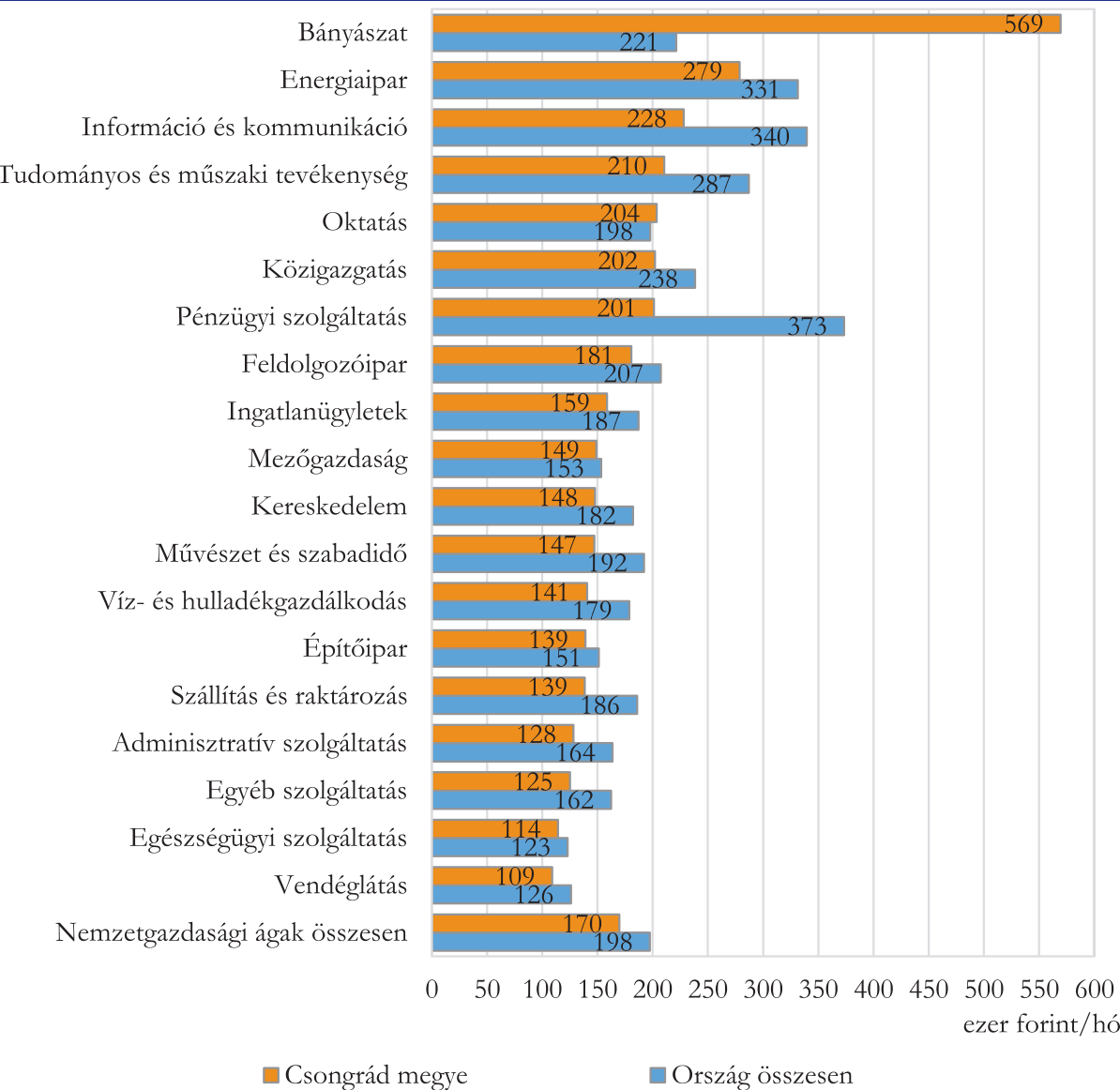
A legfrissebb adatok szerint 2018 II. negyedévében a megye foglalkoztatási rátája 58,1, munkanélküliségi rátája 3,2%-ot tett ki, előbbi 2,1, utóbbi 0,4 százalékponttal kevesebb volt az országos átlagnál.

2017-ben Csongrád megyében a vonatkozási körbe⁴ tartozó szervezeteknél átlagosan 102 ezren álltak alkalmazásban, 1,9%-kal többen, mint egy évvel korábban. Az alkalmazottak 55%-a fizikai munkát végzett, 87%-a teljes munkaidőben dolgozott. A fizikai és szellemi foglalkozásuk

4 A 4 főnél többet foglalkoztató vállalkozások, létszámkorlát nélkül a költségvetési szervek és a kijelölt nonprofit szervezetek székhely szerinti adatai.

A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete nemzetgazdasági áganként, 2017

létszáma egyaránt meghaladta (0,8, illetve 3,2%-kal) az egy évvel korábbit. Országosan mindkét állománycsoportnál kevésbé nőtt a létszám, a fizikaiaké 0,6, a szellemieké 2,8%-kal. A megyében az alkalmazottak 61%-át foglalkoztató versenyszférát 2,2%-os létszámnövekedés jellemezte, a költségvetési szerveknél 0,9%-kal kevesebben dolgoztak, mint 2016-ban.

2017-ben az alkalmazottak 4,8%-a a mezőgazdaságban, 26%-a az iparban, 4,4%-a az építőiparban, 64%-a pedig a szolgáltatás területén dolgozott. A nemzetgazdasági ágak közül a feldolgozóiparban foglalkoztatták az alkalmazottak 23%-át, létszámuk 0,8%-kal kevesebb volt, mint 2016-ban. A szolgáltató szektoron belül az oktatás területén az alkalmazottak 17, a keres-

kedelemben 11, az egészségügyben 10, a közigazgatásban 8,5%-a dolgozott.

2017-ben a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 255 ezer forintot, míg az adókedvezmények nélküli nettó átlagkeresetük 170 ezer forintot tett ki, mindkettő 14,1%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. 2017-ben a keresetek az országos átlagnál nagyobb mértékben emelkedtek, de 14%-kal elmaradtak attól.

A fizikai foglalkozásúak keresete nagyobb mértékben nőtt, mint a szellemieké, ugyanakkor a növekedés mértéke a fizikaiaknál elmaradt az országos átlagtól, a szellemieknél meghaladta azt.

2017-ben valamennyi nemzetgazdasági ágban nőtték az átlagkeresetek.

A jelentősebb létszámot foglalkoztató nemzetgazdasági ágak közül a feldolgozóiparban 12,5, az oktatás területén 10,7, a kereskedelemben 14,7, az egészségügyben 19,7, a közigazgatás területén 17,9%-kal volt több a havi bruttó átlagkereset, mint egy évvel korábban.

A legmagasabb nettó átlagkereset a kis foglalkoztatási súlyú bányászatot, a legalacsonyabb a vendéglátás területét jellemezte.

2018 I. félévében a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 279 ezer forint volt, 12,6%-kal több az egy évvel korábbinál. A növekedés üteme meghaladta az országos átlagot, a keresetek 13,9%-kal továbbra is alacsonyabbak voltak, mint országosan.

DÉLMAGYARORSZÁG

ALAPÍTVA 1910-BEN

Szeged a világ ötvenedik legnépesebb városa

Több mint 100 éve minden sikeres nap kezdete.
Több mint 2000 megyei hír havonta.
Több mint 180 ezer olvasói kontaktus naponta.

DÉLMAGYARORSZÁG
— Nem kell semmi más! —

Rovó László: Az egyetem célja, hogy beruházásokat hozzon Szegedre!

A Szegedi Tudományegyetemnek keresnie kell azokat a lehetőségeket és területeket, amelyekkel a térség gazdasági motorjává válhat – hangsúlyozta dr. Rovó László fül-orr-gégész professzor. A piaci szereplőkkel egyre szorosabb kapcsolatot ápoló intézmény rektora úgy látja, az ELI Science Parkban rejlő fejlesztési potenciál továbblépési lehetőséget tartogat a város egészére nézve.

– Mit gondol megyénk gazdasági jövőképéről, és azon belül Szeged város lehetőségeit miként értékeli?

– Harmonikus az együttműködés az egyetem, a város és az egyházmegye között. Komoly fejlesztési lehetőségek rejlenek a régióban, amihez a földrajzi adottságok is hozzájárulnak, azonban ha megnézzük, hogy milyen ipari háttérrel sikerült az elmúlt 15–20 évben a városba vonzani, akkor más vidéki településekkel összehasonlítva azt mondhatjuk, hogy ez elenyésző. Kitorrési pont lehet azonban az egyetemi tudásra alapozó ipari együttműködést biztosító képesség. Itt gondolhatunk az ELI Science Parkra, ami egy továbblépési lehetőséget jelenthetne a városnak is. Úgy gondolom, Szeged egy jobban átgondolt, az egyetemmel együttműködésben végzett város- és iparfejlesztési koncepcióval sokkal többre lenne képes. Például egy olyan nagy sikerhez, mint amelyet Debrecen a BMW-gyár betelepülésével elkönyvelhet, szükséges a hosszú távra tekintő együttgondolkodás a várossal. Bízom benne, hogy ebbe az irányba mozdulunk el a siker és Szeged érdekében.

– Ön idén július elsejétől az universitas rektora, vannak-e elképzelései a várossal meglévő kapcsolat új alapokra helyezéséről, netán bővítéséről?

– Hatékonyabb együttműködést lehetne kialakítani a várossal, különösen a hazai iparosodás szempontjából fel kellene használni az egyetem potenciálját arra, hogy idehozzunk olyan cégeket, melyek gyakorlatilag

Szeged jövőjét biztosíthatják. Célunk, hogy a várossal karöltve az egyetem tudására, a régió munkaerőjére és geopolitikai pozíciójára épülő beruházásokat hozzunk a városba és környékére.

Szoros az együttműködésünk az Európában egyedülálló ELI-ALPS Lézerközponttal. A köré épülő Science Park nemcsak az oktatási és a tudo-

mányos világ érdeklődését keltette fel, hanem a gazdasági szereplőket is, és ez maga után vonja azt is, hogy az alkalmazott kutatások szerepe megnő. Az egyetemnek keresnie is kell azokat a lehetőségeket és területeket, amelyekkel a térség gazdasági motorjává válhat.

Az SZTE leghangsúlyosabb terület az egészségügy, ezért az egész-

ségügyi szolgáltatóiparral összefüggő beruházás lehetne az, amely a térségben húzóágazat lehetne. Az egyik legfontosabb eredménynek azt tartom ebben a szegmensben, hogy a Szegedi Tudományegyetem részvételével jött létre a Magyar Molekuláris Medicina Kiválósági Központ a városban. Az elnyert projekt olyan orvosi biológiai kutatásokra koncentrált, amelyek a nem járványszerűen terjedő, de tömegeket érintő népbetegségekkel foglalkoznak, így például a rák, a magas vérnyomás, a reuma és a cukorbetegség.

Arra törekszünk, hogy megfeleljünk a fenntartó és a város által támasztott, az egyetemi oktatással és kutatással, a művészeti tevékenység támogatásával kapcsolatos kihívásoknak. Az egyetem a kormányzati és uniós támogatással induló beruházásoknak köszönhetően lehetőséget kapott a 21. század követelményeinek megfelelő oktatási, kutatási és gyógyítási infrastruktúra kialakítására. Ugyanakkor a tudományegyetem jövőbeni fenntartásához a K+F+I bevételekre, fejlesztési forrásokra alapvetően szükség van, mivel e nélkül az uniós strukturális pályázatok lejárta után már nem tudja a jelenlegi formában fenntartani önmagát.

A várossal való együttműködéshez hozzátartozik az is, hogy az SZTE jelenleg valóban a város legnagyobb munkáltatója, hallgatóink jelentős mértékben veszik igénybe a szegedi szolgáltatásokat. Egy kimutatás szerint két hallgató körülbelül egy szegedinek biztosít munkát.

– Manapság sok szó esik a fiatalok elvándorlásáról. Hogyan lehet régiókban tartani a frissdiplomásokat, és az egyetemnek milyen szerep juthat ebben?

– Az egyetem harmadik generációs intézményként aktív szerepet vállal a régió társadalmi, gazdasági és kulturális fejlődésében. A végzős és már végzett hallgatóknak nyújtott szolgáltatások fontos szerepet játszanak a végzetek itt tartásában, ehhez kapcsolódóan a legsikeresebb kezdeményezés az SZTE Alma Mater Alumni mentorprogram. Ennek lényege, hogy a jelenlegi hallgatóinkat már végzett SZTE-s szakemberek segítik, átadják szakmai tapasztalataikat, tudásukat. Az egyetemisták álláskeresését, a munkaerőpiaci igényekkel

való ismerkedést pedig segíti az SZTE Karrier Iroda által szervezett őszi és tavaszi állásbörze is.

– Ön miért tartott ki Szeged mellett?

– Több generációra vissza tudom vezetni a családfámat Szegeden, elkötelezett vagyok a város iránt. Tanáram általános iskolától kezdve mind elősegítették azt, hogy a fejlődésem, karrierem legjavát tudjam nyújtani. Ugyanez vonatkozik az egyetemre is, a diploma megszerzését követően a fiatal doktoréim alatt is egy olyan iskolába sikerült bekerülnöm, amely arra inspirált, hogy nemzetközi szinten is megfelelő klinikai és tudományos munkát tudjak végezni. Ez a plusz végigkísérte eddigi életemet, és ez olyan adomány, amiért az embernek hálásnak kell lennie. Személy szerint nem tudom megérteni, hogy ha valakit itt kiképeznek, akkor miért megy el, hiszen Magyarországon is el tudja érni bárki a céljait, aki a munkaalapú karrierépítést tartja szem előtt.

– A piaci szereplőkkel milyen kapcsolatokat ápol az egyetem, és ez miként alakult át az elmúlt időszakban?

– Fokozatosan, egyre nagyobb mértékben vonjuk be a gazdasági szereplőket az egyetemi életbe. 2017-ben uniós támogatással 26 ipari partnerrel indított közös kutatási-fejlesztési

projekteket az egyetem. Az akadémiai és vállalkozói szféra együttműködésével létrejövő tudományos eredmények gazdasági hasznosítását elősegítő programok együttes költségvetése megközelíti a 40 milliárd forintot. A projektek várható eredménye, az elkövetkező 4–5 évben, 12 – saját vagy az ipari partnerrel közös – szabadalom, 15 know-how, szoftverek és prototípusok.

A projektek közül a legnagyobb, 5,6 milliárd forintos költségvetésű az Egis Gyógyszergyár Zrt.-vel, a Pan-non Egyetemmel és az MTA Természettudományi Kutatóközponttal indult közös kutatási program. Jelentős a Richter Gedeon Nyrt.-vel és az MTA Szegedi Biológiai Kutatóközponttal közös, 4,9 milliárdos kutatási projekt is. A Pick Szeged Zrt.-vel 2,6 milliárd forintos összköltségű projektet valósítunk meg, kiemelkedő továbbá az idén nyáron megkötött SZTE–Audi–Mol stratégiai megállapodás, amely egyebek mellett megújuló üzemanyagok fejlesztéséről szól.

– Hiányszakmák esetében tudja-e tartani a lépést az egyetem a felmerülő piaci igényekkel?

– Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy egyre nagyobb az érdeklődés a különböző mérnöki szakjaink, különösen a duális képzések iránt. Az SZTE Mérnöki Karán több éve sikeres a duális képzés, amit jelez a hallgatók és a partnervállalatok számának dinamikus emelkedése. A duális hallgatók ipari partnervállalatoknál töltik el a képzésben meghatározott számú munkanapot, és ezzel jelentős gyakorlati szakmai tapasztalatra tesznek szert, még a diploma megszerzése előtt. A képzés iránt mindkét oldalról nagy az érdeklődés, jelenleg a Mérnöki Karon több mint 50 hallgató vesz részt a képzésben, a partnervállalatok száma pedig meghaladja a harmincat. A Mérnöki mellett a Mezőgazdasági, valamint a Természettudományi és Informatikai Kar is hirdet ilyen képzéseket.

Ugyanakkor a már meglévő mérnöki képzéseink mellett az egyetem egyik fő fejlesztési stratégiája egy új villamosmérnöki és informatikai kar kialakítása lehet. Ez nemcsak az egyetem, hanem a város és a régió informatikai-ipari kapcsolatrendszerét is javíthatja.

Kovács Péter: Kulcskérdés Csongrád megye vonzóvá tétele

A mai fiatalok annyira mobilisak, hogy esetükben a helyben tartás mint kifejezés nehezen értelmezhető Kovács Péter szerint. A Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Karának dékánja más oldalról közelíti meg a kérdést, úgy látja, az önkormányzatoknak, a képző intézményeknek és a kamarának közös feladata, hogy vonzóvá tegyék a régiót és azon belül megyénket, és nem feltétlenül csak azok számára, akik itt születtek.

– *Lehet-e tudni, hogy milyen elvárásai vannak a Z generációnak a munkaerőpiacon, és mi teszi számukra vonzóvá lakóhelyüket vagy éppen azt a települést, ahol a tanulmányaikat folytatják?*

– Összességében ez egy nagyon mobil generáció, kevésbé kötődnek a munkáltatójukhoz, így könnyebben szánják el magukat a váltásra, amire fel kell készülniük a piaci szereplőknek. Az egyetemen ebben a témakörben elindult egy felmérés a hallgatókra fókuszálva, hogy kiderüljön, hogy mi számít nekik. Az első fázisban elsősorban interjúkat folytattunk le, most pedig egy kérdőíves felmérést szeretnénk végezni. A vizsgálatba a

szakképző intézményeket is be szeretnénk vonni, hiszen nem csupán az egyetemet végzettek elvárásait érdemes ismerni. Amikor megkérdeztük az egyetemistákat arról, hogy mi alapján választanak Budapest, Szeged vagy a Dél-Alföld más települése között, kiderült, elsődlegesen az számít nekik, hogy milyen életminőséget tudnak teremteni maguknak, illetve az, hogy milyen kulturális, szórakozási, kikapcsolódási lehetőségek vannak az adott településen. Az is fontos szempont, hogy az adott cég milyen karrierlehetőséget tud kínálni, továbbá párválasztás után azt is figyelembe veszik, hogy a társuk mit szeretne. Kiderült,

hogy jelentős szerepe van a karunkon jelen lévő korai karriermentesmentnek, azok ugyanis, akik már az alapképzésük alatt dolgoztak, nagyobb valószínűséggel kötődtek a régióhoz és maradtak itt, mint azok, akik akkor nem vállaltak munkát. Az is érdekes eredmény, hogy a válaszadók többsége, még ha el is költözik, idővel visszajönne, amennyiben megfelelő munkalehetőséget talál. A

– *A Gazdaságtudományi Kar tekintében mit mutatnak a számok?*

– A bejövő hallgatói létszámunk 80–90 százaléka a dél-alföldi régióból érkezik, viszont a kimenetet tekintve a frissen végzettek 40 százaléka Budapestre, 10 százaléka külföldre megy. Egyfelől természetesen pozitív, hogy a hallgatóink bárhol el tudnak helyezkedni, ám ezekből az adatokból is látszik, hogy sokan közülük nem itt képzelik el a jövőjüket. Slágertéma manapság a fiatalok helyben tartása, szerintem azonban ennél a mobilis generációnál nem ez a helyes megközelítés, inkább a régió és azon belül Csongrád megye vonzóvá tételére érdemes koncentrálni.

– *Miként látja, ebből a szempontból megfelelően menedzseli magát térségünk?*

– Erre nézve nincsenek vizsgálatok, de Budapestnek és a külföldnek az elszívó hatása látszik a számokon. Durván a közgazdász végzettségűek fele marad ebben a régióban, a megyét tekintve még kisebb hányaduk. Csak összefogással lehet ezen változtatni, és ebben az önkormányzatoknak, az egyetemnek, a középiskoláknak és szakképző intézményeknek, a kamarának, továbbá a munkáltatóknak egyaránt van szerepük és feladatuk. Közös kell vonzóbbá tennünk a megyét, hogy a fiatalok itt telepedjenek le és alapítsanak családot, illetve itt helyezkedjenek el vagy vállalkozzanak. Fontos továbbá feltérképeznünk azokat a lehetőségeket, amelyek most még nincsenek meg a Dél-Alföldön, de amennyiben adottak lennének, akkor

vonzóbbnak tartanák térségünket a munkavállalók. Sokrétű ez a kérdéskör, hiszen ha a településfejlesztési szempontokat vizsgáljuk, egyáltalán nem biztos, hogy egy kis faluba hajlandó költözni egy frissdiplomás azért, mert oda települ egy új vállalat, hiszen ennek a generációnak számít a kikapcsolódás, azaz a kulturálódási és szórakozási lehetőségek, amelyeket egy kistelepülés nem biztos, hogy biztosítani tud számukra.

– *Mennyire motiválja a Csongrád megyéből történő elvándorlást a bérszínvonal?*

– A KSH idei első féléves adatai alapján vizsgáltuk Budapest és Csongrád megye vonatkozásában a havi keresetek különbségét, és mindössze két olyan terület van, ahol az átlagkeresetet tekintve nincs eltérés, ez a mezőgazdaság és az oktatás, az összes többi területen vannak kisebb-nagyobb különbségek. A fiatalok ugyan a választásukat befolyásoló tényezőknél megemlítik a fizetést, de nem ez az elsődleges, ha rangsort állítunk, akkor ezt a 4. helyen találjuk.

– *A Gazdaságtudományi Karnak milyen programja van a hallgatók ösztönzésére?*

– Karunkon fut a már említett korai karriermentesment program, ami azt jelenti, hogy a cégeknek lehetőségük van a hallgatókkal kapcsolatba kerülni már a képzés ideje alatt. Meg lehet mutatni egy-egy cég profilját, de arra is van mód, hogy a kurzusokra konkrét céges problémát hozzunk, és a hallgatóknak kell megoldási javaslatot letenniük az asztalra. Emellett 2013 óta ösztöndíjprogramunk is van, amelyen több mint 30 céges partner vesz részt. Ezeken felül – mintegy minőségbiztosításként – azoktól a partnereinktől, akiknél a hallgatók például szakmai gyakorlatukat töltik, vagy végzettjeinket foglalkoztatják, folyamatos visszajelzést kérünk a tapasztalataikról.

– *Mit mondhatunk el, elégedettek a cégek a GTK-s fiatalokkal?*

– Az, hogy valaki megszerez egy diplomát, közel sem jelenti azt, hogy a tanulmányait befejezte, mert folyamatosan újabb és újabb kihívásokra kell felkészülnie, vagyis elengedhetetlen az önképzés. Az egyetemi kimenetet

úgy kell elképzelni, hogy egy frissdiplomás „szerkezetkész” állapotban kerül ki, erre a vázra kell ráhúzni az adott cég kultúrájából, folyamataiból adódó jellegzetességeket, hogy létrejöjjön a „kulcsrakész” munkavállaló. Mivel a hallgatóink nemcsak helyben, hanem országosan és külföldön is megállják a helyüket különböző pozíciókban, ez azt jelzi, hogy a piac elfogadja és értékeli az általunk nyújtott diplomát.

– *Térségünk népszerűsítésében milyen egyéb eszközök lehetnek hatékonyak?*

– Szükség van példaképekre, sikeres emberekre, őket érdemes bemutatnunk. Ehhez azonban megfelelő platformra van szükség, élményszerű megoldásokat ajánlatos alkalmazni, mert ma már egy klasszikus céglátogatás nem feltétlenül kelti fel a

digitális korban felnőtt generáció érdeklődését. A helyi lehetőségek bemutatásában kulcsszerepe van a piaci szereplőknek, vannak ugyanis olyan cégek, amelyek láthatatlanok, és nem csak a fiatalok előtt. Éppen ezért fontosnak tartom, hogy felmerülő igényeiket kommunikálják a képző intézmények irányába, akár egy konkrét szakterületre keresnek kollégát vagy éppen gyakornoki programjukhoz fiatalokat.

Tapasztalataim szerint egyre többen látják, hogy az újabb és újabb generációknak milyen eltérő jellemző tulajdonságaik vannak a korábbiakhoz képest, amelyekre jó válaszokat kell adni. Ez bizonyos szempontból egy folyamatos tanulási folyamatnak tekinthető, egy újfajta kihívásnak, amelyhez alkalmazkodni kell minden szereplőnek, ha azt szeretnénk, hogy vonzó legyen Csongrád megye.

Szent-Györgyi nyomdokában halad a siker útján a Goodwill Pharma

Egy interaktív múzeumot is szentelne Szeged belvárosában a Nobel-díjas tudósnek dr. Jójárt Ferenc, a Goodwill Pharma alapító-tulajdonosa. A Szent-Györgyi Albert szellemi örökségének életben tartását és folytatását vállaló cég nemrég új logisztikai bázissal bővült, és termékpalletájuk is új tagokkal gyarapodott.

– A 21 éve alapított Goodwill Pharma családi vállalkozásból mára gyógyszer-ipari tudásközponttá fejlődött. Miért ragaszkodnak Szegedhez, hiszen a cég bárhol végezhetné tevékenységét?

– Ha röviden kellene válaszolnom, azt mondanám: szegedi vagyok, ezért van itt a cég. Amikor indultunk, az első központunk még Budapesten volt, de ahogy az autópálya ideért, és az infrastruktúra fejlődött, egyre kevésbé számított, hol is van fizikailag a Goodwill Pharma központja. Miután másfél óra alatt el lehet érni a repülőteret, nincs jelentősége annak, hogy az ország melyik részében vagyunk, mégis fontos Szeged számunkra, mert

egyetemi város, és a fejlődésünkhöz szükségünk van a kvalifikált munkaerőre. Ez nem csak egy jól hangzó mondat, tapasztalatból mondom, ugyanis Szerbián belül Szabadkán van a központunk, ott azonban nincs egyetemi háttér, és sokkal jobban küzdünk azért, hogy a bővüléshez szükséges csapatot össze tudjuk állítani.

– A Szegedi Tudományegyetemmel van-e jelenleg közös projektje a cégnek?

– Nagyobb, közös pályázatokat terveztünk, ám sajnos nem nyertek. Részünkről megvan a nyitottság az egyetem felé, mint eddig is. Jelenleg inkább egyénekkal van kapcsolatunk,

orvosokkal és gyógyszerészekkel, akik tanácsadóként bedolgoznak nekünk egy-egy projekthez.

– Említette, hogy az egyetem a kvalifikált munkaerő miatt is fontos cégüknek. Nehéz-e megszerezni, illetve hosszú távon megtartani a frissen végzett szakembereket?

– Annak örülök, hogy cégünk mára felnőtt arra a szintre, hogy a pályakezdő fiatalok elhiszik: Szegeden a Goodwill Pharma egy hosszú távú lehetőség. El mernek jönni hozzánk, és mi ugyanazt a karrierlehetőséget tudjuk biztosítani, mint egy Budapesten vagy külföldön lévő multinacionális cég. Azt érezzük, hogy nem feltétlenül lehet olyan könnyen jó munkaerőt találni, mint néhány évvel ezelőtt, de mivel prosperál a cég, sokan megkeresnek, hogy szívesen jönnének hozzánk.

– Szeged, egyetem, Szent-Györgyi Albert – egytől egyig a szegediség szimbólumainak is tekinthetők. A Nobel-díjas tudós miként lett névadója egyik terméküknek?

– Ez egy tipikus szegedi történet. Sok ponton kötődök Szent-Györgyi Alberthez, ez a név nagyon sokszor előjött az évek során. Egyrészt tagja vagyok a Szent-Györgyi Albert Rotary Clubnak, másrésztől elkezdtünk C-vitamint forgalmazni, amelyet ő fedezett fel. A termék elkészült, és otthon a kandallópárkányra tettem, mellette pedig ott volt egy bekeretezett Szent-Györgyi-kézirat, amelyet egy barátunktól kaptunk. Amikor ránéztem a párkányra, felmerült bennem, hogy vajon a termékünk miért nem a Nobel-díjas tudós nevét viseli. Az ötlet elsőre nagyon meredeknek tűnt, hiszen élő védjegy Szent-Györgyi Albert, nem használhatja senki. A védjegy tulajdonosa a professzor özvegye, Marcia Szent-Györgyi, akit elég kalandos úton értünk utol, a Facebookon vettük fel az Amerikai Egyesült Államokban élő asszonnyal a kapcsolatot, és megegyeztünk, hogy a tudós szellemi örökségét életben tartjuk és folytatjuk, és cserébe használhatjuk a nevet. Erre nagyon büszkék vagyunk, és a termékünk is bizonyított, hiszen a táplálék-kiegészítő típusú C-vitaminok piacán az 1000 milligrammos kategóriában az első helyezést megszereztük az idén. Termékcsaládunk épül, fejlődik, most is azon dolgozunk, hogy minél jobb minőségű és minél nagyobb tudású terméket hozzunk ki a piacra.

– Az örökösnek azt ígérték, hogy ápolják a tudós szellemi örökségét. Ezt miként teszi a cég?

– Tavaly volt 80 éve, hogy megkapta Szent-Györgyi Albert a Nobel-díjat, és ebből az alkalomból hozta létre a Goodwill Pharma az Egészségért Alapítvány a Szent-Györgyi Albert Orvosi Díjat, amelyet minden évben munkájuk elismeréseként olyan orvosoknak szeretnénk adományozni, akiket a szakmai zsűri mellett pácienseik is érdemesnek tartanak arra. Több mint 1000 fő jelölte orvosát a díjra, akikre mintegy 52 ezer kelet-magyarországi, 75 ezer nyugat-magyarországi és csaknem 45 ezer budapesti szavazat érkezett. Közülük heten közönségdíjat, ketten pedig szakmai elismerést vehettek át. Ez egy nagyon jó kezdé-

ményezés, hiszen a páciensek jelölhetik orvosukat, kedvenc történeteikkel pályázhatnak, és a lakosság szavazata alapján választjuk ki a győzteseket. Ebben benne van az az elismerés, amit szerettünk volna megjeleníteni, hogy ne kizárólag a tudományos munka, hanem az igazi orvos-beteg kapcsolat határozza meg, kihez kerüljön a díj. Már most is lehet jelöléseket leadni a szentgyorgyalbertorvosidij.hu honlapon, a szavazás pedig 2019 januárjában indul el. Nagyon sok pozitív visszajelzést kaptunk az orvosoktól és a páciensektől egyaránt, hiszen egy vidéki kisvárosban praktizáló szakember is megkaphatja a díjat, aki szívvel-lélekkel végzi a munkáját, és más elismerést nem kap.

– Adott a C-vitamin, a termék mellé egy díjat is alapítottak. Hogyan tovább, vannak-e további ötletek, tervek?

– Nagyon jó lenne Szegeden egy interaktív Szent-Györgyi Albert Múzeum, hiszen a várost úgy aposztrofáljuk mindig, hogy a tudomány városa, startup cégek szülővárosa, science park is létesül, de igazából kifelé ebből szinte semmi sem látszik. Mi, akik itt élünk, tudjuk, hogy a város nem annyira az iparáról erős, hanem inkább a tudományos jellegű munkákról és az azokhoz kapcsolódó innovációkról. Éppen ezért érdemes lenne egy figyelemfelhívó múzeumot létrehozni, amivel nemcsak a vidékről idelátogató turistáknak, hanem nemzetközi színvonalon mindenkinek elmondhatjuk, mi történt itt Szegeden több mint 80 évvel ezelőtt.

Mindezt ötvözve a modern technikával, így például virtuális valósággal, vagy éppen 3D-s megoldások is szóba jöhetnek, a cél, hogy másfél órát szórakozva tudjanak eltölteni az érdeklődők. Csakis a belvárosba lenne érdemes egy ilyen különleges múzeumot megvalósítani, ami városi szintű összefogás nélkül nem jöhetne létre, és még nem beszéltünk az anyagi forrásokról és a megfelelő helyszínről, de ez szép és előremutató kezdeményezés lehetne.

– A tervekről térjünk át a cég jelenére, a Goodwill Pharma előrukkolt-e mostanában új termékekkel?

– Október elején vezettünk be két új terméket, amelyek megjelenése egy GINOP-pályázathoz kapcsolódik. Az egyik a japán életérzéssel kapcsolatos, távol-keleti, japán gyógynövények kombinációjából álló készítmény-családunk első terméke jelent meg, a változókorú nők számára készítettünk egy fantasztikusan jó összeállítást. A másik pedig egy, a gerinc támogatására szolgáló étrend-kiegészítő. Az első pár napja jól indult az értékesítésnek, s azt szoktam mondani, hogy ami jól kezdődik, az jól is folytatódik. Ugyancsak jó hír cégünk háza tájáról, hogy új logisztikai bázist nyitottunk a Kollegiumi úton, mivel a Cserzy Mihály utcában kinőttük a raktárunkat. Az új helyen 1600 raklap gyógyszert tudunk majd raktározni, így a Cserzy Mihály utcából logisztikus kollégáink kiköltöznek az új telephelyre, ahol remélhetőleg új munkahelyeket is tudunk teremteni.

„Amerika ott van, ahol megteremtjük magunknak”

Károlyi László szerint nem az a baj, hogy a fiatalok szerencsét akarnak próbálni külföldön, hanem az, ha nem akarnak hazajönni. A megyei gazdasági önkormányzat önkéntes tagvállalkozása, a Legrand vezérigazgatója hisz a duális szakképzésben, és cége sokat is tesz ezért – a társaság a nagy sikerű EuroSkills Budapest 2018 egyik főszponzora volt.

– *Februárban vette át a kamara által alapított Csongrád Megye Gazdaságáért díjat Károlyi László. De nem csak a díj kapcsán kérdezem tőle: mit gondol Csongrád megye gazdasági jövőképéről?*

– Megtiszteltetés volt számomra, hogy megkaptam ezt a díjat. A Legrand Zrt. vezérigazgatójaként tudom, hogy vállalatunk mindig is úgy tevékenykedett, hogy szűkebb értelemben Szentes, tágabban pedig a régió érdekeit is képviselje. Azt gondolom, hogy Csongrád megye nagyon jó gazdasági pozícióban van jelenleg, bár igaz, hogy a magyarországi autópálya-rendszer viszonylag későn ért Szegedre. Ennek ellenére olyan határokon átnyúló fontos gazdasági régió részeként működünk, amely komoly eredményeket tud felmutatni. Értem ezt önállóan a városokra, Szegedre, Csongrádra és Szentesre is, de igaz ez az egész megyére nézve is. Az biztos, hogy csak

egy olyan dinamikusan működő gazdaságra lehet építeni, mint ami ebben a régióban van, ha ezt nem működtetjük jól, akkor jön az elvándorlás a megyéből.

– *Hogyan lehet a fiatalokat a régióban tartani?*

– A fiatalokat általában nehéz itthon tartani. A 28 évvel ezelőtti változásoknak az volt az egyik célja az Európai Unió közös gazdasági területén, hogy a szabad mozgást megengedje a tagállamok polgárai számára. Ez a tapasztalatszerzés a mai fiataloknak olyan, mint régen az inasoknak, akik szintén elmentek anno szakmai tanulmányútra. Tehát nem az a baj, hogy szerencsét akarnak próbálni külföldön, az a baj, ha nem akarnak hazajönni. Véleményem szerint ne az legyen a cél, hogy itthon tartsuk a fiataljainkat, hanem az a

feladatunk, hogy olyan körülményeket teremtsünk, hogy az itthon maradók szívesen dolgozzanak, a szerencsét próbálók meg akarjanak hazajönni a „tanulmányút” után. Ez egy öngerjesztő spirálként működhet.

– *Ön miért maradt? Miért dolgozik Magyarországon?*

– Voltak lehetőségeim, hogy Európában vagy azon kívül fogadjak el kihívást. Hasznosak a külföldi megbi-
zatások, megismerünk más kultúrákat, más motivációkat, és ezek mellett megtartjuk saját gyökereinket. Munkám során voltam hosszabb külföldi kiküldetésben, és azt tapasztaltam, hogy jellemzően nyitottak az emberek mindenhol, befogadók a más kultúrákkal kapcsolatban, de mindenki fontosnak tartja a gyökereit, és ápolja azokat. Ez a gondolat közel áll hozzám a vezetésben is, mert a lehetőségekhez mérten ötvözzük a Legrand nemzetközi tapasztalatait, amelyet a külföldi leányvállalatok adnak a hazai tudással és fűszerezünk az innovációval. Azért is döntöttem el, hogy itthon maradok, mert még a 80-as években az egyik barátom mondta: Amerika ott van, ahol megteremtjük magunknak.

– *Mennyit profitál a Legrand a szárnyaló építőiparból?*

– A Legrand két üzleti profitcentrumként működik, noha egy gazdasági egységben. Egyik a magyarországi értékesítés, amely idén megduplázta az árbevételünk növekedését, de már 2012 óta évről évre 12 százalékot meghaladó mértékű növekedési ütemet értünk el. Ez a dinamika köszönhető annak, hogy már nemcsak a hagyományos termékkörökben lettünk piacvezetők, hanem jelen vagyunk a szünetmentes áramforrások, informatikai rendszerek és az energiaelosztás területén is. Másik profitcentrum a gyártáshoz kapcsolódó operatív felület, amely 90 százalékban exportban realizálódik. Exportunk a többi Legrand-leányvállalat felé irányul, és háromszorosa a belföldi árbevételünk-

nek. Itt elsősorban az európai piacok határozzák meg a forgalom növekedését, de ezt is nagyon jó eredménnyel zárjuk idén.

– *Milyen gazdasági körülmények vannak a Legrand számai mögött?*

– A gazdasági körülményeket nézve azt mondhatjuk, hogy 2015-ig egy kevésbé segítő környezetben kellett az eredményeket hozni, de 2017-től egy támogató gazdasági környezetben működhetünk, és bízunk benne, hogy ez még néhány évig kitart. A nagy kérdés az, hogy az új lakásépítések áfa kedvezménye megmarad-e, vagy sem. Az építőiparban nemcsak az áfa, hanem a szigorodó műszaki előírások is keményítik majd a helyzetet. Most úgy néz ki, hogy középtávon bizonytalanabb a gazdasági várakozás, mint hosszú távon.

– *Az egész ország küzd a munkaerőhiánnyal. Önök mely területekre találnak nehezebben embert?*

– A Legrandnál viszonylag alacsony a fluktuáció, bár a korábbi 3–5 százalékhoz képest most 10 körülire emelkedett, mégis messze alacsonyabb, mint amit más cégektől hallok, ahol akár a 30 százalékot is eléri. Meggyőződésem, hogy egy álláshelyet akkor tartanak meg a munkavállalók, ha három dologra figyelünk mi, munkáltatók. Legalább a piaci szinten, de inkább felette tartani a béreket, megfelelő munkakörülményeket biztosítani, és olyan munkakultúrát működtetni, ahol a siker öröme közös. A nagy, globális trendekkel versenyezni így is nehéz, hiszen a munkaerőhiány okai

között még mindig ott van, hogy a magyar szakember egy külföldi betanított munkán például a vendéglátásban az itthoni bére két-háromszorosát keresi meg, ha bevállalja a családtól való távollétet. A pénz csábító.

– *A vállalat hogyan kapcsolódik be a szakképzésbe?*

– A társaság jelentős hangsúlyt fektet az iskolarendszerű és felnőttképzés minőségének javítására. A Legrand felismerve a kor igényeit és a modern technológiai adottságokat az iskolarendszerű képzésbe is illeszthető, de azonkívül is alkalmazható elektronikus oktatási portál kifejlesztéséhez nyújtott segítséget. Elméleti tananyagok, feladatok, jegyzetek, szoftverek kerültek az oktatópanelbe, amelyek segítségével a diákok megismerhetik és gyakorolhatják is az elsajátított tudást a tanórákon és otthon is.

– *Mi a véleménye az egyre nagyobb teret nyerő duális képzésről?*

– A duális képzés nagyon fontos, mert az elmélet mellett a szakmai tudást is meg kell szerezni a tanulóknak, főleg akkor, ha az elmélet valami miatt nem ad tökéletes háttérrel. Akár azért nem, mert nem a legkorszerűbb eszközökkel dolgoznak. Ennek a kiküszöbölésére mi kapcsolatban vagyunk a Szakképzési Centrummal, amelynek keretén belül országosan már 5 iskolában támogattuk KNX labor kiépí-

tését, a hatodik is folyamatban van, éppen Szegeden. A duális képzés kapcsán egy komoly nehézségünk van, az oktatók alkalmazása. Ennek a multilét az oka, hiszen az oktatás nem alaptevékenységünk, ezért nem szívesen hagyják jóvá az oktatók munkavállalói státuszát. Számunkra szerencsésebb lenne, ha a gyakorlati oktatók a szakképzési központok munkavállalói maradnának.

– *A Legrand Zrt. az EuroSkills Budapest 2018 egyik szponzora volt. Értékelne az eseményt?*

– A társaság büszke arra, hogy részese lehetett ennek az igen színvonalas megmérettetésnek. A Legrand Zrt. egészen a kezdetektől, a versenyekhez történt magyarországi csatlakozás óta támogatója a WorldSkills és EuroSkills villanszerelő szakma versenyzőinek. Az indulók támogatása mellett a Legrand egy munkatársa 2017-ig a versenyek egyik szakértője volt, 2018-ban már shopmastere, azaz a villanszerelő szakma versenyének teljes körű menedzsere és felelőse. Plusz egy másik munkatársunk a villanszerelő szakmai versenyző felkészítője volt. A Legrand piacvezető a villamossági termékek és szolgáltatások piacán, és ez felelősséggel jár a jövő villamoságiszakember-képzésében is. Ezért támogatjuk a villanszerelői szakmát a Skills versenyeken eszközökkel és természetesen a legújabb megoldásokkal, mint például a KNX.

Évek óta megduplázza árbevételét a Gremon Systems

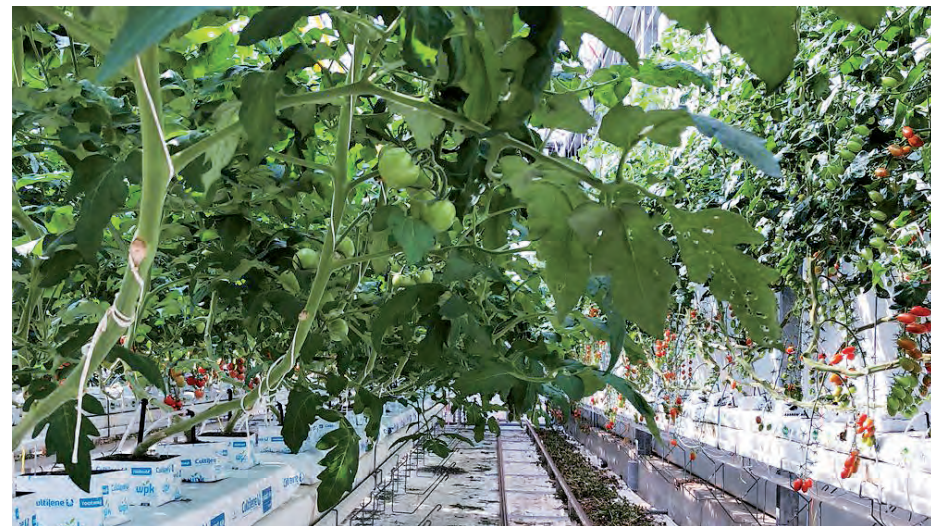
A Balástyáról induló, azóta Szegeden és Budapesten irodát működtető agrár-informatikai cég, a Gremon Systems Zrt. főként külföldi, magas technológiai szintű üvegházakba tervez „okos” rendszereket. Hazánkban is lefedték már ezt a piacot, megoldásaik ott vannak mindenütt, ahol egy hektárnál nagyobb területet borít üvegház. Egyebek között az Árpád Agrár Zrt.-nél vagy a felgyői „palántagyárban”.

A Gremon Systems kezdetben a megbízható munkaerő hiányára próbált megoldást találni, így született egy dolgozókat motiváló szoftver. Segítségével nyomon lehet követni a kertészet dolgozóinak teljesítményét, a részfeladatokban jó munkatársakat magasabb bérezéssel motiválták. A rendszer internetalapú, könnyebben fejleszthető, ráadásul mobilról is elérhető.

Ezen az úton továbbhaladva a legnagyobb sikert egy szenzorokkal felszerelt mérlegrendszer hozta el a vállalkozásnak. Az eszközzel „megkérdezik” a növényt, mire van szüksége, a szenzorok a tömeget, a növekedést összefüggésbe állítják egy adott időszak páratartalmával, napsütésével. Így megállapítható, hogy milyen környezeti feltételeket kell biztosítani, és folyamatosan változtatható az öntözési, szellőztetési stratégia. Az újdonságérték abban rejlik, hogy nem a környezetből, hanem a növény növekedéséből, a súlymérésből fejtik vissza az okokat.

– Több száz eszközünk van a világban, ahonnan öt másodpercenként érkezik új információ, amit tárolunk,

elemzünk – mondja Újszászi András alapító tag. A felhasználóknak valós idejű tanácsokkal szolgálnak, real time technológia támogatást nyújtanak. Ez azt jelenti, hogy 4-5 óra adatait lefuttatva „rá tudnak szólni” egy dél-amerikai üvegházra, hogy öntözni kellene. A Trutina növény súlymérés egy önálló, teljesen független rendszer, amely bármilyen üvegházba beszerelhető, és amely már több díjat is elnyert.

Legutóbb éppen szeptember elején, az ITBUSINESS AWARD termékfejlesztés kategóriájának győztese lett.

Nem csoda, hogy az elmúlt év végén a Hiventures Kockázati Tőkealap-kezelő is fantáziát látott a növényházi döntéstámogató rendszerek fejlesztésével, gyártásával foglalkozó Gremonban, és 400 millió forint értékű befektetési megállapodást kötött a céggel. Korábban a Wallis-csoport egyik alapja találta érdemesnek a vállalkozást arra, hogy pénzt tegyen bele, akkor is 400 millió forintot kaptak, ami nagyon fontos volt az indulásukhoz.

Több mint 20 országban vannak jelen, Európa mellett Ázsiában és a tengerentúlon – például Kanadában vagy Chilében – is. Az utóbbi időben Észak-Európában és Oroszországban tudtak erősödni, plusz a szovjet utód-államokban, például Azerbajdzsánban. Döntéstámogató rendszereket szállítanak ezekbe az országokba, és változatlanul Szegedről felügyelik azokat.

– Van egy érdekes program, amiben részt veszünk, egy holland egyeztetem gondozásában indult a kihívás. Életben kell tartani 90 napig növényeket úgy, hogy nem tehetjük be a lábunkat az üvegházba – mondja Újszászi András, majd gyorsan pontosít. Nem elég életben tartani, hanem termesztetni kell az uborkát. Már a meghívás is nagy megtisztel-

tetés volt a cégnek, a programban benne van a Microsoft, plusz a világ legnagyobb informatikai cége, a kínai Tencent mint szponzor. Négy plusz egy csapat, négy plusz egy üvegház, az egyiket a Gremon szerelte fel szenzorokkal. Csupán ezek és a kamerák segíthetnek, mással nem lehet beavatkozni. Csak a plusz egy csapat járhat be a kontrollként működő plusz egy üvegházba, ők mindent csinálhatnak, a másik négy ezt csak távvezérléssel teheti.

A tavalyi év árbevételét idén duplázni tudják, így volt ez a korábbi években is. Húszan vannak, de olyan nincs, hogy mindenki egyszerre Szegeden legyen. Nem az agrárvonalon keresik a kollégákat, bár értékesítési vezetőjük nemrégiben éppen erről a területről érkezett. Öt több mint fél éven keresztül keresték. – Az IT-szakemberekben felpozsdukt a szegedi piac, ez bennünket is kihívások elé állít, ilyen tempóban az egyetem nem tudja az utánpótlást biztosítani – mondja Újszászi András. Bevallja, fejlesztőcsapatukat megtartani sem könnyű, és nem csak a pénzről van szó. – Egyszerűen már rövid távon is muszáj nekik perspektívát mutatni, különben nem lehet őket megtartani – mondja.

40 év körüli a menedzsment átlagéletkora, és már nekik sem mindig egyszerű megérteni a huszoneves pályakezdőket. Ahhoz képest, ahogy ők indultak, teljesen más a környezet, nemzetközi a kihívás. – És a fiatalok nem abból indulnak ki, hogy a 40

éves vezető biztosan jobban tudja, és tényleg van olyan részterület, ahol a pályakezdő inkább otthon van – ismeri el az „öreg” szakember. Problémamegoldó képességükre többször rácsodálkoznak, egyszerűen más készségek kellenek a megoldáshoz. A régebbi generáció a kapcsolati rendszerrel kezdi, felhív valakit telefonon, a fiatalabb sokkal bátrabban használja a közösségi médiát – az időszerű problémák megoldásához hatékonyabban lehetnek az ő módszereik.

Nemrégiben a Szegedi Tudományegyetem két diákjának biztosított gyakorlati helyet a Gremon, ők utána munkavállalóként dolgoztak is náluk. – Nagyon sikeres volt a kapcsolat, még úgy is, hogy később mindketten elmentek, de ezt nem szabad kudarcként megélni – mondja Újszászi András, hozzátéve, lehet, hogy jövőre négy ilyen fiatal is lesz. Azt viszont hangsúlyozza, a mentorálás idő- és pénzigényes, és sok energiát tud elvinni.

– A generációváltás szinte minden területen, így az agráriumban is komoly probléma, a mezőgazdaságot nehéz vonzóvá tenni a mai fiataloknak – mondja Újszászi András, hozzátéve, túl kellene lépni bizonyos sztereotípiákon. Szerinte sokat változott az ágazat megítélése, a most benne dolgozó és döntéshozó korosztály szakmai és társadalmi helyzete, kezd helyére kerülni az emberi önértékelés, de van még mit javulni.

Az öregeknek nincs bajuk a gumicsizmás paraszt megközelítéssel, de

a fiatalabbaknak igen, és ők keresik is a megoldást, hogy olyan rendszert, agrárvállalkozói működési modellt építsenek fel, amibe már büszkén lépnek az utódok. – Úgy gondolom, mára az agrárium versenyképes alternatívát tud nyújtani más ágazatokhoz képest, meg lehet belőle élni. A társadalmi megítélés javításának pedig belülről kell elindulnia, utána várható csak, hogy a külső is jó irányba változik majd – mondja a szakember.

Amikor szóba hozzuk, hogy pont a Gremon Systems az, amelyik világszínvonalú agrárinformatikai megoldásaival sokat tud javítani az ágazat megítélésén, meglepő választ kapunk. Máig fejnehéz, azaz szántóföldi növénytermelés túlsúlyos a hazai agráriumban, és ez igaz szűkebb hazánkra, a Dél-Alföldre is, ahol pedig az országos átlagnál sokkal magasabb a hajtattott zöltségek aránya, intenzívebb, nagyobb hozzáadott értékű a termelés. Így aztán nincs olyan nagy hatásuk az egészre, csak egy kis szegletére, a kertészeti terület az, amihez hozzá tudnak tenni. Tény ugyanakkor, hogy az érdemi jövedelmezőséget a szántóföldi növénytermelés biztosítja kiszámíthatóan.

Újszászi András szerint a generációváltás talán éppen a kertészetekben a legnehezebb, egyebek között azért is, mert a zöltség-gyümölcs kereskedelem a multikra épült. Fontos az üzemméret, ám azt már nehéz kezelni, amelyik akkora, hogy a családi gazdaságot biztosan el tudja tartani.

Mindannyiunk érdeke a fenntartható környezet

Nem csak a városvezetés és a közterület-fenntartó feladata és érdeke, hogy fenntarthatóbb legyen környezetünk – hangsúlyozta Makrai László, az önkéntes kamarai tag Szegedi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft. ügyvezetője. A társaság élen jár a zöld megoldások alkalmazásában, ám a tapasztalatok szerint a lakosság szemlélete lassan változik.

– Köztudott, hogy a társaság parkokat gondoz, fákat permetez Szeged-szerte. Változott-e jelentősen a zöldfelületek aránya az elmúlt időszakban?

– Számtottevő változás nem volt, esetleg egyes helyeken megújultak, átalakultak a zöldfelületek. Az éghajlatváltozás következtében évről évre szélsőséges időjárási viszonyok alakulnak ki, amit figyelembe kell vennünk. Emiatt az elmúlt években csökkent az egygyári virágfelületek mennyisége, helyükre könnyebben fenntartható, kevésbé költséges, az éghajlati- és talajviszonyokhoz jobban alkalmazkodni tudó élőket telepítettünk. A klíma-

tikus változásokat a fatelepítéseknel is szem előtt kell tartanunk, mert sajnos egyre több és újabb kártevő jelenik meg hazánkban, amelyek jól alkalmazkodnak az itteni éghajlathoz. Szinte egyedi az országban a szegedi faállomány rendszeres vegyszeres növényvédelme is, például ennek is köszönhető, hogy egyes fajok lombozata még novemberben is harsányzöld.

– Komoly munkát fektettek a lakosság szemléletformálására, a szelektív gyűjtést például a „tapossa laposra” szlogennel is propagálták. Mennyire elégedett az elért eredményekkel?

– Szeged városában a környezeti nevelés és a környezetvédelemmel kapcsolatos rendezvények szervezése már több mint 20 éves múltra tekint vissza. Ebben a munkában a zöld civil szervezetek, az állami szervek, valamint a helyi oktatási intézmények egyaránt részt vesznek. A szemléletformáló, felvilágosító munkát társaságunk is nagy intenzitással, magas szakmai felkészültség mellett végezte, amelynek eredményeképpen a szelektív hulladékgyűjtés területén jelentős előrelépéseket tettünk. Meg kell említeni azonban, hogy a jogszabályi változások is arra ösztönözték a szolgáltatókat, hogy a szelektív hulladékgyűjtési rendszerüket továbbfejlesszék, illetve egyre hatékonyabban működtessék. Megállapíthatjuk, hogy a lelkiismeretes munkának mindig megvan az eredménye, és ez köszön most vissza a szelektív

hulladékgyűjtés területén. A begyűjtött mennyiség 2013–2014. évtől emelkedik, négy éve a sárga zsákos gyűjtés 1425 tonna volt, míg tavaly már 1855 tonna. A hulladékgyűjtő szigetek esetében az ugrásszerű növekedés még élesebben rajzolódik ki, hiszen 2014-ben 486 tonna hulladékot szállítottak el a szigetekről, ami 2017-re szinte megduplázódott. Ez az erőteljes növekedés azonban sajnós még mindig eltörpül a lakosság által termelt nem szelektált kommunális hulladék mennyiségéhez képest. Be kell vallani, hogy az áttörést nemhogy a rendszerváltás, vagy az EU-hoz való csatlakozás, de az ügyben hozott jogszabályi kötelezettség sem hozta meg. A lakosság hajlandósága lassan, nagyon lassan javul csak.

– Mi a helyzet az illegális hulladékok lerakásával?

– Szeged közterületein az elmúlt években egyre több hulladékot helyeznek el illegálisan, és ezeknek a felszámolására egyre többet, jelenleg évi 80 millió forintot fordítunk. A helyzet javítása érdekében az önkormányzattal közösen október közepén köztisztasági járórszolgálat kezdte meg a tevékenységét, amelynek fő célja a köztisztaság javításán és az illegális hulladéklerakók kialakulásának a megakadályozásán kívül az, hogy szemléletformálást folytassunk.

– Három éve adták át a Sándorfalvi úti Regionális Hulladékkezelő Telepen a biogázéroművet. Ez mennyire működik hatékonyan?

– A biogázéroművet jelenleg egy koncessziós partner üzemelteti. A beruházás beváltotta a hozzá fűzött reményeket, ugyanis a depóniában termelődő biogáz mennyisége és minősége egyaránt kiváló. A biogáz metántartalma 44–55 százalék közötti, évente megközelítően 4,8 millió köbméter biogázt termelünk ki, amelyből a biogázmotorok segítségével elektromos energiát állítunk elő. A megtermelt elektromos energia éves mértéke eléri a 9 millió kWh-t. A beruházás pénzügyi mérlege is igen kedvező, üzemeltetési és beruházási költségek már nem terhelik társaságunkat, amellyel, hogy a biogáz üzem működéséből származó koncessziós díjbevételeink jelentős. Emellett egy saját üzemeltetési kiserőművet is üzemeltetünk, mely egy korábbi pályázati forrásból valósult meg.

– A társaság a közeljövőben milyen zöld megoldásokban gondolkodik?

– A zöldhulladékgyűjtésben várható fejlesztés, ugyanis társaságunk szakmai irányítása mellett az önkormányzat sikeresen pályázott. A projekt keretein belül megközelítően 33 ezer darab 120 literes edényt szerzünk be, amelynek segítségével a vegetációs időszakban kétheti rendszerességgel szállítjuk el a zöldhulladékot az ingatlanoktól. A nettó 300 millió forintos összköltségvetésű projekt az eszközök beszerzését követően 2019 második félévében valósulhat meg. Ugyancsak jelentős, hogy a kormány határozata alapján a Dél-alföldi Térségi Hulladékgazdálkodási Társulás térségi hulladékgazdálkodási rendszerének fejlesztési törekvéseire 6,75 milliárd összegű keret áll rendelkezésre. A projekt részeként többek között a sárga zsákos rendszert edényes gyűjtés váltja ki, egy új hulladékudvar létesül Szeged-Szöregen, bővül a hulladéklerakó telep, épül egy új csurgalékvíz-tisztító mű, öblösiüveg-gyűjtési hálózat is lesz, továbbá a vegyes hulladék válogatására és másodlagos tüzelőanyag előállítására egy új üzem épül. A tényleges építési munkálatok 2019-ben kezdődhetnek meg, a projekt befejezése 2020 végére várható.

– Milyen további zöld megoldásokat alkalmaznak?

– A városi zöldfelületek védelme érdekében jármű kizáró oszlopokat telepítünk, a belvárosi utcákban pedig – ahol a járdaburkolat szélessége lehetővé teszi – megnyitjuk az aszfaltot, és cserjékkel, évelőkkel zöldítjük. Ilyen zöldfelület-rekonstrukció zajlik a Szentháromság utcában, idén a Bécsi körút és Rákóczi utca közötti szakaszon. A közterületen összegyűjtött lomb és zöld nyesedékből komposzt készül, amelynek egy részét a városi környezetbe visszaforgatjuk, a fanyesésekből származó ágak egy részét pedig a helyszínen ledaráljuk, így egyrészt a szállítójárművek nem terhelik a környezetet, továbbá az így kapott aprítékot felhasználjuk a virággyások és fatükrök, sétányok terítésére. A közterületi fűnyírásnál az elmúlt évek beruházásainál átváltunk a gyűjtési technológiáról a mulcsozósra, így a kaszálék szállítása megszűnt. Ez egyrészt költségcsökkentő, másrészt a szállítójárművek általi környezetterhelés is kisebb. Hosszú távú terveink között pedig az szerepel, hogy a telephelyün-

kön lévő napkollektorrendszer kihasználásával elektromos gépjárműveket is használjunk a közterületi feladataink ellátásához.

– Miként látja, összességében mennyire használja Szeged városa a zöld megoldásokat?

– A hulladékgazdálkodás területén számos zöld megoldást alkalmazunk, amellyel jobbá és élhetőbbé tesszük városunkat. Ilyen az idén bevezetett házhoz menő lomtalanítás is, de természetesen a hulladékgazdálkodást érintő fejlesztéseken kívül még számos módja és lehetősége van annak, hogy fenntarthatóbbá tegyük a környezetünket. Ilyen például a megújuló energiaforrások kiaknázása, valamint a tömegközlekedés és a kerékpárút-hálózat fejlesztése. Társaságunk is csatlakozott az EU közösségi mobilitási SASMob projekthez is, ami a forgalmi torlódások, a légszennyezettség és a zajkitettség problémáját hivatott enyhíteni. A fenntarthatóbb környezet azonban nemcsak a városvezetés és a közterület-fenntartó feladata és érdeke. Minden városlakó szeretne tisztább levegőt, zöldebb környezetet, élhetőbb várost. Ehhez szükség van a lakosság aktív közreműködésére és zöld szemléletű gondolkodására is.

Givaudan, a vonzó nemzetközi munkahely

A világszinten piacvezető ízesítő- és illatanyag gyártó Givaudan tulajdonában lévő makói gyár a megyei kamara tagjaként már 6 éve működik sikeresen. Megnyitása óta az 50 ezer négyzetméteres korszerű gyár a makói régió második legnagyobb munkáltatójává nőtte ki magát.

– Fontos, hogy kellő fizikai teret, megfelelő méretű területeket tudjon adni a megye a nagyvállalkozások számára, a Givaudan is azért jött éppen Makóra, mert nem igazán sok település tudott szűk 10 éve közművesítve 23 hektárt felajánlani egy zöldmezős beruházáshoz – mondja **Karkas Mihály**, az ízesítőanyagokat gyártó Givaudan Hungary Kft. ügyvezetője. Szerinte fontos, hogy ne mindig Szeged legyen a cél, hanem annak a településnek is legyen esélye, amelyen még elérhető az a munkaerő, amelyik nem megy el messzire dolgozni. Őket ott helyben lehet és kell foglalkoztatni, és ezt egy ideje már felismerte a megyei önkormányzat is. Ugyanakkor tény, Szegedről ma hiányzik a klasszikusnak nevezhető nagyipar.

– Nem értek egyet azzal, hogy az autópálya arra jó, hogy segítségével át lehessen száguldani egy-egy településen, a határon, és meg se állni az első dinamikus fejlődő külföldi régióig. Makónak ilyen megközelítésből akár hátrány is lehetne, de ez nem így van – hangsúlyozza a gyárigazgató, hozzátéve, a Givaudannak és a városnak komoly versenyelőnye származik az M43-as sztrádából. – Enélkül nem tudnánk megoldani, hogy sürgős

esetben akár másfél nap alatt Angliában vagy Antwerpenben legyen az áru – mondja.

A Givaudan ízesítőanyagokat és snack fűszerkeverékeket gyárt Makón. Ami nekik késztermék, az vevőiknek csak egy fontos komponens a fogyasztói végtermék receptúrájában. Gyártanak például tyúkhúsleves-ízesítőt, valamint amikor marhahúsleves van cérnamelettel egy zacskóban, a húsíz gyakran a Givaudantól származik.

A snackhez viszont nem csupán egy összetevőt, hanem kész fűszerkeveréket szállítanak – a makói gyár termelésének 99 százaléka export. Megtudjuk, Angliában az első számú kedvenc sós, ecetes snack. Termékeikből jellemzően semmihez sem kell sok, ennek tükrében számítanak igazán nagy gyárnak az éves 30 ezer tonna kibocsátásukkal. Az elmúlt három esztendőben több mint 20 százalékkal növelték a termelési volumet, 2014 óta, mikortól már a teljes portfóliót gyártják Makón, minden évben bővültek. Tavalyi árbevételük 43 milliárd forint volt, az idei még nagyobb lesz.

Karkas Mihály úgy véli, kitörési pont lehet az oktatás, de azt látja, hogy míg náluk a gyári termelő környezetben komoly szabályrendszerek

vannak, addig a fiatalok egyre inkább nem erre szocializálódnak, nem ilyen irányban nevelik őket. – Kihívás megszólítani a mai huszonéves generációt, hogy értéktérítő módon csatlakozzon a munkavégzéshez ez a korosztály – mondja, hozzátéve, a szakképzésnek nagyon komoly a szerepe. A gyakorlatorientált szakképzés és a duális képzés az, ami előre visz – náluk már a harmadik tanév kezdődött szeptembertől a duális képzésben.

Nemrégiben elnyerték a Szegedi Tudományegyetem Alma Mater díját. – Amikor a kollégák összeállították rá a pályázati anyagot, elcsodálkoztam, hány csatornán vagyunk kapcsolatban az egyetemmel – mondja az igazga-

tó. Többek között szakmai gyakorlati helyszínt biztosítanak a hallgatóknak, segítenek az OTDK-dolgozatokban, gyakornoki programot futtatnak a frissdiplomásoknak – ennek során gyorsan éles munkakörbe tudják tenni a fiatalokat.

A hallgatók feltérképezhetik a Givaudant, és a cég is megismerheti a diákokat, így ők ajánlhatnak először álláslehetőséget a végzeteknek. Ennek köszönhetően a fiatal is tudja, mire vállalkozik, és ez jótékonyan csökkenti a fluktuációt. Részt vesznek a egyetemi mentorprogramban, ösztöndíjakat adnak – stratégiai megállapodásuk van K+F területen az egyetemmel. Az pedig már természetes, hogy rendszeresen részt vesznek az SZTE állásbörzéin.

Jelenleg közel 420-an vannak, de folyamatosan keresik a kollégákat, a termelésbe gépkészítőket, operátorokat, a raktárba anyagmozgatókat, raktárosokat. – A fluktuáció nagyobb, mint szeretnénk – mondja Karkas Mihály, hozzátéve, érzékenyek az emberek arra, hol tudnak néhány ezer forinttal többet keresni. Szerinte ez az egyik fő oka a kíváncsnál magasabb munkaerőmozgásnak.

Ezzel együtt stabil a gárda maga, tavaly karácsonykor 60 embernek adták át az öt éves jubileumi emlékérmét. Őket sikerül megőrizni, ezért fontos a törzsgárdarendszer, és hogy elismerjék ezeket a kollégákat. – 34 év az átlagéletkor, ami fiatalnak számít, olyan ambiciózus munkaerőt keresünk és találunk, akiket vonz a nemzetközi munkahely – mondja az igazgató, hozzátéve, sokuknak ez az első vagy maximum a második állása.

Sok fiatal diplomást is sikerült

hazahozniuk Makóra, a változatosság vonzza őket, és sokan járnak át Szegedről is dolgozni. Az ilyen jellegű munkahelyekből, mint a Givaudan, nem túl sok van a megyeszékhelyen, talán ezért is találunk diplomásokat az üres álláshelyekre. Ami vonzóvá teszi őket, az a modern környezet és gépek, a gyártás nagyfokú automatizáltsága – és persze a folyamatos bővülés. Nyitott a vállalati kultúra, mindenki foglalkozhat őt érdeklő, izgalmas dolgokkal.

Karkas Mihály kiemeli a béren kívüli juttatásokat, köztük a cafeteriát, de meglekonyhát is üzemeltetnek, ami mára eléggé kikopott a nagyvállalati környezetből. Magától értetődő a munkásszállítás, a kollégák harmada Szegedről jár dolgozni. Sok szabadidős programot kínálnak a dolgozóknak, összeszokott csapatuk van a céges rendezvények szervezésére. – Jól is dolgoznak, évek óta ezren felül van a résztvevők száma – dicséri őket az igazgató, hozzátéve, fontos, hogy ne csak bejöjjenek dolgozni és hazamenjenek, a munkahelyen kívül is legyen kapcsolat a kollégák között. Ezért Karkas Mihály személyesen is sokat tesz, egyebek között „rúgja a bőrt” a gyár

focicsapatában. Védőként kemény játékosnak számít, szó sincs arról, hogy körbefutballozzák akár focipályán, akár az üzleti életben.

A Givaudan mint a város egyik meghatározó munkaadója, a közéleti szerepvállalásban is példát mutat. Tavaly három tehetséges makói diák művészeti tanulmányait támogatta a helybeli Angyalsóhaj Alapítvánnyal közösen. Év végén 85 makói és környékbeli család karácsonyát szepítették meg alapítványuk tartósélelmszer-támogatásával. Az ünnep melegehez is hozzájárul a gyár – tűzifát osztott Makón 38 rászoruló családnak. Egy sérség a közelmúltból: 2018 őszétől őt számítógépen fejlesztetik tudásukat a Pápay Endre Oktatási Intézmény tanulói, ezt is a gyárnak köszönhetik.

A Givaudan tagja a Svájci–Magyar Kereskedelmi Kamarának, és ez komoly kapcsolatot jelent a többi svájci tulajdonú céghez, és természetesen a két ország vezetőihez. – Fontos csatornája ez az érdekvérvényesítésnek, és a svájci nagykövetség mindenben segít, hogy a cégek Magyarországon prosperáljanak – hangsúlyozza Karkas Mihály.

Rend a lelke mindennek

Gazdasági újságíróként láttam már jó néhány igazgatói íróasztalt, de olyanal, mint Karkas Mihályé, még nem találkoztam. Kék filccel fel van rajzolva mindennek a helye az asztalon. Így a takarítónő nem rakja máshova a lapot, a tollat, az irattűzőt stb., mint ahol annak a helye van, az igazgatónak meg nem kell keresgetnie semmit. Egyszerűen csak odanyúl, és megtalál mindent a szokott helyen. – A rendezettség, szervezettség (LEAN rendszer) nemcsak az irodámban fontos, szeretem, ha az üzemben is minden a helyén van, ami megkönnyíti, hatékonyabbá teszi a munkát – fogalmaz.

Nógrádi Zoltán: Mórahalom izgalmas történelmi utazásáról

Hogyan lehet a fiatalokat a térségben tartani? – erre a kérdésre keresték a választ a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara egyik őszi fórumán Szegeden. Ezen Nógrádi Zoltán, Mórahalom polgármestere a gazdaságfejlesztő, településvezető szemszögéből fogalmazta meg a másként gondolkodó, életminőséget akaró fiatalabb generáció értékrendjét, amelyet el kell fogadni, ha a település meg akarja tartani őket.

Időben mindenképpen közelebb lett Mórahalom Szegedhez az 55-ös fő közlekedési út felújításával, ami jó a megyeszékhelyen élőknek és a kisvárosiaknak is. – Annyira közel, hogy még könnyen elérhető, de olyan távol, hogy a városunkat nem nyomja agyon Szeged, így önálló indentitással, jövőképpel rendelkezhetünk – mondja a polgármester, hozzátéve, hosszú ideje folyamatos a betelepülés, és nemcsak a megyeszékhelyről, hanem a környező településekről is.

Ezért természetesen nagyon sokat tesz Mórahalom, miközben kommunikációs üzeneteit úgy próbálja megfogalmazni, hogy az illeszkedjen a fiatalabb generáció életfelfogásához.

– Teljesen másként gondolkodnak, mint a mi korosztályunk, és ezt az értékrendet el kell, hogy fogadjuk. Kevésbé kötődnek tárgyasult dolgokhoz, státuszokhoz, fix pozíciókhoz. Mobilok

akarnak maradni, teljes életet szeretnének élni, és élményeket keresnek – hangsúlyozza *Nógrádi Zoltán*.

Szerinte a fiataloknak is fontos a karrier, a minél magasabb jövedelem, de ez inkább csak eszköz nekik ahhoz, hogy megszerezzék mindazt, amit szeretnének. Úgy véli, azoknak a vállalatoknak, térségeknek, településeknek, amelyek fiatalokat akarnak magukhoz csábítani, illetve hosszabb távon megtartani, e szerint kell átszervezni az életüket. – A kamara rendezvényén a vállalatvezetők is alátámasztották az általam elmondottakat, nem szabad fix munkakörökben gondolkodni, biztosítani kell a mobilitást. Nincsenek elszigetelt pozíciók, és nagyon fontos, hogy élmény legyen a munka, ne kötelesség – mondja a településvezető, és szavai „rímelnék” a kiadványunkban ugyancsak megszólaló makói Giuvadan igazgatójának megközelítésére.

Mórahalomra lefordítva ez a város szempontjából azt jelenti, hogy biztosítani kell az alapokat a fiatalok egzisztenciális biztonságához, miközben a településről minden elérhető legyen, ami a világban is elérhető. Olyan életminőséget kell teremteni, amely folyamatosan újabb és újabb ingereket ad. Mindezt kommunikálni is szükséges, közben a szolgáltatásokban, városfejlesztésben újszerű megoldásokat kell felmutatni.

Újfajta megközelítésben nincs hiány Mórahalmon, és ezt bizonyítja a magas színvonalú programturizmus is. Ezt a számok is megerősítik, hárommegyes régiókban Gyula és Szeged után Mórahalom a legnagyobb turisztikai potenciállal rendelkező település – az évi 120 ezer értékesített vendégéjszaka magáért beszél.

– A lényeg a fenntarthatóság, újabb élményterületeket kell mozgósítani, ha nem adunk hírt magunkról, leírnak minket, eltűnhetünk a turisztikai, a kulturális, a programszervezési

térképről – mondja a polgármester, hozzátéve, mindig más és más oldalról kell megmutatni a várost, ami időnként nehéz. Úgy véli, ezt nem elég kifelé, befelé is meg kell tenni, vagyis a város lakói is magukénak kell, hogy érezzék az új kezdeményezéseket. Csak akkor kommunikálják ők is kifelé Mórahalom szerethetőségét, viszik a település jó hírét. – Az első a belső környezettel való elfogadtatás, és bármilyen furcsán is hangzik, egy szállodát is először a városiaknak kell megszeretniük, és csak utána következhet a külső, érkező vendégek meggyőzése – hangsúlyozza Nógrádi Zoltán.

A lovasszínház jó példája annak, hogy nem kell félni az újdonságoktól. Míg 3 éve csak hagyományteremtő céllal rendeztek néhány előadást, mára ez a produkció összeforrt Mórahalom nevével. Ahogy a bivalyrezervátumé is, ám e területen további nyitás történt azzal, hogy november első felében elkezdte működését a Bivaly Bowling Club. A gasztronómia vonalán ez igazi újdonság, és bíznak abban, hogy találkozik a közönség ízlésével, ahogy ez évekkorábban a Rétesháznál is történt.

A fiatalok helyben tartása szorosan összefügg az oktatással, a szakképzéssel, ez ügyben is nagyot lépett előre Mórahalom. Felépült egy új középiskola, az első diákok 2018 őszén kezdhették meg tanulmányaikat. Az itt végző pincéreknek, szakácsoknak és cukrászoknak nagy szerepük lesz

a város turisztikai és vendéglátóipari kapacitásának stabilizálásában. Szakgimnáziumi képzés is indult, ebben van informatikai és gyógygyógógiai asszisztens is. – Nem volt gond feltölteni tanulókkal az intézményt, diákjainknak közel fele vajdasági gyerek, akik hamarosan kollégiumot is kapnak – mondja a polgármester, hozzátéve, megfelelő képzettségű és hozzáállású oktatókat és tanárokat is sikerült találniuk.

Ha az országban, a megyében munkaerőhiány van, ez igaz Mórahalomra is. A város gyorsított tempóban fut be egy természetes fejlődési pályát, ehhez kell(ene) hozzáilleszteni a népesség dinamikáját. – Még kétezer

emberre szüksége lenne a városnak, ennyit belátható időn belül el lehetne látni munkával. Az intézményi és az általános infrastruktúra ezt nagyobb részt fogadni is tudná – hangsúlyozza a településvezető.

Addig is munkásszállót építenek a bajai út mellett, és teszik ezt egy új városrész nyitóberuházásaként. – Két településrészt már sikerült megtölteni lakóházakkal, emberekkel, és most egy újabbat nyitunk ezzel az építkezéssel – mondja Nógrádi Zoltán, előrebocsátva, hogy további két városrészrel még terveznek. Évi 120 fővel emelkedik a népességszám Mórahalmon, ez az egyetlen nem szegedi agglomerációs település, amelyről elmondható a növekedés.

Az eltartóképesség mindig nagyon komoly erő egy városnál, és ezért sokat kell tenni. – Jelentős összegeket költünk a vállalkozás- és a gazdaságfejlesztésre. Közel másfél tucat cége van a városnak, így piaci szereplők is vagyunk ott, ahol ez a profil még nem jelent meg, utána viszont át tudjuk adni a vállalkozást magánszereplőknek – mondja Nógrádi Zoltán. Gyakorlatilag így épült mindahárom szálloda, és nemrégiben kezdődött két új projekt, egy zöldségturizmus és egy szárítótüzem építése is.

A város tehát folyamatosan változik, alakul, nemcsak infrastruktúrájában, hanem szellemiségében és kultúrájában is. Elmondhatjuk, hogy ez egy nagyon izgalmas történelmi utazása Mórahalomnak, amely település egyre inkább város.

Tele vagyunk lehetőségekkel,
élj velük Te is!

Bonafarm
CSOPORT

Mezőgazdaság

Húsipar

Tejipar

Borászat

ÉRDEKELNEK?

A Bonafarm Csoport Közép-Kelet-Európa meghatározó vertikálisan integrált élelmiszeripari vállalatcsoportja. A cégcsoportnál és stratégiai partnereinél összesen közel 8600 szakértő kollégánk dolgozik napi szinten a közös sikerekért.

Integrált működésünknek köszönhetően rendkívül színes karrierlehetőségek várnak rád. Folyamatos fejlődésedet kiemelkedő szakmai környezettel és képzettséggel biztosítjuk.

Neves, hazai és nemzetközi szinten is ismert és elismert márkájú termékek fejlesztésében és előállításában vehetsz részt egy stabil, magyar tulajdonosi háttérrel rendelkező cégcsoportban.

FONTOS NEKED, HOGY...

- ... biztos környezetben fejleszd és kamatoztasd tudásod?
- ... legyen lehetőséged fejlődni valamint kiaknázni az általunk nyújtott 3D karrierlehetőségeket, s így más területeken is kipróbálhasd magad?
- ... jó hangulatban teljenek a mindennapjaid?

AKKOR MI TÉGED KERESÜNK!

Keress minket a Facebook-on is: [facebook.com/BonafarmCsoport](https://www.facebook.com/BonafarmCsoport)

Aktuális álláslehetőségeinket itt tekintheted meg: karrier.bonafarmcsoport.hu

A Bonafarm és a Pick sokat tesz a duális képzésért

– Szegeden az SZTE Mérnöki Karával ápolunk hagyományosan nagyon jó kapcsolatot. Élelmiszermérnök, gépészmérnök, mechatronikai mérnök duális hallgatóink vannak már évek óta – mondja Bessenyei Zsolt, a szegedi Picket is tulajdonló Bonafarm-csoport HR-vezetője. Szerinte egyre nehezebb megtalálni a megfelelő minőségű, hozzáállású kollégát, és ez nemcsak Csongrád megyére, az egész országra igaz.

– **Hogyan lehet a fiatalokat Magyarországon, Csongrád megyében tartani?**

– Nagyon fontos, hogy minden pályorientációs rendezvényen megjelenjünk, hogy elhelyezkedési szempontból vonzó munkáltatóként mi legyünk számukra az egyik meghatározó perspektíva. Ehhez természetesen szükség van arra, hogy folyamatosan kapcsolatot tartsunk a szakmai intézményekkel, a különböző területeken dolgozó kamarákkal, a középiskolákkal és az egyetemekkel. Ez utóbbiak keretei között gyakorlati helyet ajánlunk a fiataloknak, akik nálunk teljesíthetik kötelező szakmai gyakorlatukat, és partnerek vagyunk a duális képzésben is. Fontos, hogy szakmai, erkölcsi és anyagi szempontból is vonzó pályát mutassunk az elhelyezkedni kívánó fiataloknak.

– **Az egész ország küzd a munkaerőhiánnyal, mely területekre találnak nehezebben embert?**

– Ezt úgy pontosítanám, hogy megfelelő minőségű, hozzáállású kollégát. Sajnos ma már azzal kell szembe-szűlnünk, hogy betanított munkást gyakran éppoly nehéz találni, mint szakképzettet. Néhány éve még „csak” a szakmunkáshiánnyal küzdöttünk, de mára már az egyszerűbb, betanított, segédmunkára is nagyon nehéz megfelelő munkaerőt találni.

– **Mi a helyzet ez ügyben a Csongrád megyei Bonafarm-érdekeltségeknél?**

– Ma már egyre kisebbek a különbségek az országon belül ezen a területen. A dél-alföldi cégek éppúgy nehezebben találják meg a megfelelő munkaerőt, mint a dunántúliak. Mi is igyekszünk széles körű juttatási csomaggal, munkaerő-ajánlási rendszerrel, béremeléssel egyrészt megtartani, másrészt „bevonítani” a munkaerőt. Előnynek tekinthető az, hogy sokan azok közül, akik csak tanulni jöttek a régiókba, megismerve a cégünket

úgy döntenek, hogy itt maradnak dolgozni. Ezzel együtt reális lehetőséggé válik számukra, hogy ezt követően valahol máshol fejlődjenek a Bonafarm-csoport valamelyik cégében.

– **A vállalat hogyan kapcsolódik be a szakképzésbe, miként segíti azt?**

– Együttműködünk helyi szakközépiskolával. Vannak szakoktató munkavállalóink, akiknek a fő feladata a diákok gyakorlati képzése, valamint tagok vagyunk az Élelmiszeripari Ágazati Készségtanácsban, és együtt dolgozunk a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával és a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamarával az oktatás fejlesztéséért.

– **A cégcsoport hogyan oldja meg a szükséges belső átképzéseket?**

– Iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli szakképzésekkel. Ugyanakkor szerencsére folyamatos és egyre nagyobb kollégáink fejlődési igénye, ezt pedig saját, belső képzésekkel tudjuk megoldani.

→ **– Mi a véleménye az egyre nagyobb teret nyerő duális képzésről, ebbe hogyan kapcsolódik be a Pick, illetve a Bonafarm-csoport Csongrád megyében?**

– Szegeden az SZTE Mérnöki Karával ápolunk hagyományosan nagyon jó kapcsolatot. Élelmiszermérnök, gépészmérnök, mechatronikai mérnök duális hallgatóink vannak már évek óta. Fontos megjegyezni, hogy az idén elindítottuk a Dr. Huszka Tibor Élelmiszeripari Szakmai Klubot a Szegedi Tudományegyetemen mint egyfajta szakkollégiumot. Ez a klub várja a legjobb élelmiszermérnök hallgatókat, akiknek lehetőséget nyújt arra, hogy folyamatosan találkozzanak szakembereinkkel. Eközben különböző szakmai területeken mély, gyakorlat-

központú ismereteket szerezhetnek kollégáinktól. Emellett országosan is nyitottunk már a logisztikai duális képzés irányába a kecskeméti Neumann János Egyetemen. A jövő évben pedig szeretnénk villamosmérnök duális hallgatókat is vállalatunkhoz csábítani az Óbudai Egyetem Kandó Kálmán Villamosmérnöki Karáról.

– A képzésen túl több fronton közös kutatásokban, gyakornoki programban is együttműködnek a Szegedi Tudományegyetemmel, részletezné a legfontosabbakat, értékelné ezeket?

– Szakmai gyakorlatra már hosszú évek óta fogadjuk a diákokat, elsősorban élelmiszermérnököket, közgazdászokat, gépész- és környezetvédelmi

mérnököket. Örömmel mondhatom, hogy sok olyan munkavállalónk van, aki a programok után nálunk helyezkedett el. Több éve működtetjük sikeresen az ösztöndíjprogramunkat, de jelen voltunk már többször az Szegedi Tudományegyetem mentori programjában is. Ezen túl például közös kutatási programunk fut most az egyetemmel a hentesáru- és szárászárugyártás kutatás-fejlesztése területén. Ennek keretei között a fő célunk, hogy a Pick szalámi gyártásának közel 150 éve alkalmazott módszerét továbbfejlesszük, tartósabb és egészségesebb, e-mentesebb termékeket hozzunk létre.

– Nem kockázatos dolog ebbe bele nyúlni?

– Ismerni kell a gyártási folyamat lépéseinek élelmiszerre gyakorolt fizikai, kémiai hatásait, szélső értékeit, megvalósításuk lehetséges módjait. Célunk továbbá, hogy a gyártási folyamatot energiahatékonyabbá és egyben gyorsabbá is tegyük, amely illeszkedik a tiszta és megújuló energiák prioritásához. A szegedi egyetem és a Bonafarm-csoport regionális vállalkozásai, így a Pickkel fennálló együttműködés is egyértelműen hasznos minden fél számára, és mi azon leszünk, hogy területeit bővítsük és hosszú távon fejlesszük.

Tóth Gábor: Fel kell zárkóznunk az informatika területén is

A piac újabb átalakulás előtt áll, lassan eltűnnek a klasszikus beruházás típusú informatikai fejlesztések, a cégek inkább majd bérlik mindazt, ami a munkájukhoz szükséges – mondja Tóth Gábor, az önkéntes kamarai tag PC Trade Systems Kft. alapítója. Az ügyvezető úgy értékelt, Csongrád megye nagyon el van maradva az informatikai felkészültségben, és ezen hátrányok ledolgozásához szemléletváltás szükséges.

– Milyen jelentősebb átalakulásokon ment keresztül az elmúlt 16 évben a PC Trade?

– Tevékenységünk az elmúlt időszakban kibővült, a kezdeti kiskereskedelmi tevékenységet mára felváltotta az üzleti partnerek és az intézmények felé nyújtott szolgáltatások, illetve különböző eszközbeszerzések lebonyolítása. Emellett nagy hangsúlyt kapott az elmúlt években a szoftverfejlesztés. Nagyjából 50 kollégával dolgozunk, közülük, valamint a gyakornokokkal együtt több mint 30-an szoftverfejlesztéssel foglalkoznak. Egyre több megbízásunk érkezik ez utóbbi területről, nyáron bővítettük is a kormányhivatal segítségével a dolgozói létszámunkat. Szoftverfejlesztésben egyébként a hazai piacon saját fejlesztésű termékkel is jelen vagyunk, illetve már vannak külföldi munkáink is, továbbá az államigazgatásban is több sikeres projektet tudunk lebonyolítani az informatikai rendszerek tervezésén és építésén kívül.

– Milyen piaci folyamatok járultak hozzá ahhoz, hogy a kezdeti kiskereskedelmi profilról váltottak?

– Amikor 2002-ben elkezdtünk dolgozni 2 fővel, reneszánsza volt a kiskereskedelemnek, mindenki számítógépet akart vásárolni. Akkor is lehetett már sejteni a nyugati piacokat figyelve, hogy az internetes kereskedelem egyre nagyobb területet kezd meghódítani, és mára hazánkban is olyan szinten kiteljesedett, hogy a személyes kapcsolatokon alapuló, szakértelmet nyújtó klasszikus kiskereskedelem helyett a szakmai weboldalak és webáruházak uralják ezt a szegmenst. Mi ezt évekkel ezelőtt felismertük, próbáltunk egy hibrid megoldást kialakítani, hogy mind weboldalon keresztül, mind klasszikus üzletben tudjunk értékesíteni, de ez végül nem hozott olyan átütő sikert, mint amilyenre számítottunk. Korábban is több intézményi és vállalkozói ügyfelünk volt, így abban nagyobb potenciált láttunk. Igaz, ez befektetést

és tanulást is igényelt, de szerencsére időben elkezdtük, így a váltás könnyedén ment.

– Az informatika, a szoftverfejlesztés világa mennyire vonzó a mai fiatalok számára?

– Nem könnyű kollégákat találni, és a mi iparágunkra egyébként sem jellemző, hogy a munkanélküliekből szívja fel a dolgozókat. A külföldre elvándorlás is probléma több szegmensben, de a magyarországi bérek a mi területünkön annyira szinkronban vannak a nyugat-európaival, hogy külföldre menni többnyire maximum kalandvágyból vagy érdekesebb projektek kedvéért érdemes. A felsőoktatási intézményekben frissen végzetteket munkára tanítani sem könnyű feladat, mert bár nagy lehetőség van a fiatalokban, és nagyon tájékozottak, de a munka világáról a realitásokról igencsak elrugaszkodott elképzeléseik vannak. Mivel 22–38 év közöttiek dolgoznak cégünknel jellemzően, sok esetben mi vagyunk az első munkahely számukra, és bizony nem egyszerű a dolgunk, de tapasztalataink szerint hosszú távon megéri a befektetés.

→ – **Érdemes-e még a felsőoktatási intézmény elvégzése előtt elkezdni foglalkozni az informatika iránt érdeklődőkkel?**

– Szakmai gyakorlati helyként kapcsolatban állunk a Szegedi Tudományegyetemmel, van mentorprogramunk középiskolásoknak, illetve általános iskola végén is lehetőséget adunk az érdeklődőknek arra, hogy valós feladatokkal, problémákkal találkozhasanak. Nagy előny, ha már úgy tudnak egyetemre menni, hogy ténylegesen dolgoztak, és valós szoftverfejlesztési feladatokkal foglalkoztak.

– **Érdeklődőkből, gondolom, nincs hiány, hiszen népszerű ez a terület...**

– Igen, de a nehézséget is pont ez jelenti, ugyanis az elmúlt években felemás híradások jelentek meg arról, hogy milyen életszínvonalat tud elérni egy szoftverfejlesztő. Azt ugyanis nem kommunikálták, hogy a diploma nem elég, egy relatíve hosszú utat végig kell járni ahhoz, hogy valaki a sajtóban meglebegtetett fizetést megkapja.

– **A központjuk Budapesten van, ám kijelenthetjük, hogy a cég szegedi. Megéri maradni, hiszen szoftvereket fejleszteni bárhol lehet?**

– Szeged – azon túl, hogy mindannyian szegediek vagyunk, itt jártunk iskolába és egyetemre is – abból a szempontból jelentős számunkra, hogy helyben van felsőoktatás, de ennek az intézménynek is van egy produktivitási képessége, 2–300 fő évente, és a frissdiplomások egy része külföldre vagy épp a fővárosba megy. A budapesti és a szegedi bérek között még mindig van különbség, és a fiatalok döntésük meghozatalakor nem feltétlenül vetik össze a megélhetéssel és az albérletárral a kereseteket. Ösz-

szességében Szegeden jó a középfokú szakképzés és az egyetem, inspiratív a környezet. Bérrelhető irodából azonban hiány van, ami valós probléma, és nagy hátrány Budapesthez képest.

– **Ezek szerint irodaházakat hiányol, mégis összességében hogyan látja, jó úton halad Szeged?**

– Pozitív jelként értékelem, hogy egyre több multinacionális cég költözik ide, a szolgáltatóközpontok mellett a szoftverfejlesztésben is komoly létszámban működnek a kirendeltségek. Az egyetemmel való együttműködés kutatási-fejlesztési projekteket hozhat a cégeknek, ami szintén szerencsés. Az infrastruktúra a városban az irodaházakat leszámítva szintén megfelelő, és turisztikai szempontból is kifogástalan a környezet. Talán ami nekünk nehézséget okoz, hogy Csongrád megye nagyon el van maradva az informatikai felkészültségben, erről például a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamarának is több kimutatása van. Ennek a hátránynak a ledolgozása nagyon lassan halad, emiatt a szakmánk becsülete is alulértékelt. Ebből adódóan az ügyfeleink jelentős része nem Csongrád megyei, magyarán mi tőkét hozunk a megyébe. Lehetőségek azonban vannak a térségünkben, hiszen idén májusban életbe lépett az Európai Parlament Általános Adatvédelmi Rendelete, a GDPR, ám az azzal kapcsolatos háttér-infrastruktúra kiépítése is gyerekcipőben jár, vagyis komoly beruházásokra lenne szükség.

– **Mi áll annak a háttérében, hogy nem készültek fel a cégek a GDPR életbelépésére?**

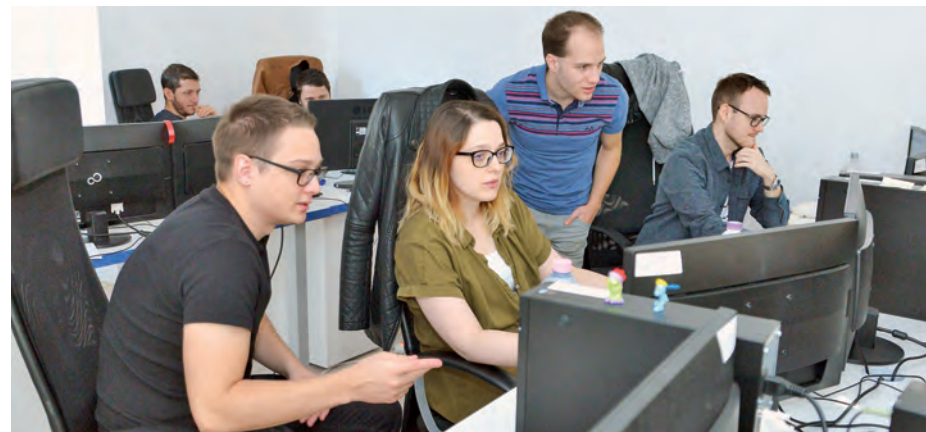
– Az informatika nagyjából 20 évvel ezelőtt kezdett megjelenni a vállalkozásoknál, akkor sokan azért

vettek számítógépet, mert egy bevélt fopilemezen kellett benyújtani. Akkoriban a gépet jórészt játékra használták, ha pedig valami probléma adódott, akkor a számítástechnika-tanfolyamot végző szomszéd kisfiút hívták. Ki kell nőni abból a szemléletből, hogy bármilyen fiatal tud foglalkozni egy céges gépparkkal, ám sok esetben ezzel a szinttel kell megküzdenünk. Azt is tapasztaljuk, hogy nem sajnálnak elkölteni a cégek több 10 millió forintot egy gyártást szolgáló munkagépre, de a berendezést vezérlő 300 ezer forintos számítógépen már spórolnak.

– **Akkor valójában arról van szó, hogy nem értik, miért érdemes erre a területre költeni?**

– A sokkterápia be szokott válni. Van olyan partnerünk, aki elvesztette az összes ügyfeladatát, más helyen pedig kiderült, hogy az alkalmazott saját céget alapított és elvitte az ügyfeleket. Élő példa ugyancsak, hogy zsarolóvírus kódolta le az összes adatot egy társaságnál. Aki már megégette így magát, az úgymond megtér. Jelentős szemléletváltást várunk ugyanakkor, mert a klasszikus beruházás típusú informatikai fejlesztések eltűnnek, az lesz a jövő, hogy minden erőforrást bérelni lehet. Ezek a konstrukciók népszerűbbek lesznek, hiszen nem egyszerre jelentkezik nagy kiadás, hanem havi díjért lehet például szerveret bérelni. Mindenképpen előre kell ezen a területen is lépni, mert olyan hátrányba kerülnek a vállalkozások, amelyek eredményeképpen a versenyképességük vagy a jövőjük forog kockán.

„Két dolog nagyon fontos az életemben: az egyik az informatika, ami gyerekkorom óta tartó szerelem, a másik pedig az informatika által nyerhető hatékonyság.”

Tóth Gábor, ügyvezető

LÁTHATATLAN INFORMATIKA

Tegye láthatatlanná IT rendszerét, hogy az igazán fontos dologra tudjon fókuszálni: cége építésére. Hisszük, hogy az igazán jól felépített IT rendszer a felhasználó szempontjából láthatatlan. Csak használni kell, ennyi az egész.

TERMÉK- ÉS SZOLGÁLTATÁS PORTFÓLIÓNK:

Hardver-, szoftverértékesítés

Hardver szaktanácsadás

Közbeszerzési tanácsadás
központosított és nyílt eljárások területén

Saját márkás számítógépek
(PCT Blade)

Testre szabott finanszírozási
lehetőségek

Másoló és nyomtató üzemeltetés

Rendszertervezés

IT rendszerek üzemeltetése

Kivitelezés, hálózatépítés

IT infrastruktúra szolgáltatások

Felhő alapú megoldások

IT biztonság

Egyedi, mobilbarát weboldalak

Ügyviteli megoldások

E-kereskedelmi platformok

Egyedi fejlesztések

Mobil alkalmazás fejlesztés

Szoftverfejlesztési tanácsadás,
tervezés

A JÖVŐ TECHNOLÓGIÁI

PC TRADE SYSTEMS KFT.

KÖZPONTI TELEFHELY: 6728 Szeged, Back Bernát u. 2.
TELEFON: +36 62 310-020
E-MAIL: info@pctrade.hu
WEBOLDAL: www.pctrade.hu

IPARI PARKOK CSONGRÁD MEGYÉBEN

1. Algyő és Térsége „JURA” Ipari Park és Technológiai Központ (Algyő)

78,4 hektárból 33,9 hektár szabad

2. Csongrádi Környezetvédelmi Ipari Park (Csongrád)

34,47 hektárból 2,55 hektár szabad

3. DÉLÉP Ipari Park (Szeged)

41,77 hektárból 0 hektár szabad

4. Első Szegedi Ipari Park (Szeged)

11,2 hektárból 10,37 hektár szabad

5. Homokhát Térségi Agrár - Ipari Park (Mórahalom)

100,7 hektárból 23,26 hektár szabad

6. Kistelek és Térsége Ipari Park (Kistelek)

66,9 hektárból 26,05 hektár szabad

7. Makói Ipari Park (Makó)

121,63 hektárból 30,87 hektár szabad

8. Szegedi Ipari Logisztikai Központ és Ipari Park „SZILK” (Szeged)

43 hektárból 0 hektár szabad

9. SZEKO Ipari Park (Szeged)

20,4 hektárból 17,8 hektár szabad

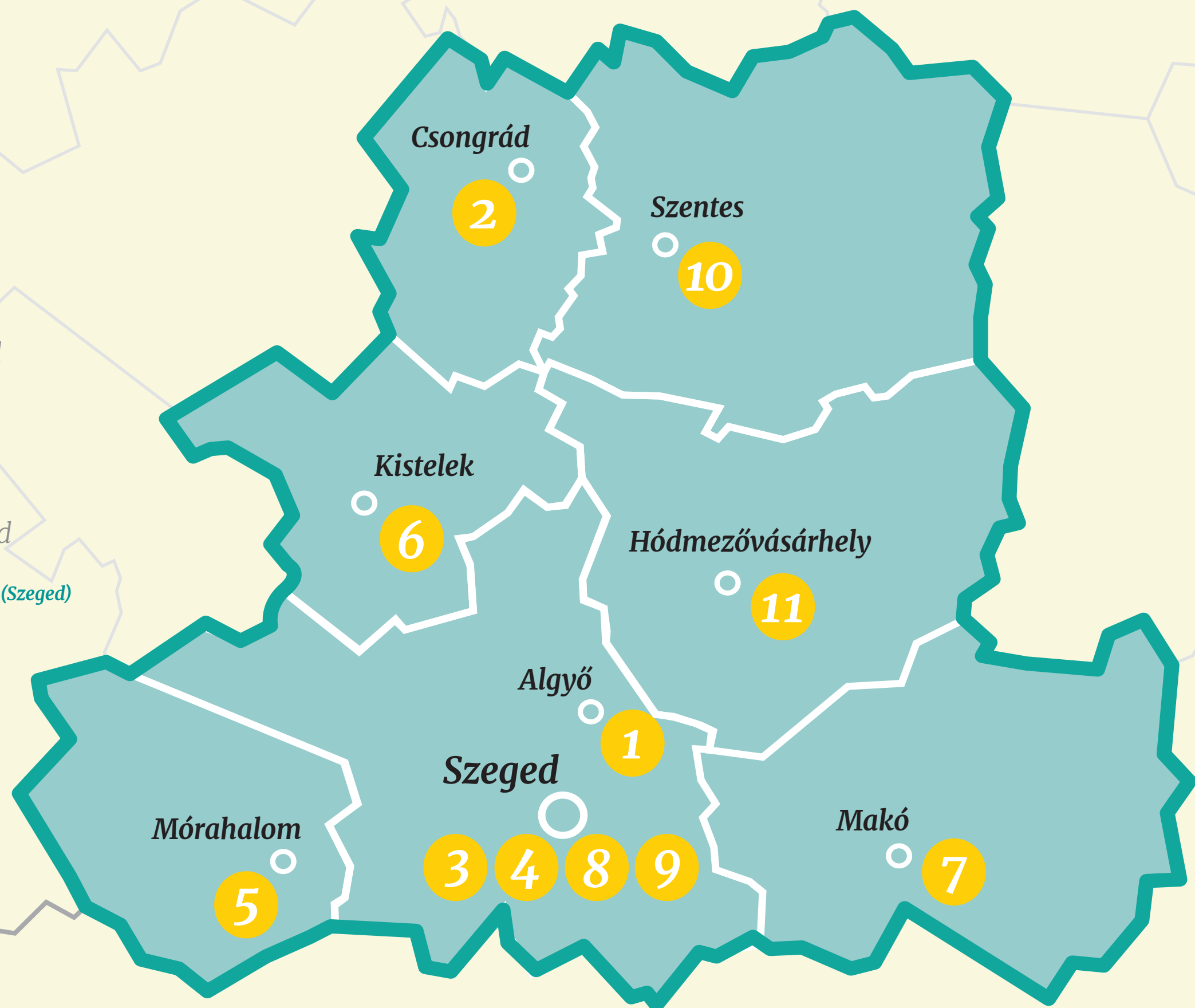
10. Szentes Ipari Park (Szentes)

140,7 hektárból 12 hektár szabad

11. Hódmezővásárhelyi Ipari Park (Hódmezővásárhely)

100,4 hektárból 0,5 hektár szabad

Ipari parkok, illetve ipari területek fejlesztésére a 2020-ig tartó európai uniós költségvetési ciklusban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) keretében 2 milliárd 787 millió forintot költenek Csongrád megyében. A legtöbb forrás Kistelekre érkezik, ahol 450 milliót fordítanak a meglévő park alap-infrastruktúrájának fejlesztésére és bővítésére. Kisebb településeken – így például Balástyán, Üllésen, Domaszéken és Árpádhalmom – nem parkokban gondolkodnak, hanem iparterületeket alakítanak ki a következő időszakban.

Tízmilliárdos fejlesztések a megyében

Az elkerülő utat hazánk második körhídjá zárja

Összeállításunkban a Csongrád megyében zajló beruházások közül válogatunk. Nem dúskál térségünk a nagyprojekteken, de két olyan fejlesztés is zajlik, amelyek összköltsége egyenként 70 milliárd forintos nagyságrendet képvisel.

Tavaly adták át az ELI-ALPS lézeres kutatóközpontot, aminek az építését 2014 tavaszán kezdte a Strabag és a Swietelsky alkotta konzorcium. A szegedi lézerközpont öt épületének alapterülete mintegy 24,5 ezer négyzetméter. A központ az Európai Unió – a szegedi mellett prágai és bukaresti helyszínnel megvalósuló – tudományos nagyberuházása, az ELI (Extreme Light Infrastructure) magyar pillére. Igaz, a projekt építészeti beruházása lezárult, ám a kutatási berendezések és eszközök beszerzése után a Csehszágban és Romániában épülő lézer-kutatási infrastruktúrákkal összekapcsolódva várhatóan 2019-től működik majd teljes kapacitással.

A két európai uniós cikluson is áthúzódó beruházás teljes költsége több mint 70 milliárd forint, ennek 85 százalékát fedezik uniós támogatásból. A hazai önrész mellett a magyar kormány kötelezettséget vállalt a központ húszéves fenntartására is.

Az ELI mellett Science Parkot is létesítenek a magyar állam tulajdonában, az egyetem kezelésében lévő 80 hektáros területen, amelynek előkészítő munkáihoz bontás is tartozik. Ezt a Közbeszerzési Értesítő szerint

a FöldgépTrans Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. végezheti el mintegy 297 millió forintért. A Budapesti út mentén elhelyezkedő területre egyrészt a start-up vállalkozásokat várják, másrészt azokat a már sikeres cégeket, amelyeket a város inspiratív környezete vonz Szegedre. A tervek szerint az inkubátorház megnyitása után a második ütemben a betelepülni kívánó cégek számára innovációs központ épül, ezt követően a parkban járműipari kompetenciaközpontot hoznak létre, ennek az alapkövét idén letették.

2021-TŐL SZÁLLÍTHAT UTASOKAT A TRAMTRAIN

Az Európai Unió és a magyar állam összesen 71 milliárd forintot fordít arra, hogy Hódmezővásárhely és Szeged között megépüljön hazánk első integrált villamos- és nagyvasúti tramtrainrendszere, amelyen 2020 késő nyarán kezdődhet meg a próbaüzem, és várhatóan 2021 őszétől már szállíthat utasokat. A két várost összekötő villamos 5–10 ezer ingázónak teheti könnyebbé, kényelmesebbé a közlekedését, ugyanis a tervek szerint

csúcsidőben a szerelvények 10 percenként indulnak majd, és 30 perces menetidővel közlekednek a megyeszékhely és Vásárhely között.

A projekt részeként a Szeged–Rókus elágazás és Hódmezővásárhely Népkert megállóhely között 30 kilométeres szakasz épül, illetve újul meg úgy, hogy a meglévő nagyvasúti pályán óránkénti 100 kilométeres sebességgel haladhatnak a járművek. A projekt keretében új, második vágány épül Szeged–Rókus elágazás–Baktó elágazás, valamint Sártó elágazás–Kopáncs állomás között, továbbá az algyői Tisza-híd részleges felújítása, megerősítése is megtörténik. Az algyői állomást és környezetét is korszerűsítik, új utasperon, P+R parkoló épül, valamint az állomásépület részleges és Hódmezővásárhely Népkert állomásépület teljes átépítése is megvalósul.

Hódmezővásárhelyen 3,6 kilométer hosszon egyvágányú városi villamosvonal épül, 5 megállóhellyel és 1 végállomással, míg Szegeden az 1-es villamosvonal Rókus megállóhelyet kötik össze a vasúti vágánnyal, hogy a járművek egészen az Indóház térig közlekedhessenek. A beruházáshoz a Stadler német minta alapján Spanyolországban 8+4 szerelvényt gyárt, ezek közül az elsőként elkészülővel 2020 késő nyarán elindulhat a próbaüzem.

További vasúti fejlesztések is napirenden vannak, amelyek meghatározóak lehetnek Csongrád megye gazdasága szempontjából. A kormány a Gyula–Békéscsaba–Hódmezővásárhely, valamint a Szeged–Szabadka–Baja vasútvonal korszerűsítésének vizsgálatát is megkezdte, utóbbi mintegy 150 milliárd forintból építhető ki. A Szeged és Szabadka közötti vonal rekonstrukciójához már az engedélyes tervek is elkészültek, amennyiben azon a szakaszon megépül a tramtrain, a két város közötti 2 órás menetidő akár 31 percre is csökkenhet.

SZEGEDTŐL DEBRECENIG KÉTSZER KÉT SÁVON

A Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. elkezdte tervezni a 2-szer 2 sávós utat a Szeged és Debrecen közötti 160

kilométeres szakaszon. A NIF honlapján szerepelő adatok szerint a készülő tanulmányterv részét képezi a döntés-előkészítő tanulmány, a környezetvédelmi hatásvizsgálat, a tanulmányterv, a költség haszon vizsgálat, a közúti biztonsági hatásvizsgálat, illetve a környezetvédelmi engedély megszerzése. A tanulmányterv egyik fő célja a Szeged és Debrecen közötti 2-szer 2 sávós kiépítés lehetőségeinek feltárása, erre változatok kidolgozása, a műszaki jellemzők meghatározása és részszakaszok kijelölése.

MEGÉPÜLT AZ ÉSZAKI ELKERÜLŐ VÁSÁRHELYNÉL

Idén márciusban adták át a forgalomnak a 47-es számú főút hódmezővásárhelyi elkerülő szakaszát. A 13,4 kilométeres útszakaszt 38 milliárd forintból, uniós és hazai források felhasználásával építették meg úgy, hogy alkalmas legyen a négysávosra bővítésre. Az elkerülő út kivitelezését 2016 őszén kezdte meg a Colas Út Zrt., a Délút Kft., a Colas Hungária Zrt. és a Colas Közlekedésepítő Kft. által alkotott konzorcium.

Hódmezővásárhely már 1994-től kezdve tervezte, hogy tehermentesíti belvárosát a 45-ös és 47-es főút átmentő forgalmától, ami napi 14–17 ezer járművet, csúcsidőszakban pedig akár 20 ezer személy- és teherautót jelentett. Az elkerülő út nyomvonalát 2012-ben jelölte ki a NIF Zrt., két évvel később adták ki a hatóságok az építési engedélyt, a kormány pedig 2016-ban biztosította a forrásokat. A vásárhelyi elkerülő végcsomópontjában a körhíd zárja a beruházást. Magyarország második körhídjának átmérője 60,5 méter. Összesen 9 szerkezeti elemből áll, 46 pillér tartja. Az építés során 330 tonna szerkezeti acélt, 13 ezer köbméter szerkezeti betont és 11,5 kilométernyi cölöpöt használtak fel.

20 MILLIÁRDBÓL FEJLESZT AZ EGYHÁZMEGYE

2030-as millenniumára készülve a Szeged–Csanádi Egyházmegye infrastrukturális fejlesztéseket is tervez. Ahogy a Délmagyarország napilap beszámolt róla, hazánkban egyedülálló, 36 tantermes kétnyelvű gimnáziumot alapítanak Szegeden, terveik szerint a Tóth Péter-palotába az SZTE

Vántus István Gyakorló Zeneművészeti Szakgimnázium költözik, és új kolégiumot építenek az Apáthy helyére. A fejlesztési terveket a kormány 20 milliárd forinttal támogatja, ám ez az összeg a projekteknek csak az előzetes becsült költsége, még ki kell dolgozni a műszaki hátterét, az iskolánál a pedagógiai tervet is.

Az egyházmegye zöldmezős beruházásában a volt Napfény kemping helyén sportcentrum létesül, a komplexum a sport mellett családi és ifjúsági programoknak ad majd helyet. Központi részét egy 8000 férőhelyes stadion alkotja, emellett többek között sportcsarnok és rendezvényközpont is épül a Dorozsmai út elején. A stadion az UEFA legszigorúbb előírásainak is megfelel majd, vagyis nemzetközi mérkőzések rendezésére, illetve Bajnokok Ligája- és Európa-liga-selejtezők lebonyolítására is alkalmas lesz.

A mintegy 10 milliárd forintos projekt a kormány támogatásával jöhet létre, a kivitelező a Market Építő Zrt. A komplexum négy hónappal az alapkövetétel után, augusztusban már szerkezetkész állapotban volt.

ÉPÜL A FEDETT USZODA AZ ETELKA SORON

A kormány 16 milliárd forint összegű támogatást nyújtott Szegednek, hogy elkezdődhessen a fedett uszoda építése a Modern Városok Program keretében. A beruházás költsége a korábban tervezettekhez képest több mint 5 milliárd forinttal emelkedett, a közbeszerzésre jelentkezők ugyanis 15 milliárd forintos ajánlatot tettek.

A modern, fedett uszodában lesz

egy 50-szer 25 méteres, tízpályás versenymedence, amely egy mozgatható válaszfallal két kisebb pályává alakítható. Az 1169 fős fix lelátóval ellátott létesítmény országos és nemzetközi úszóversenyek megrendezésére, valamint hazai és nemzetközi vízilabda-mérkőzések megrendezésére is alkalmas lesz, továbbá akadálymentes kialakításával a különböző parasportversenyek lebonyolítását is lehetővé teszi. Otthont adhat az úszóknak, vízilabdázóknak, triatlonosoknak és könnyűbúvároknak egyaránt, lehetőséget biztosíthat az úszásoktatásra óvodás- és iskoláskorúak számára.

Egy bemelegítő- és egy meleg vizes tanmedence is helyet kap benne, valamint egy külső-belső lazító ülőmedence is része lesz a sportkomplexumnak. Ezeken felül konditermet, irodákat, üzlethelyiségeket és gyermekmegőrzőt is kialakítanak. A medencecsarnok természetes megvilágítású lesz, sötétíthető, valamint tévéközvetítésre alkalmas sportvilágítással is ellátják.

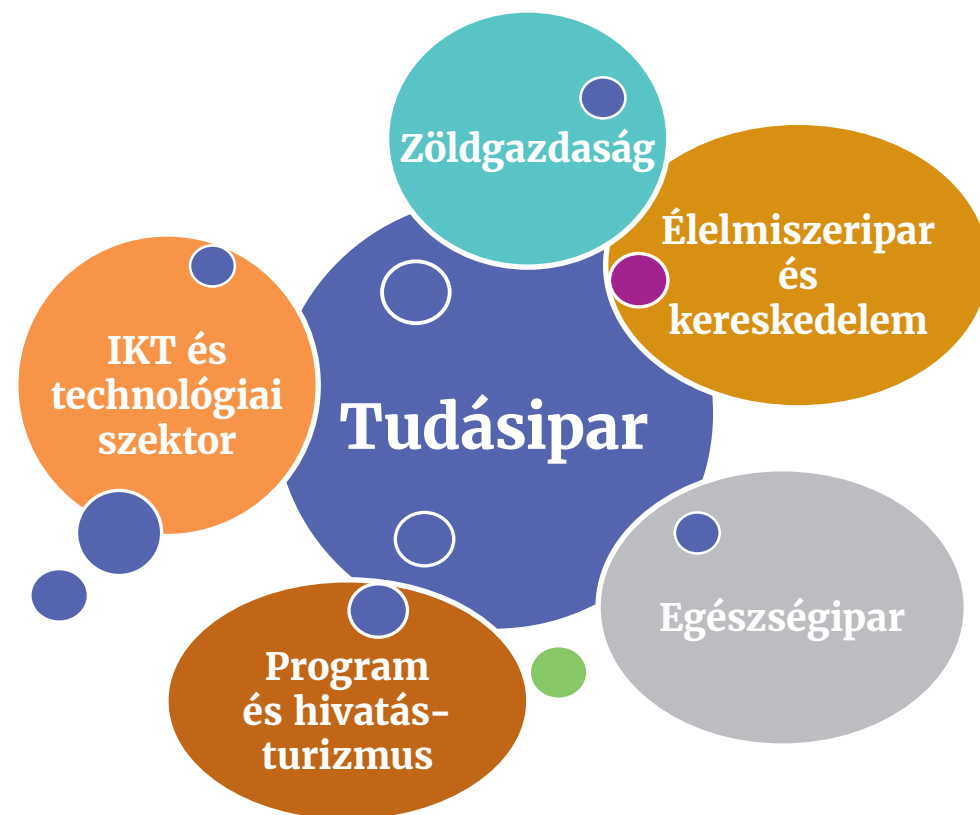
A fedett uszodát konzorciumban a győri székhelyű West Hungária Bau Kft. és a szegedi Dél-Konstrukt Zrt. építi fel, összesen 425 napot kaptak a munkálatokra. Az uszoda működtetését és üzemeltetését a szegedi önkormányzat vállalja 100 százalékos tulajdonában álló cége, a Szegedi Sport és Fürdők Kft. útján.

Az Etelka sori telken 8000 férőhelyes, nemzetközi kézilabda-mérkőzések lebonyolítására is alkalmas multifunkcionális csarnok is épül a Modern Városok Program részeként, kivitelezést pedig a Nemzeti Sportközpontok végzi.

16 milliárd forintból épül uszoda az Etelka soron

A Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara gazdasági jövőképe 2030-ig

Megyénk GDP-volumene 2025-re érje el magyar GDP átlagát. A megyei termelékenységet 2030-ra a hazai top 3 között tartsák számon. A megye 50 főnél nagyobb gazdasági szereplőinek legyen működő gazdasági kapcsolatrendszere a Temesvár–Újvidék–Szeged háromszögben.

Megyénk gazdasági növekedését 2030-ig nem egy „motorra”, azaz egyetlen nemzetközi integrátorra épülve képzeljük el. Megyénk adottsága és erőssége a következő évtizedben is a gazdasági komplexitás, azaz a „több lábon állás”.

Az ezredforduló óta kialakultak olyan húzóágazatok, amelyekben 2030-ra a megyében foglalkoztatottak legalább felét foglalkoztathatják:

- egyetemi és akadémiai háttérű **tudásipar**
- klinikai kapcsolatokra épülő **egészségipar**
- természeti adottságokra építő **zöldgazdaság**
- regionális beszállítói láncokra építő **élelmiszeripar** és **kereskedelem**
- a szoftveripari hagyományokra építő **infokommunikációs** és **technológiai szektor**
- beruházásokra és kulturális hagyományokra építő **program** és **hivatásturizmus**

Emellett minden, a megyében működő gazdasági társaság rendelkezzen digitális ujjlenyomattal, legyen éves automatizálási és energiahatékonysági programja, és a fenti húzóágazatokban nevesített szereplőkkel legyen közös projektje.

Az Ön vállalkozásának már van kidolgozott jövőképe?
Küldje el jövőképoldalának linkjét a jovokep@csmkik.hu-ra!

AZ ÖN SIKERE A MI REFERENCIÁNK!

- Tanácsadói hálózat - szakértői közvetítés • Szakmai előadások
- Enterprise Europe Network - külföldi üzleti partnerközvetítés • Széchenyi Kártya Program
- Kamarai Pénzügyi Alapok • Okmányhitelesítés • Békéltető Testület - fogyasztói jogviták intézése
- Teljesítésigazolási Szakértői Szerv - építőipari teljesítések • Kamarai Futár című havilap

Vállalkozását érintő kérdéseivel forduljon a kamarához!

Szeged
Párizsi krt. 8-12.
+36-62/554-250

Hódmezővásárhely
Lánc u. 7.
+36-62/653-742

Makó
Széchenyi tér 10.
+36-30/388-7429

Szentes
Budai Nagy A. u. 6.
+36-30/534-0821

www.facebook.com/csmkik
www.csmkik.hu
info@csmkik.hu

SZEGED, SOMOGYI UTCA

TOP 100

CSONGRÁD MEGYE GAZDASÁGA

2018

NAV Csongrád Megyei Adó- és Vámigazgatósága Tervezési és Elemzési Osztály
Czékusné Augusz Márta osztályvezető, Antalné Hódi Pálma tervező-elemző referens,
Bognár Éva tervező-elemző főreferens, Cseh Ildikó tervező-elemző kiemelt főreferens,
Gombkötő Szilvia tervező-elemző kiemelt referens, Kelemen Gyöngyi tervező-elemző kiemelt referens,
Miklós György tervező-elemző kiemelt referens, Nagy Mária tervező-elemző kiemelt referens,
Nagyné Szarka Marian tervező-elemző kiemelt referens, Zánthóné Bajnóczi Enikő tervező-elemző kiemelt referens

NAV Csongrád Megyei Adó- és Vámigazgatósága Jövedéki Főosztály
Dr. Molnár Sándor pénzügyőr alezredes, főosztályvezető

NAV Csongrád Megyei Adó- és Vámigazgatósága Vám Osztály 1.
Mikházi Tibor pénzügyőr alezredes, osztályvezető

KSH Tartalomszolgáltató és elemző osztálya

ISSN 2498-888X

Megjelenteti:
Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
6721 Szeged, Párizsi krt. 8–12.
Lapcom Zrt. Délmagyarország Kiadó
6729 Szeged, Szabadkai út 20.

Újságírók:
Kovács András, Órfi Ferenc, Varga Anna

Borítóterv:
Papdi-Pécskői Iringó
Grafikai terv:
DM-grafika

Fotók:
Frank Yvette, Karnok Csaba, Kuklis István, Török János
Fotóillusztrációk:
PuzzlePix Fotóügynökség, Dreamstime

Nyomdai munkák:
Generál Nyomda Kft., Szeged

Készült: 1000 példányban